

**UCHWAŁA NR IIII/16/2018
RADY MIEJSKIEJ GORZOWA ŚLĄSKIEGO**

z dnia 12 grudnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. 2018, poz. 994, 1000, 1349, 1432) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. 2018, poz. 799, 1356, 1564, 1590, 1592, 1648, 1722) **Rada Miejska Gorzowa Śląskiego uchwala, co następuje:**

- § 1. Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały wraz z prognozą oddziaływania na środowisko stanowiącą załącznik nr 2 do niniejszej uchwały oraz podsumowaniem stanowiącym załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gorzowa Śląskiego.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Robert Malecha

Tytuł opracowania:

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018 – 2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025

Zamawiający:

Gmina Gorzów Śląski
ul. Wojska Polskiego 15
46-310 Gorzów Śląski

Wykonawca:

Dokumentacja Środowiskowa – Wojciech Pająk
Osiedle Leśne 7B/121
62-028 Koziągłowy (k. Poznania)
www.dokumentacja-srodowiskowa.pl
e-mail: poczta@dokumentacja-srodowiskowa.pl
tel.: 720-756-763

Data opracowania:

LISTOPAD 2018

SPIS TREŚCI

1. WYKAZ SKRÓTÓW	4
2. WSTĘP	5
2.1. Przedmiot i cel opracowania	5
2.2. Podstawa prawna opracowania.....	5
2.3. Metodyka opracowania	6
2.4. Podstawowa charakterystyka Gminy Gorzów Śląski	6
3. STRESZCZENIE.....	7
4. OCENA STANU ŚRODOWISKA.....	11
4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	11
4.1.1. Klimat.....	11
4.1.2. Zaopatrzenie w gaz ziemny.....	12
4.1.3. Zaopatrzenie w ciepło	13
4.1.4. Odnawialne źródła energii	13
4.1.5. Jakość powietrza atmosferycznego	13
4.1.6. Podsumowanie dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza	15
4.2. Zagrożenia hałasem.....	16
4.2.1. Podsumowanie dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem	18
4.3. Pola elektromagnetyczne.....	19
4.3.1. Infrastruktura elektroenergetyczna	19
4.3.2. Stacje bazowe łączności bezprzewodowej.....	20
4.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych.....	20
4.3.4. Podsumowanie dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne	21
4.4. Gospodarowanie wodami	22
4.4.1. Wody powierzchniowe	22
4.4.2. Wody podziemne.....	23
4.4.3. Zagrożenie suszą.....	26
4.4.4. Zagrożenie podtopieniami i powodziowe	27
4.4.5. Dyrektywa azotanowa – wody wrażliwe i OSN	29
4.4.6. Jakość wód powierzchniowych	30
4.4.7. Jakość wód podziemnych.....	32
4.4.8. Podsumowanie dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami	32
4.5. Gospodarka wodno-ściekowa	34
4.5.1. Gospodarka wodna	34
4.5.2. Gospodarka ściekowa.....	36
4.5.3. Podsumowanie dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.....	38
4.6. Zasoby geologiczne.....	39
4.6.1. Podsumowanie dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.....	42
4.7. Gleby.....	44
4.7.1. Rodzaje gleb na terenie gminy.....	44
4.7.2. Jakość gleb na terenie gminy	44
4.7.3. Podsumowanie dla obszaru interwencji gleby.....	46
4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	47
4.8.1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi	47
4.8.2. Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne	49
4.8.3. Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.....	49
4.8.4. Składowisko odpadów w Krzyżanowicach	50
4.8.5. Podsumowanie dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.....	51
4.9. Zasoby przyrodnicze.....	53
4.9.1. Zieleń urządzona.....	53
4.9.2. Lasy	54
4.9.3. Formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne	56
4.9.4. Podsumowanie dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.....	59
4.10. Zagrożenia poważnymi awariami	60
4.10.1. Podsumowanie dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.....	61

5. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE.....	61
5.1. Spójność wyznaczonych celów i zadań z dokumentami strategicznymi i programowymi	62
5.2. Cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska	70
5.3. Harmonogram rzeczowo-finansowy.....	82
5.4. Możliwości finansowania działań z zakresu ochrony środowiska	90
6. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	95
7. OGRANICZANIE NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI DZIAŁAŃ.....	96
<i>SPIS TABEL</i>	100
<i>SPIS WYKRESÓW.....</i>	101
<i>SPIS RYSUNKÓW</i>	101

1. WYKAZ SKRÓTÓW

W poniższej tabeli przedstawiono alfabetyczny wykaz skrótów użytych w opracowaniu wraz z wyjaśnieniem.

Tabela 1. Alfabetyczny wykaz skrótów użytych w opracowaniu

Skrót	Wyjaśnienie
B(a)P	benzopiren
dam ³	dekametr (=1 000 m ³)
dB	decybel
DK	droga krajowa
DW	droga wojewódzka
Dz. U.	dziennik ustaw
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GPR	generalny pomiar ruchu
GPZ	główny punkt zasilania (w energię elektryczną)
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	główny zbiornik wód podziemnych
ha	hektar
HCO ₃	wodorowęglany
IMGW	Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej
JCWP	jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	jednolita część wód podziemnych
JST	jednostka samorządu terytorialnego
KPPSP	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej
kV	kilowolt
kW	kilowat
kWh	kilowatogodzina
Mg	megagram (=tona)
MPZP	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego
MŚ	Ministerstwo Środowiska
MW	megawat
NMLZO	niemetanowe lotne związki organiczne
NO	tlenek azotu
O ₃	ozon
OSChR	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza
OSN	obszar szczególnie narażony na zanieczyszczenia związkami azotu
OSP	ochotnicza straż pożarna
OUG	Okręgowy Urząd Górniczy
OZE	odnawialne źródła energii
PEM	promieniowanie elektromagnetyczne
PGW	Państwowe Gospodarstwo Wodne
pH	odczyn
PIG-PIB	Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PM 10	pył zawieszony o średnicy cząsteczek 10 mikrometrów
PM 2,5	pył zawieszony o średnicy cząsteczek 2,5 mikrometra
PMS	państwowy monitoring środowiska
PODR	Powiatowy Ośrodek Doradztwa Rolniczego
poj.	pojazd
POP	program ochrony powietrza
POŚ	program ochrony środowiska
PSSE	Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RLM	równoważna liczba mieszkańców
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
SN	średnie napięcie

Skrót	Wyjaśnienie
SO ₄	siarczan
SUW	stacja uzdatniania wody
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska
WN	wysokie napięcia
ZDR	zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich
ze zm.	ze zmianami
ZZR	zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii

Źródło: opracowanie własne

2. WSTĘP

2.1. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiot opracowania stanowi „**Program ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025**”, który jest kontynuacją „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”.

W związku z upływem okresu programowania poprzedniego programu ochrony środowiska, który obowiązywał dla gminy, zaszła konieczność aktualizacji tego strategicznego dokumentu.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

2.2. Podstawa prawna opracowania

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2018, poz. 799 ze zm.) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych. Projekty programów ochrony środowiska podlegają zaopiniowaniu przez:

- ministra właściwego do spraw środowiska – w przypadku projektów wojewódzkich programów ochrony środowiska;
- organ wykonawczy województwa – w przypadku projektów powiatowych programów ochrony środowiska;
- organ wykonawczy powiatu – w przypadku projektów gminnych programów ochrony środowiska.

Organ zobowiązany do sporządzenia programu ochrony środowiska zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2017, poz. 1405 ze zm.), w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Programy ochrony środowiska uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

2.3. Metodyka opracowania

„Program ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” opracowany został na podstawie metodyki określonej w publikacji Ministerstwa Środowiska pn. „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” (Warszawa, 2 września 2015 r.). Zgodnie z wytycznymi MŚ programy ochrony środowiska powinny cechować się:

- zwięzłością i prostotą;
- spójnością z dokumentami strategicznymi i programowymi;
- konsekwentnym i świadomym stosowaniem terminów;
- oparciem na wiarygodnych danych;
- prawidłowym określeniem celów.

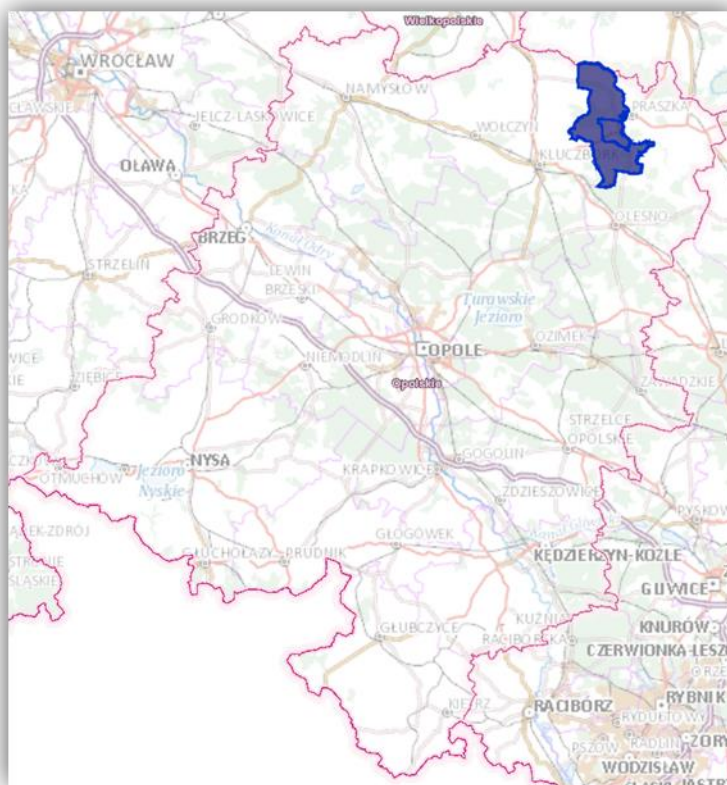
Wytyczne Ministerstwa Środowiska opisują również zalecaną strukturę programów ochrony środowiska, obszary interwencji oraz przykładowy katalog wskaźników monitorowania postępów wdrażania POŚ.

Opracowanie programu poprzedzone zostało pozyskaniem niezbędnych materiałów i informacji m.in. od następujących jednostek i podmiotów: Urzędu Miejskiego w Gorzowie Śląskim, Starostwa Powiatowego w Oleśnie, Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Oleśnie, Urzędu Marszałkowskiego w Opolu, Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska w Opolu, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu i Gliwicach, Głównego Urzędu Statystycznego oraz od innych jednostek działających na terenie gminy (w tym zarządców infrastruktury technicznej).

2.4. Podstawowa charakterystyka Gminy Gorzów Śląski

Analizowana jednostka jest gminą miejsko-wiejską położoną w północno-wschodniej części województwa opolskiego w powiecie oleskim. Sieć osadniczą gminy tworzy 14 sołectw oraz miasto Gorzów Śląski. Powierzchnia gminy wynosi 154 km². Zdecydowanie największy udział w strukturze użytkowania gruntów jednostki zajmują użytki rolne – około 73 %, a następnie grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – około 22,8 %. Grunty pod wodami zajmują jedynie 0,2 % powierzchni gminy. Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2016 r.) liczba mieszkańców gminy wynosi 7 185 osób (w tym w mieście Gorzów Śląski – 2 460 osób oraz na obszarze wiejskim 4 725 osób). Na terenie gminy zarejestrowane są 443 podmioty gospodarcze, z czego najwięcej - 115 w sekcji G – handel hurtowy i detaliczny (dane GUS, stan na 31.12.2016 r.).

Na kolejnej rycinie przedstawiono lokalizację Gminy Gorzów Śląski na tle województwa opolskiego.

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Gorzów Śląski na tle województwa opolskiego

Źródło: <http://mapy.geoportal.gov.pl>

3. STRESZCZENIE

Przedmiot opracowania stanowi „Program ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”, który jest kontynuacją „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019”.

Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ jest realizacja przez jednostki samorządu terytorialnego polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu danej JST.

Niniejszy program ocenia i analizuje stan środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Gorzów Śląski w podziale na dziesięć obszarów przyszłej interwencji: (1) ochronę klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarkę wodno-ściekową, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarkę odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami.

Najważniejszy problem środowiskowy z zakresu jakości powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Gorzów Śląski stanowi wyznaczenie obszaru przekroczeń poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu. Najistotniejszy wpływ na wysokie stężenie B(a)P na terenie gminy wywiera tzw. niska emisja powodowana ogrzewaniem gospodarstw domowych paliwami stałymi – głównie węglowymi. Zgodnie z „Programem ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM 10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM 2,5, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej” w celu poprawy jakości powietrza atmosferycznego należy zintensyfikować realizację działań z zakresu likwidacji źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi oraz termomodernizacji budynków.

Główny problem środowiskowy z zakresu zagrożenia hałasem na terenie Gminy Gorzów Śląski związany jest z emisją hałasu drogowego. Przez obszar gminy przebiegają istotne w skali krajowej i regionalnej drogi krajowe oraz wojewódzka. Hałas emitowany przez pojazdy przejeżdżające po tych drogach wpływa negatywnie na stan środowiska akustycznego na terenie gminy. Kontynuacja poprawy stanu dróg wsparta inwestycjami z zakresu budowy infrastruktury rowerowej, a także edukacja ekologiczna dotycząca korzystania z alternatywnych środków transportu (rower, komunikacja publiczna) powinny stanowić główne zadania realizowane na terenie gminy w ramach ochrony przed hałasem.

Na podstawie prowadzonych w latach 2013-2017 pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego na terenie województwa, WIOŚ w Opolu stwierdził, iż sztucznie wytwarzane pola elektromagnetyczne obecnie nie stanowią zagrożenia dla ludności. WIOŚ w Opolu na terenie gminy prowadził pomiary natężenia pola elektromagnetycznego w 3 punktach pomiarowych w latach 2014-2016. W każdym punkcie odnotowane wartości natężenia pola elektromagnetycznego były znacznie poniżej dopuszczalnej normy wynoszącej 7 V/m.

Zgodnie z informacjami WIOŚ w Opolu główne oddziaływania antropogeniczne mające znaczący wpływ na jakość wód stanowią punktowe źródła zanieczyszczeń, rozproszone i obszarowe źródła zanieczyszczeń oraz zmiany hydromorfologiczne. Punktowe źródła zanieczyszczeń to głównie zrzuty ścieków bytowych, pochodzących z gospodarki komunalnej i przemysłu (oczyszczalnie ścieków). Substancje biogenne zawarte w ściekach komunalnych, wprowadzane do wód, przyspieszają eutrofizację wód. Na obniżenie jakości wód niewątpliwym wpływ mają ścieki komunalne przenikające do wód w obszarach o nieuporządkowanej gospodarce ściekowej. Zanieczyszczenia obszarowe, które docierają do wód, to substancje, które wraz z wodami opadowymi spływają z danego obszaru do wód. Pochodzą one z gruntów ornych, użytków zielonych, obszarów leśnych, miejsc nielegalnego składowania odpadów. Są to również niewykorzystane przez rośliny substancje odżywcze, w tym główne składniki nawozów – azot i fosfor. Spośród wszystkich JCWP znajdujących się na obszarze Gminy Gorzów Śląski monitoringiem w latach 2011-2016 objęte były dwie:

- Prosna do Wyderki;
- Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia.

Stan ekologiczny JCWP Prosna do Wyderki określony został jako umiarkowany, stan chemiczny jako poniżej dobrego w związku z czym ogólna ocena stanu wód określona została jako zła. Dodatkowo JCWP Prosna do Wyderki nie spełniała wymogów dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Potencjał ekologiczny JCWP Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia określony został jako dobry. Ze względu na brak badań stanu chemicznego nie można było ocenić stanu ogólnego wód tej JCWP. Dodatkowo JCWP Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia spełniała wymogi dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

W ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) realizowanym przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB na terenie Gminy Gorzów Śląski wyznaczono obszary zagrożenia powodziowego oraz opracowano mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego (obszary zagrożone powodzią na terenie Gminy Gorzów Śląski stanowią głównie grunty orne).

Zgodnie z opracowanym przez dyrektora RZGW w Poznaniu „Planem przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty” obszar Gminy Gorzów Śląski zagrożony jest poszczególnymi rodzajami suszy w następującym stopniu:

- suszą atmosferyczną w stopniu umiarkowanym,
- suszą rolniczą w stopniu umiarkowanym,
- suszą hydrologiczną w stopniu umiarkowanym,
- suszą hydrogeologiczną w stopniu mało istotnym.

Problemem z zakresu rozwoju gospodarki ściekowej jest niska gęstość zaludnienia Gminy Gorzów Śląski, która powoduje brak opłacalności ekonomicznej budowy sieci kanalizacyjnej (przyjmuje się, iż wskaźnik koncentracji dla sieci kanalizacyjnej na obszarze

aglomeracji nie może być mniejszy niż 120 mieszkańców na 1 km sieci). Według danych GUS (stan na 31.12.2016 r.) stopień zwodociągowania Gminy Gorzów Śląski wynosi 87,1 % (stopień zwodociągowania województwa opolskiego wynosi 96,8%, natomiast powiatu oleskiego 94,8 %), natomiast stopień skanalizowania 46,1 % (stopień skanalizowania województwa opolskiego wynosi 72,4%, natomiast powiatu oleskiego 46,8%). W latach 2012-2017 na terenie gmin odnotowano wzrost średniego zużycia wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co również jest niekorzystną sytuacją. Natomiast korzystnymi zaobserwowanymi zjawiskami z zakresu gospodarki wodno-ściekowej jest spadek liczby awarii sieci wodociągowej i brak awarii sieci kanalizacyjnej, co świadczy o dobrym stanie technicznym infrastruktury. Na terenie gminy każdego roku realizowane są inwestycje i działania związane z rozwojem, modernizacją i bieżącym utrzymaniem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Środki wydatkowane na te cele stanowią jeden z głównych wydatków budżetu gminy.

Na terenie Gminy Gorzów Śląski znajdują się 3 eksploatowane złoża kopalini. Jeżeli wydobycie kopalini odbywa się zgodnie z udzieloną koncesją oraz wykorzystaniem nowoczesnych technik wydobywczych ograniczających straty surowców, wówczas nie odnotowuje się znaczących negatywnych oddziaływań środowiskowych. Niezwykle istotnym jest również prowadzenie właściwej rekultywacji wyeksploatowanych złóż zgodnie z decyzją rekultywacyjną. Główne obowiązki w zakresie ochrony zasobów geologicznych ciąży na użytkownikach złóż, którzy powinni przestrzegać wydanych koncesji i decyzji oraz stosować nowoczesne technologie wydobywcze ograniczające straty surowców.

Ze strony działalności antropogenicznej podstawowym zagrożeniem dla gleb i powierzchni ziemi są wszelkiego rodzaju zadania inwestycyjne typu: rozbudowa terenów mieszkaniowych, komunikacyjnych i przemysłowych, eksploatacja kopalini czy składowanie odpadów, które prowadzą do pomniejszenia ogólnej powierzchni gleb i zniekształcenia gruntów. Na terenie Gminy Gorzów Śląski podstawowe zagrożenie dla środowiska glebowego stanowi rolnictwo. Degradacja gleb w wyniku działania ujemnych zjawisk spowodowanych przez rolnictwo przejawia się głównie poprzez:

- ryzyko wystąpienia erozji wietrznej i wodnej,
- pogorszenie właściwości fizycznych na skutek uprawy mechanicznej,
- spadek zawartości próchnicy,
- ryzyko zakwaszenia i zasolenia,
- ryzyko skażenia środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi.

Duże znaczenie w przeciwdziałaniu pogarszaniu się stanu gleb ma prowadzenie zrównoważonej gospodarki rolnej z zachowaniem dobrych praktyk rolniczych oraz działania doradcze i edukacyjne prowadzone przez ośrodki doradztwa rolniczego. Istotnym jest również poszerzanie wiedzy dotyczącej stanu uprawianych gleb poprzez zlecenie regularnych badań gleb rolnych w zakresie kategorii agronomicznej, odczynu, potrzeb wapnowania czy zawartości składników odżywczych, które przeprowadzane są przez okręgowe stacje chemiczno-rolnicze.

Gmina Gorzów Śląski we właściwy sposób wdraża system gospodarowania odpadami komunalnymi zgodny z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, o czym świadczy osiągnięcie wszystkich wymaganych ustawą poziomów:

- ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania;
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła;
- przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

Problem środowiskowy na terenie gminy stanowi niezrekultywowane składowisko odpadów w Krzyżanowicach. Jednak zgodnie z prowadzonym monitoringiem obiekt nie wykazuje negatywnego oddziaływania na wody podziemne. W 2018 r. wydana została decyzja określająca kierunek i zakres rekultywacji składowiska, która ma być przeprowadzona w najbliższych latach.

Na terenie gminy znajduje się duża ilość wyrobów azbestowych (pokrycia dachowe) pozostałych do usunięcia oraz unieszkodliwienia. Każdego roku na terenie gminy prowadzony jest demontaż i usuwanie azbestu, jednak tempo tego procesu powinno w przyszłości znacznie

wzrosnąć, aby zgodnie z „Programem oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032” do 2032 r. całkowicie wyeliminować go z użytku.

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy wynosi 3 468,16 ha, natomiast powierzchnia lasów 3 392,63 ha. Lesistość jednostki wynosi 22,1 % i jest niższa niż średnia dla powiatu oleskiego, która wynosi 35,3 %. Struktura gatunkowa drzewostanów gminy jest bardzo mało zróżnicowana. Zdecydowanie dominującym gatunkiem drzewa jest sosna, która zajmuje około 80 % powierzchni leśnej w gminie.

Przez wschodnią i północną część Gminy Gorzów Śląski przebiega korytarz ekologiczny Stawy Milickie - Bory Stobrawskie GKPdC-14. Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody Prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska na terenie Gminy Gorzów Śląski znajduje się 11 pomników przyrody oraz użytek ekologiczny.

Istotnym zagrożeniem zasobów przyrodniczych, w szczególności na obszarach gmin wiejskich o charakterze rolniczym jest umyślne wypalanie traw na łąkach i nieużytkach rolnych (proces szczególnie nasilony na przełomie zimy i wiosny), które powodują spustoszenie fauny i flory. Na terenach o małej lesistości dużą rolę w kształtowaniu środowiska odgrywają zadrzewienia śródpolne, które stabilizują i różnicują krajobraz pod względem przyrodniczym. Stanowią ważny element ochrony środowiska rolniczego. Szczególne znaczenie mają zadrzewienia w rejonach bezleśnych, słabo zadrzewionych, a także w rejonach o glebach lekkich o małej ilości opadów atmosferycznych oraz ograniczonych zasobach wody gruntowej i glebowej.

Zgodnie z rejestrem zakładów dużego (ZDR) i zwiększonego ryzyka (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, który prowadzony jest przez Opolskiego Komendanta Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej, na terenie Gminy Gorzów Śląski nie ma zlokalizowanych zakładów ZDR i ZZR.

W Programie wykazano powiązania przyjętych w POŚ celów środowiskowych z dokumentami strategicznymi rangi krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej. Przyjęte do realizacji kierunki działań dotyczą:

- Zmniejszenia powierzchniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza.
- Zmniejszenia liniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza.
- Zmniejszenia punktowej emisji zanieczyszczeń do powietrza.
- Ograniczenia emisji hałasu komunikacyjnego.
- Ograniczenia emisji pól elektromagnetycznych.
- Ograniczenia zasięgu i skutków powodzi i suszy.
- Ograniczenia poboru i strat wody.
- Ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód.
- Rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
- Ograniczenia presji związanej z wydobyciem kopalin.
- Ochrony gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa.
- Ochrony gleb przed negatywnym oddziaływaniem innych sektorów gospodarki.
- Racjonalnej gospodarki odpadami komunalnymi.
- Racjonalnej gospodarki odpadami innymi niż komunalne.
- Ochrony obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym.
- Ochrony zasobów leśnych.
- Ochrony walorów przyrodniczych obszarów zurbanizowanych.
- Zmniejszenia zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

W Programie wskazano i opisano również możliwości pozyskania dofinansowania na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska, opisano system realizacji Programu, który opiera się na sporządzaniu raportów z wykonania zaplanowanych zadań (w cyklach 2-letnich) oraz wskazano rozwiązania służące ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko zaplanowanych do realizacji inwestycji.

4. OCENA STANU ŚRODOWISKA

Ocena stanu środowiska na terenie Gminy Gorzów Śląski uwzględnia dziesięć obszarów przyszłej interwencji: (1) ochronę klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarkę wodno-ściekową, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarkę odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami.

W ramach każdego obszaru interwencji uwzględniono zagadnienia horyzontalne: (I) adaptację do zmian klimatu, (II) nadzwyczajne zagrożenia środowiska, (III) działania edukacyjne oraz (IV) monitoring środowiska.

4.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

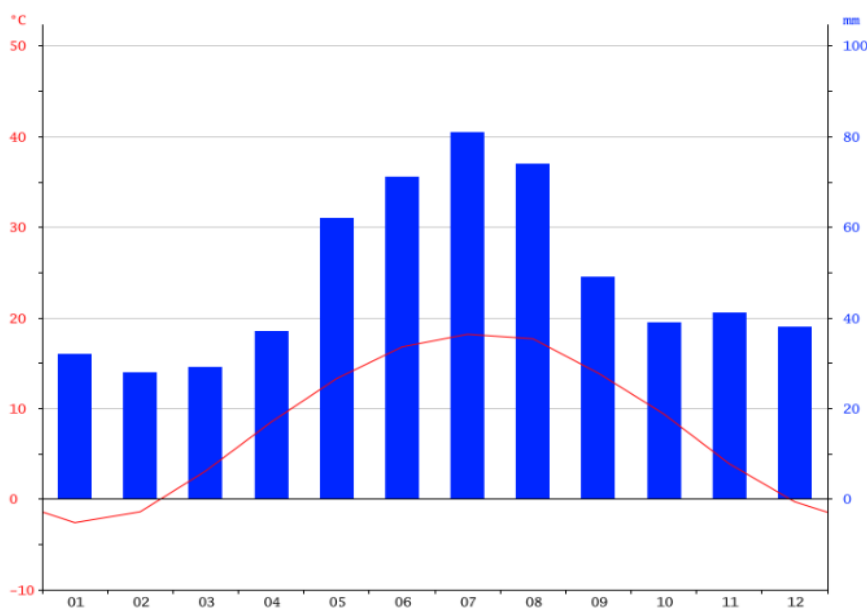
4.1.1. Klimat

Według klasyfikacji klimatów wg Köppena, obszar Gminy Gorzów Śląski położony jest w obrębie klimatu umiarkowanego ciepłego oceanicznego (Cfb). Cechy charakterystyczne dla tego klimatu przedstawiają się następująco:

- łagodny, bez pory suchej i z ciepłym latem;
- średnia temperatura wszystkich miesięcy jest niższa niż 22°C;
- co najmniej cztery miesiące ze średnią temperaturą powyżej 10°C;
- opady deszczu równomiernie rozłożone w roku.

Zgodnie z danymi pogodowymi zebranymi pomiędzy 1982 r. i 2012 r. prezentowanymi na stronie www.climate-data.org średnia roczna temperatura powietrza w miejscowości Gorzów Śląski wynosi 8,4°C. Najcieplejszym miesiącem roku jest lipiec (średnia miesięczna temperatura wynosi 18,2°C), natomiast najzimniejszym styczeń (średnia miesięczna temperatura wynosi -2,6°C). Średnia roczna suma opadów wynosi 581 mm (najsuchszym miesiącem jest luty – 28 mm, natomiast największe opady występują w lipcu – 81 mm).

Na kolejnym wykresie przedstawiono szczegółowe dane dotyczące średnich temperatur oraz opadów w poszczególnych miesiącach w miejscowości Gorzów Śląski.

Wykres 1. Wykres klimatyczny dla miejscowości Gorzów Śląski

Źródło: <https://pl.climate-data.org>

4.1.2. Zaopatrzenie w gaz ziemny

Dostęp i korzystanie z gazu ziemnego w celach grzewczych wywiera pozytywny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego, ponieważ gaz ziemny w porównaniu do najpowszechniej stosowanego opału węglowego jest paliwem niskoemisyjnym.

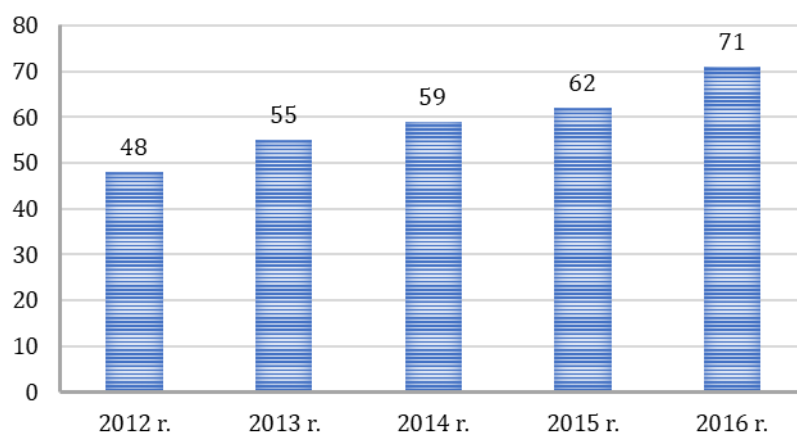
Gmina Gorzów Śląski jest jednostką zgazyfikowaną. Operatorami dystrybucyjnej sieci gazowej na terenie gminy oraz dostawcami gazu ziemnego są: EWE Energia Sp. z o.o. oraz DUON Dystrybucja Sp. z o.o. Operatorem sieci przesyłowej jest natomiast GAZ-SYSTEM S.A.

W kolejnej tabeli oraz na wykresach przedstawiono szczegółowe dane dotyczące zużycia gazu ziemnego oraz rozwoju infrastruktury gazowniczej na terenie gminy w latach 2012-2016.

Tabela 2. Infrastruktura gazowa oraz zużycie gazu ziemnego na terenie gminy w latach 2012-2016

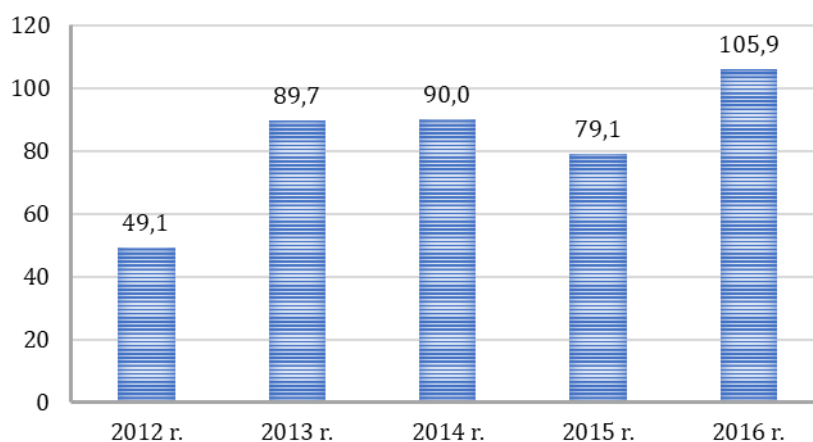
Parametr	Jedn.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.
długość czynnej sieci ogółem	m	38 013	38 013	37 464	37 464	37 467
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	48	55	59	62	71
zużycie gazu	tys.m ³	102,2	94,6	112,0	83,2	110,4
zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań	tys.m ³	49,1	89,7	90,0	79,1	105,9
ludność korzystająca z sieci gazowej	os.	105	138	155	156	203

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 2. Liczba czynnych przyłączy gazowych do budynków na terenie gminy w latach 2012-2016

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 3. Zużycie gazu ziemnego na ogrzewanie mieszkań na terenie gminy w latach 2012-2016 [tys. m³]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.1.3. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Gminy Gorzów Śląski brak jest zorganizowanego scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Funkcjonują tu głównie indywidualne źródła ciepła o niskich mocach oraz nieliczne kotłownie lokalne. Źródła te są przyczyną tzw. „niskiej emisji”. Spaliny emitowane przez kominy o wysokości około 10 m (budynki mieszkalne), rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery. Niska wysokość emitatorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury, sprzyja kumulacji zanieczyszczeń (głównie pyłów zawieszonych PM 10 i PM 2,5).

Zgodnie z „Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Gorzów Śląski” dominującą grupą paliw stosowanych w gospodarstwach domowych na terenie gminy na potrzeby ciepłe są paliwa stałe. Ponad 85 % energii końcowej pochodzi tutaj z różnego rodzaju odmian węgla kamiennego. Z drewna pochodzi ok. 7 % a z gazu ok. 4 % energii końcowej na potrzeby grzewcze. Węgiel i drewno są paliwami, które podczas spalania emitują najwięcej pyłów spośród dostępnych paliw. Z uwagi na ten fakt oraz dużą zawartość benzo(a)pirenu w pyłe, przyczyną przekroczeń dopuszczalnych stężeń benzo(a)pirenu w gminie jest właśnie spalanie paliw stałych w przestarzałych kotłach w sektorze budynków mieszkalnych.

4.1.4. Odnawialne źródła energii

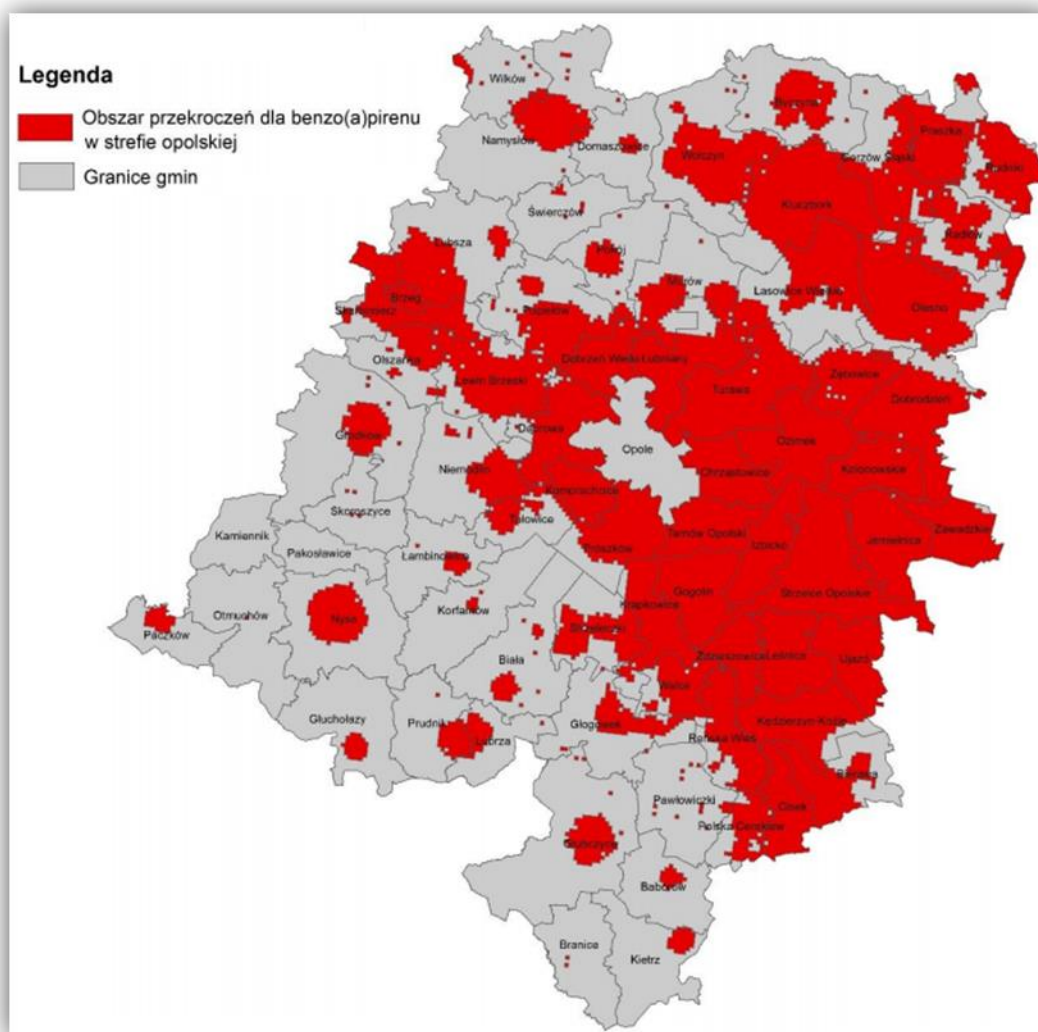
Zgodnie z danymi przekazanymi przez Urząd Miejski w Gorzowie Śląskim na terenie gminy nie występują takie instalacje OZE jak: elektrownie wiatrowe, wodne i słoneczne oraz biogazownie.

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gorzów Śląski” przewiduje się realizację inwestycji związanych z produkcją energii ze źródeł odnawialnych w postaci ogniw fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100 kW, natomiast największą inwestycją w zakresie OZE określoną w Studium są farmy wiatrowe. Inwestycje te pociągną za sobą wzbogacenie systemu energetycznego oraz zwiększą udział czystej energii uzyskiwanej ze źródeł odnawialnych.

4.1.5. Jakość powietrza atmosferycznego

Zgodnie z opracowaniem Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu pn. „Ocena jakości powietrza w województwie opolskim za rok 2017” na terenie Gminy Gorzów Śląski wyznaczono obszar przekroczeń poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego dla ozonu (O₃) (obszar przekroczeń O₃ obejmuje cały teren województwa).

Na kolejnej rycinie przedstawiono wyznaczone w 2017 r. obszary przekroczeń poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu na terenie strefy opolskiej.

Rysunek 2. Obszary przekroczeń poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu na terenie strefy opolskiej wyznaczone w 2017 r.

Źródło: WIOŚ w Opolu

Zgodnie z „Programem ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM₁₀ i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM_{2,5}, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej”, który przyjęty został Uchwałą Nr XXXVII/403/2018 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 30 stycznia 2018 r., powierzchnia wyznaczonego na terenie Gminy Gorzów Śląski obszaru przekroczeń stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu wynosi 99,23 km², który zamieszkuje 6 068 osób. Maksymalna wartość stężenia benzo(a)pirenu w granicach wyznaczonego obszaru wynosi 2,90 ng/m³.

POP określa, iż w obszarach występowania przekroczeń stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz benzo(a)pirenu konieczne są do przeprowadzenia działania zmierzające do redukcji emisji ze źródeł sektora komunalno-bytowego. Związane jest to z likwidacją lub wymianą systemów grzewczych na niskoemisyjne, spełniające najlepsze dostępne normy jakości spalin. Działanie to przeprowadzane jest głównie poprzez stworzenie systemu zachęt finansowych do likwidacji lub wymiany indywidualnych systemów grzewczych na takie, które ograniczają znacząco emisję zanieczyszczeń do powietrza oraz poprzez zastosowanie odnawialnych źródeł energii, m.in. pompy ciepła, instalacje solarne. W celu zwiększenia efektu ekologicznego w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej wskazana jest wspólna realizacja zadania polegającego na likwidacji/ wymianie źródła ciepła oraz przeprowadzenia termomodernizacji.

W kolejnej tabeli przedstawiono konieczną do osiągnięcia do 2025 r. redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza z obszaru Gminy Gorzów Śląski wskutek realizacji działania naprawczego polegającego na ograniczeniu emisji z instalacji o małej mocy <1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych.

Tabela 3. Określona w POP konieczna do osiągnięcia do 2025 r. redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza z obszaru Gminy Gorzów Śląski wskutek realizacji działania naprawczego polegającego na ograniczeniu emisji z instalacji o małej mocy <1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych

Obszar objęty działaniem	Konieczna redukcja do osiągnięcia do 2025 roku						Koszt realizacji działań [tys. zł]
	Ładunek pyłu PM 10	Ładunek pyłu PM2,5	Ładunek B(a)P	Ładunek benzen	Ładunek NMLZO	Ładunek NO	
[Mg]							
miasto Gorzów Śląski	2,51	2,47	0,001	0,04	2,98	0,70	647,56
obszar wiejski Gorzów Śląski	5,06	4,98	0,002	0,08	6,02	1,38	1 306,76
Łącznie	7,57	7,45	0,00	0,12	9,00	2,08	1 954,32

Źródło: „Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM 10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM 2,5, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej”

4.1.6. Podsumowanie dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza

Najważniejszy problem środowiskowy z zakresu jakości powietrza atmosferycznego na terenie Gminy Gorzów Śląski stanowi wyznaczenie obszaru przekroczeń poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu. Najistotniejszy wpływ na wysokie stężenie B(a)P na terenie gminy wywiera tzw. niska emisja powodowana ogrzewaniem gospodarstw domowych paliwami stałymi – głównie węglowymi.

Niekorzystnym zjawiskiem jest również brak możliwości budowy na terenie gminy zbiorczych systemów zaopatrzenia w ciepło (ciepłownia/lokalne źródła ciepła + sieć ciepłownicza) ze względu na rozproszoną zabudowę, a co za tym idzie brak uzasadnienia ekonomicznego dla takich inwestycji.

Dostęp do gazu ziemnego, który stanowi niskoemisyjny nośnik energii jest z kolei elementem wpływającym korzystnie na jakości powietrza atmosferycznego na terenie gminy.

Najważniejsze zadania realizowane w ostatnich latach na terenie gminy wpływające na poprawę jakości powietrza atmosferycznego dotyczyły przede wszystkim: opracowania i uchwalenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej”, bieżącej modernizacji nawierzchni dróg, bieżącego utrzymania i konserwacji systemu oświetlenia ulicznego czy podłączania nowych budynków do sieci gazowej w celach grzewczych.

Zgodnie z „Programem ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM 10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM 2,5, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej” w celu poprawy jakości powietrza atmosferycznego należy zintensyfikować realizację działań z zakresu likwidacji źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi oraz termomodernizacji budynków.

W kolejnych tabelach przedstawiono zagadnienia horyzontalne oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego.

Tabela 4. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego

Adaptacja do zmian	•	Rozwój energetyki rozproszonej (prosumenckiej)
--------------------	---	--

klimatu	<ul style="list-style-type: none"> zwiększającej niezależność energetyczną obszaru. Termomodernizacja budynków. Budownictwo energooszczędne.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Związane z eksploatacją systemu gazowniczego (możliwość rozszczelnienia gazociągu prowadząca do wybuchu). Związane z niewłaściwą eksploatacją kotłowni lokalnych oraz przemysłowych źródeł ciepła (przeciążenie instalacji, nieumiejętna obsługa).
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu OZE, termomodernizacji, budownictwa energooszczędnego oraz niskoemisyjnych źródeł grzewczych i paliw.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Dalsze opracowywanie rocznych ocen jakości powietrza przez WIOŚ. Zwiększenie liczby stacji monitoringowych jakości powietrza na terenie województwa. Rozwój systemów prognozowania zagrożeń oraz monitorowanie skutków nadzwyczajnych zagrożeń klimatycznych (IMGW).

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Dostępność na terenie gminy do gazu ziemnego, który stanowi paliwo niskoemisyjne. Gmina o charakterze rolniczym – możliwość produkcji biomasy i biopaliw. Mała liczba dużych zakładów przemysłowych na terenie gminy emitujących znaczne ilości zanieczyszczeń gazowo-pyłowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Brak uzasadnienia do budowy scentralizowanych systemów ciepłowniczych (ze względu na dominujący udział zabudowy rozproszonej). Wyznaczenie na terenie gminy obszaru przekroczeń stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu. Dominujący udział węgla kamiennego w produkcji ciepła na terenie gminy. Brak stacji monitoringowej jakości powietrza na terenie gminy (w ramach PMS).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój technologii niskoemisyjnych. Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa. Możliwość uzyskania dofinansowania na realizację inwestycji zwiększających efektywność energetyczną i ograniczających emisję zanieczyszczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> Wysoki koszt inwestycji w odnawialne źródła energii i budownictwo energooszczędne. Znacznie niższa cena węgla kamiennego w porównaniu do innych mniej emisyjnych paliw – tj. gazu ziemnego, oleju opałowego, gazu LPG. Napływ zanieczyszczeń z terenów sąsiednich.

Źródło: opracowanie własne

4.2. Zagrożenia hałasem

Gmina Gorzów Śląski nie jest jednostką silnie uprzemysłowioną w związku z czym największe zagrożenie na terenie gminy stanowi hałas komunikacyjny (drogowy).

Główną oś komunikacyjną gminy stanowią drogi krajowe nr 42 i 45 (stanowiące na terenie gminy jeden ciąg komunikacyjny) oraz droga wojewódzka nr 487. Uzupełnienie sieci drogowej stanowią drogi powiatowe oraz gminne.

Najistotniejszy wpływ na emisję hałasu drogowego wywiera natężenie ruchu pojazdów. Na terenie kraju co 5 lat GDDKiA przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który obejmuje drogi krajowe oraz wojewódzkie. Ostatni GPR przeprowadzony został w roku 2015.

Zgodnie z przeprowadzonym w 2015 r. GPR największe średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów na terenie gminy występuje na drodze krajowej 42/45 odcinku Kluczbork – Gorzów Śląski i wynosi 7 631 poj./dobę. W związku z powyższym przez teren Gminy Gorzów Śląski

nie przebiegają drogi o średnim natężeniu pojazdów silnikowych powyżej 3 000 000 poj./rok (tj. 8 200 poj./dobę), dla których istnieje obowiązek opracowywania map akustycznych.

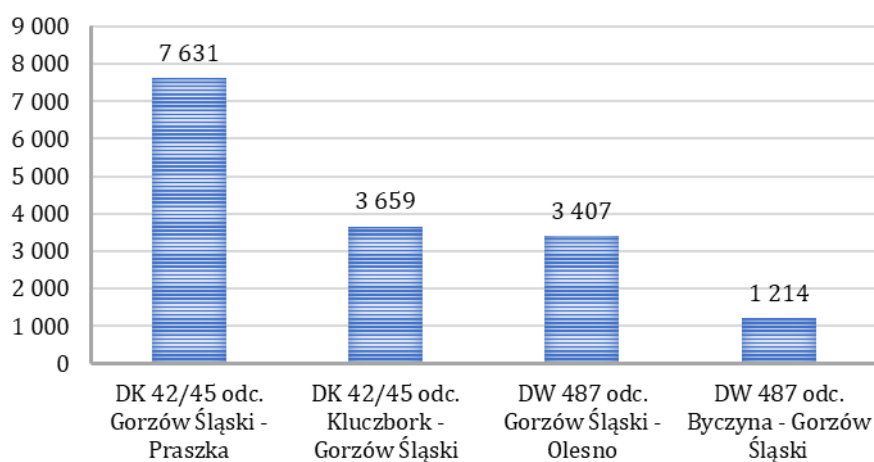
W porównaniu do GPR przeprowadzonego w 2010 r. średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów silnikowych na odcinkach drogi krajowej przebiegającej przez teren gminy wzrosło, natomiast na odcinkach drogi wojewódzkiej zmalało.

W kolejnej tabeli oraz na wykresach przedstawiono szczegółowe wyniki GPR przeprowadzonych na terenie Gminy Gorzów Śląski w 2010 i 2015 r.

Tabela 6. Wyniki GPR przeprowadzonych na terenie Gminy Gorzów Śląski w 2010 i 2015 r.

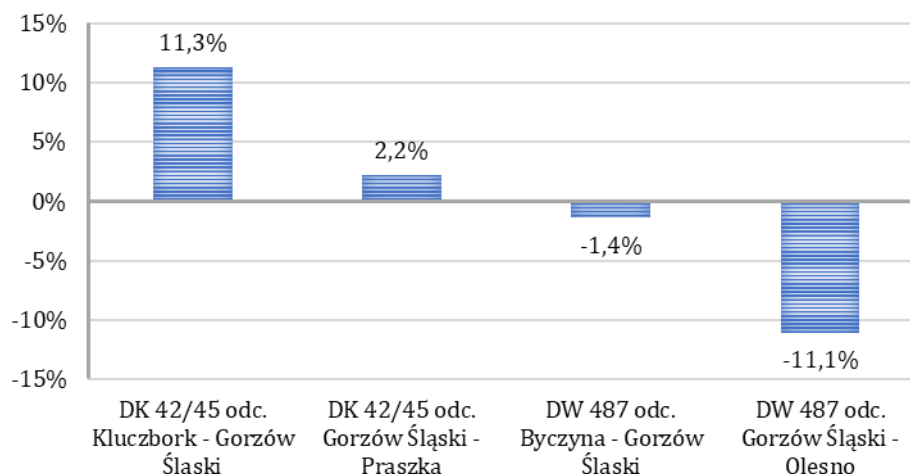
Droga	Odcinek	Średnie dobowe natężenie ruchu		Zmiana	
		2010 r.	2015 r.		
42/45	Kluczbork - Gorzów Śląski	3 288	3 659	371	11,3%
42/45	Gorzów Śląski - Praszka	7 467	7 631	164	2,2%
487	Byczyna - Gorzów Śląski	1 231	1 214	-17	-1,4%
487	Gorzów Śląski - Olesno	3 832	3 407	-425	-11,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDDKiA

Wykres 4. Średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów na odcinkach dróg przebiegających przez Gminę Gorzów Śląski objętych GPR w 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDDKiA

Wykres 5. Procentowa zmiana natężenia ruchu pojazdów na odcinkach dróg przebiegających przez Gminę Gorzów Śląski objętych GPR w 2010 i 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDDKiA

Ostatnie pomiary hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy Gorzów Śląski WIOŚ w Opolu przeprowadził w 2012 r. Punkty pomiarowe zlokalizowane były w Gorzowie Śląskim przy ul. Chopina (teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej) oraz ul. Byczyńskiej (teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej). W punkcie pomiarowym przy ul. Chopina nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu dźwięku, natomiast w punkcie przy

ul. Byczyńskiej dla pory dnia odnotowano przekroczenie dopuszczalnego poziomu o 5,7 dB, natomiast dla pory nocy o 7,3 dB.

4.2.1. Podsumowanie dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem

Główny problem środowiskowy z zakresu zagrożenia hałasem na terenie Gminy Gorzów Śląski związany jest z emisją hałasu drogowego.

Przez obszar gminy przebiegają istotne w skali krajowej i regionalnej drogi krajowe oraz wojewódzka. Hałas emitowany przez pojazdy przejeżdżające po tych drogach wpływa negatywnie na stan środowiska akustycznego na terenie gminy.

Korzystną sytuacją ze względu na środowisko akustyczne jest niski stopień uprzemysłowienia gminy, co powoduje brak istotnych przemysłowych emitorów hałasu.

Najważniejsze zadania realizowane w ostatnich latach na terenie gminy w zakresie ochrony przed hałasem dotyczyły bieżącej modernizacji, remontów i utwardzania nawierzchni dróg.

Kontynuacja poprawy stanu dróg wsparta inwestycjami z zakresu budowy infrastruktury rowerowej, a także edukacja ekologiczna dotycząca korzystania z alternatywnych środków transportu (rower, komunikacja publiczna) powinny stanowić główne zadania realizowane na terenie gminy w ramach ochrony przed hałasem.

W kolejnych tabelach przedstawiono zagadnienia horyzontalne oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem.

Tabela 7. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> Zwrócenie szczególnej uwagi w procesie przebudowy i modernizacji dróg na zapewnienie właściwego odwodnienia drogi (istotne ze względu na coraz częstsze występowanie burz oraz deszczy nawalnych).
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Związane z obserwowanym wzrostem natężenia ruchu pojazdów samochodowych.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu promocji transportu zbiorowego i rowerowego oraz pojazdów elektrycznych.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Dalsze prowadzenie GPR. Częstsze prowadzenie pomiarów natężenie hałasu drogowej na terenie gminy przez WIOŚ.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Systematyczne remonty i modernizacje nawierzchni dróg. Brak na terenie gminy odcinków dróg o natężeniu ruchu pojazdów powyżej 3 mln/rok. Mała liczba zakładów przemysłowych na terenie gminy stanowiących źródło hałasu przemysłowego. Spadek natężenia ruchu pojazdów na odcinku drogi wojewódzkiej przebiegającej przez teren gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost natężenia ruchu pojazdów na odcinku dróg krajowych przebiegających przez teren gminy. Brak rozwiniętej infrastruktury rowerowej. Ostatnie pomiary hałasu drogowego przeprowadzone przez WIOŚ na terenie gminy przeprowadzono w 2012 r.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Rozwój technologii niskoemisyjnych – samochody elektryczne i hybrydowe. Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> Brak środków finansowych na realizację inwestycji z zakresu modernizacji/ przebudowy nawierzchni dróg oraz budowy infrastruktury rowerowej.

• Zaostrzenie przepisów dotyczących kontroli stanu technicznego pojazdów.	• Korzystanie z samochodu jako najbardziej komfortowego środka transportu.• Rozwój zabudowy wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych.

Źródło: opracowanie własne

4.3. Pola elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne stanowi nieodłączny element środowiska, a jego źródła wytwarzania mogą być naturalne bądź sztuczne. Promieniowanie elektromagnetyczne powstające na skutek działalności człowieka, poprzez nieustający rozwój technologiczny, występuje wszędzie tam, gdzie następuje przepływ prądu elektrycznego.

Najpowszechniej występującymi instalacjami będącymi źródłami pól elektromagnetycznych, które mają istotny wpływ na ogólny poziom pól w środowisku są linie elektroenergetyczne oraz instalacje radiokomunikacyjne, takie jak stacje bazowe telefonii komórkowej oraz stacje radiowe i telewizyjne.

4.3.1. Infrastruktura elektroenergetyczna

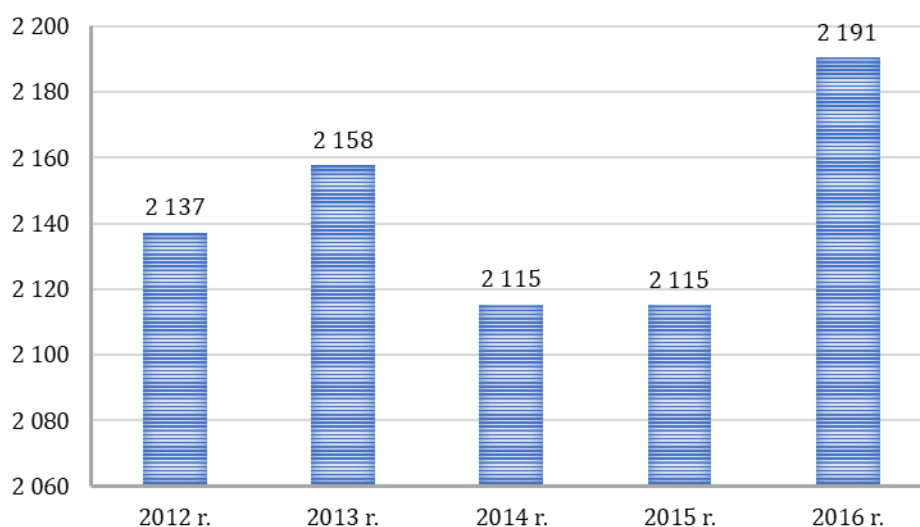
Operatorem dystrybucyjnej sieci elektroenergetycznej na terenie Gminy Gorzów Śląski jest TAURON Dystrybucja S.A.

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanej stacji elektroenergetycznej WN/SN, która stanowiłaby Główny Punkt Zasilania (GPZ) dla odbiorców energii elektrycznej. Mieszkańcy gminy Gorzów Śląski zaopatrywani są w energię elektryczną ze stacji 110/15 kV Praszka zlokalizowanej na terenie sąsiedniej gminy, za pośrednictwem sieci rozdzielczej średniego i niskiego napięcia. W Gorzowie Śląskim znajduje się rozdzielnia sieciowa 15 kV (RS Gorzów Śląski) zasilana bezpośrednią linią 15 kV z GPZ Praszka.

Teren gminy przecina linia 110 kV relacji GPZ Praszka - GPZ Kluczbork oraz linia 400 kV, która jest własnością PSE S.A.

Zgodnie z danymi GUS średnie zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwo domowe na terenie miasta Gorzów Śląski w 2016 r. wyniosło 2 191 kWh. W porównaniu do roku 2012 r. odnotowano wzrost średniego zużycia energii elektrycznej o 2,5 %.

Na kolejnym wykresie przedstawiono średnie zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwo domowe na terenie miasta Gorzów Śląski w latach 2012-2016.

Wykres 6. Średnie zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwo domowe na terenie miasta Gorzów Śląski w latach 2012-2016 [kWh]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.3.2. Stacje bazowe łączności bezprzewodowej

Na terenie Gminy Gorzów Śląski (wg stanu na dzień 31.06.2018 r.) obowiązuje 6 pozwoleń radiowych dla stacji bazowych wydanych przez Urząd Komunikacji Elektronicznej (dla 3 lokalizacji).

W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółowe dane dotyczące wydanych pozwoleń radiowych obowiązujących dla stacji bazowych na terenie gminy.

Tabela 9. Wykaz wydanych pozwoleń radiowych obowiązujących dla stacji bazowych na terenie Gminy Gorzów Śląski

Nazwa Operatora	Nr Decyzji	Data ważności	Lokalizacja		Standard
P4 Sp. z o.o.	MNET/4/2577/4/16	31.01.2024	Gorzów Śląski	Dz. nr 399/24	GSM 1800, LTE 180, LTE 2100, UMTS 900, UMTS 2100
T-Mobile Polska S.A.	MNET/11/36178/5/17	29.02.2024	Gorzów Śląski	Dz. nr 51	GSM 1800, LTE 800, LTE 1800, LTE 2600, UMTS 900, UMTS 2100
T-Mobile Polska S.A.	MNET/11/36449/1/18	29.02.2028	Zdziechowice	Dz. nr 193	GSM 1800, LTE 800, LTE 1800, LTE 2100, LTE2600, UMTS 900, UMTS 2100
T-Mobile Polska S.A.	MNET/11/36585/2/17	31.10.2027	Gorzów Śląski	Dz. nr 1510	GSM 1800, LTE 800, LTE 1800, LTE 2600, UMTS 900, UMTS 2100
SFERIA S.A.	LTE800/9/3380/1/14	31.12.2018	Gorzów Śląski	Dz. nr 51	LTE 800
AERO 2 Sp. z o.o.	UMTS900/5/3387/1/13	30.06.2023	Gorzów Śląski	Dz. nr 51	UMTS 900

Źródło: Urząd Komunikacji Elektronicznej

4.3.3. Monitoring pól elektromagnetycznych

Monitoring pól elektromagnetycznych na terenie województwa opolskiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi WIOŚ w Opolu.

Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2007, nr 221 poz. 1645) co roku wyznacza się po 15 punktów pomiarowych w każdym z trzech obszarów:

- centralne dzielnice lub osiedla miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.;
- pozostałe miasta;
- tereny wiejskie.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymywania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883) dopuszczalna wartość natężenia pola elektromagnetycznego wynosi 7 V/m.

W kolejnej tabeli przedstawiono wyniki badań natężenia pola elektromagnetycznego w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Gminy Gorzów Śląski.

Tabela 10. Monitoring natężenia pola elektromagnetycznego na terenie Gminy Gorzów Śląski

Rok	Lokalizacja punktów pomiarowych		
	Gorzów Śląski, Plac Wolności	Gorzów Śląski, ul. Piłsudskiego	Nowa Wieś
2014 r.	<0,3	-	-
2015 r.	-	<0,2	0,2
2016 r.	-	-	0,2
2017 r.	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Opolu

Zgodnie z danymi przedstawionymi w powyższej tabeli, WIOŚ w Opolu na terenie gminy prowadził pomiary natężenia pola elektromagnetycznego w 3 punktach pomiarowych w latach 2014-2016. W każdym punkcie odnotowane wartości natężenia pola elektromagnetycznego były znacznie poniżej dopuszczalnej normy wynoszącej 7 V/m.

4.3.4. Podsumowanie dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne

Na podstawie prowadzonych w latach 2013-2017 pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego na terenie województwa, WIOŚ w Opolu stwierdził, iż sztucznie wytwarzane pola elektromagnetyczne obecnie nie stanowią zagrożenia dla ludności. Uzyskane wyniki pokazują, że poziomy PEM w środowisku są niskie. Jednak nieustający rozwój telekomunikacji i zwiększająca się liczba stacji bazowych telefonii komórkowej jest powodem, dla którego badania monitoringowe PEM powinny być w dalszym ciągu wykonywane w środowisku.

Na terenie Gminy Gorzów Śląski lokalnie zwiększony poziom natężenia elektromagnetycznego może występować w sąsiedztwie infrastruktury elektroenergetycznej (głównie pod liniami 400 i 110 kV) oraz stacji bazowych łączności bezprzewodowej. Nie są to jednak wartości mogące powodować zagrożenie dla ludności.

Gęstość rozmieszczenia stacji bazowych telefonii komórkowej uzależniona jest od liczby abonentów. Wielkość wytwarzanych poziomów pól elektromagnetycznych jest ściśle związana z liczbą urządzeń oraz częstotliwością pracy danej instalacji, co z kolei jest wynikiem gęstości zaludnienia. Na terenie Gminy Gorzów Śląski brak jest dużych uprzemysłowionych ośrodków miejskich, co powoduje, iż wartość natężenia PEM oraz gęstość mocy utrzymuje się na znacznie niższym poziomie niż w największych miastach regionu.

Najważniejsze zadania realizowane na terenie gminy w obszarze interwencji pola elektromagnetyczne dotyczyły bieżącej modernizacji i utrzymania infrastruktury elektroenergetycznej (realizowane przez TAURON Dystrybucja S.A.) oraz prowadzeniem działań administracyjno-kontrolnych z zakresu monitoringu, wydawania decyzji i pozwoleń. W kolejnych latach należy kontynuować prowadzenie powyższych zadań.

W kolejnych tabelach przedstawiono zagadnienia horyzontalne oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne.

Tabela 11. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru pola elektromagnetyczne

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> Wymiana napowietrznych linii elektroenergetycznych na kablowe w celu eliminacji ich uszkodzenia wskutek występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych (burz, gwałtownych wiatrów, nawalnych deszczów).
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Związane z możliwością wystąpienia awarii infrastruktury elektroenergetycznej. Działania zapobiegawcze: odpowiednia eksploatacja oraz utrzymanie urządzeń w dobrym stanie technicznym.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Kontynuacja pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego przez WIOŚ w Opolu w ramach PMS

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12. Analiza SWOT dla obszaru interwencji pola elektroenergetyczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego w punktach pomiarowych na terenie gminy. • Brak na terenie gminy stacji 110/15 kV (GPZ), która stanowiłaby źródło PEM. • Mała liczba stacji bazowych łączności bezprzewodowej na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Przebieg przez teren gminy linii elektroenergetycznych 110 i 400 kV, stanowiących źródło PEM. • Odnotowany wzrost zużycia energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie polityki przestrzennej uwzględniającej ochronę przed promieniowaniem elektromagnetycznym (lokalizacja źródeł PEM z dala od zabudowy mieszkaniowej – odpowiednie zapisy w mpzp). 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne. • Rozbudowa mieszkalnictwa wzdłuż linii energetycznych.

Źródło: opracowanie własne

4.4. Gospodarowanie wodami

Podstawową jednostką gospodarki wodnej (łącznie z ochroną środowiska) jest jednolita część wód (JCW). Prawo wodne dzieli jednolite części wód na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) oraz jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

4.4.1. Wody powierzchniowe

Przez teren gminy przebiega dział wodny II rzędu pomiędzy dorzeczami Odry i Warty. Fragment terenu w południowo – zachodniej części gminy położony jest w zlewni rzeki Stobrawy, stanowiącej dopływ III rzędu Odry. Pozostała część gminy odwadniana jest przez rzekę Prosnę. Jest to rzeka III-rzędu, stanowiąca lewy dopływ Warty. Źródła Proсны znajdują się w okolicy Wołęcina (gmina Radłów). Rzeka uchodzi do Warty w dolinie Pyzdrskiej (poza terenem opracowania). Całkowita długość rzeki wynosi 216,8 km. Z wyjątkiem odcinka źródłiskowego (do Pomykowa) rzeka jest uregulowana. Jest to rzeka o gruntowo-deszczowo-śnieżnym ustroju zasilania, co klasyfikuje ją do rzek o zmiennym przepływie, z niżówkami letnio-jesiennymi oraz wezbrzeniami w okresie roztopów wiosennych.

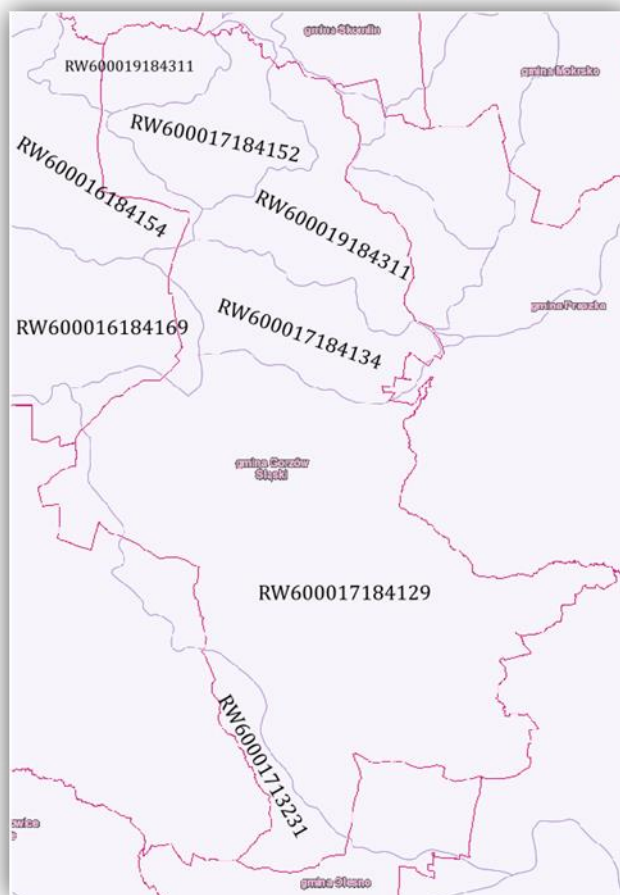
Obszar Gminy Gorzów Śląski położony jest w obrębie 9 JCWP, z czego największą powierzchnię na terenie gminy zajmuje JCWP Proсна od Wyderki (około 50 % powierzchni jednostki).

W kolejnej tabeli przedstawiono wykaz JCWP w obrębie których położona jest Gmina Gorzów Śląski, natomiast na rycinie przedstawiono ich zasięg.

Tabela 13. Wykaz JCWP na terenie Gminy Gorzów Śląski

Nazwa JCWP	Kod JCWP
Dopływ z Wojsławic	RW600016184154
Pratwa	RW600016184169
Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia	RW60001713231
Proсна do Wyderki	RW600017184129
Dopływ spod Ożarowa	RW6000171841329
Dopływ z Gołej	RW600017184134
Dopływ z Motyla	RW600017184136
Dopływ z Uszyc	RW600017184152
Proсна od Wyderki do Brzeźnicy	RW600019184311

Źródło: PGW Wody Polskie

Rysunek 3. Zasięg JCWP na terenie Gminy Gorzów Śląski
Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://mapy.geoportal.gov.pl>

Administracyjnie Gmina Gorzów Śląski położona jest na obszarze działania RZGW w Poznaniu oraz RZGW w Gliwicach (jedynie JCWP Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia).

W kolejnej tabeli przedstawiono wymieniono RZGW, zarządy zlewni oraz nadzory wodne na obszarze których położona jest Gmina Gorzów Śląski.

Tabela 14. Przynależność Gminy Gorzów Śląski do RZGW, Zarządów zlewni oraz nadzorów wodnych

RZGW	Zarząd zlewni	Nadzór wodny
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach	Zarząd Zlewni w Opolu	Kluczbork
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu	Zarząd Zlewni w Kaliszu	Kępno

Źródło: PGW Wody Polskie

4.4.2. Wody podziemne

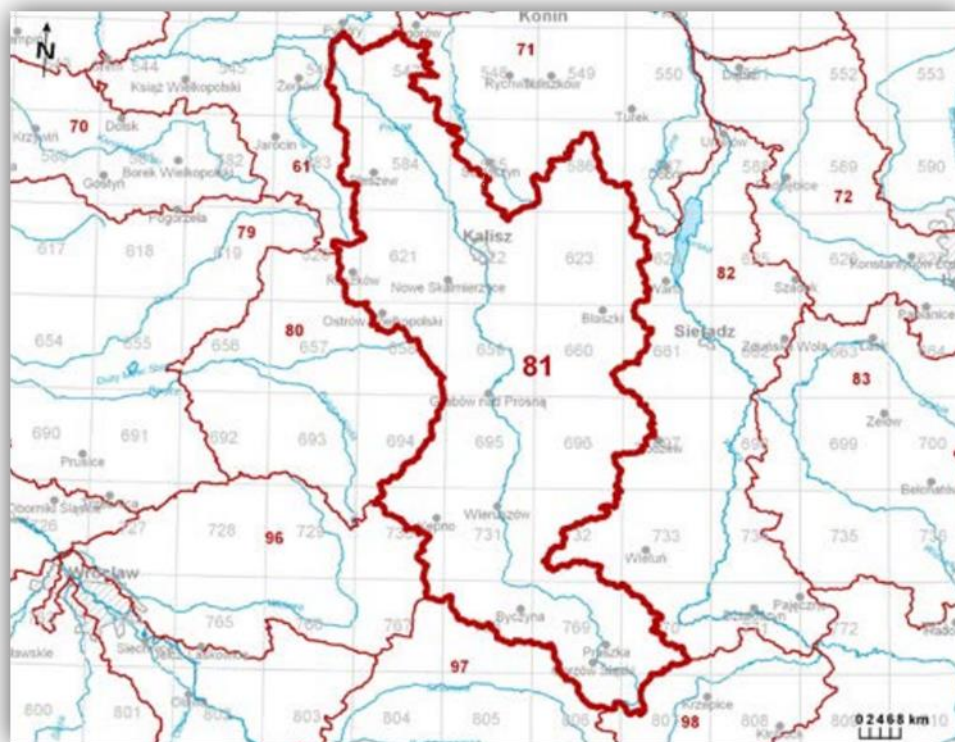
Gmina Gorzów Śląski położona jest w obrębie JCWPd 81 oraz JCWPd 97 (niewielki fragment gminy pokrywający się z JCWP Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia).

Powierzchnia JCWPd 81 wynosi 4 912,6 km². JCWPd 81 przedstawia strukturę i funkcjonowanie systemu hydrogeologicznego, położonego w obrębie zlewni rzeki Proсны. Obszar występowania zwykłych wód podziemnych w granicach zlewni Proсны uznaje się za wielowarstwowy system wodonośny wód podziemnych w utworach kenozoicznych

i mezozoicznych, powiązanych układem krążenia z wodami powierzchniowymi. Granice systemu są granicami hydrodynamicznymi, stąd należy on do systemów przejściowo zamkniętych. Proсна jest osią drenażu wszystkich poziomów wodonośnych, zaś jej dopływy związane są hierarchicznie z poszczególnymi drenażami poziomów. W strefach wododziałowych cieką przeważnie drenują pierwszy poziom wodonośny, zaś w dolnym biegu stopniowo zasilane są z poziomów wód głębszych. W układzie pionowego krążenia wód, granicę górną systemu stanowi powierzchnia terenu ze strefą aeracji w poziomie gruntowym lub gliny morenowe i ły o charakterze słaboprzepuszczalnym o zróżnicowanej miąższości. Granica dolna systemu jest słabo zarysowana i występuje na zmiennej głębokości od 300 do ponad 600 m. Z jednej strony stanowi ją układ warstw ilasto-mułkowatych, praktycznie nieprzepuszczalnych z drugiej zaś granica odnawialności wód w poziomach kredy, jury i triasu. Strukturę hydrogeologiczną systemu tworzy bardzo zróżnicowany układ warstw przepuszczalnych, słaboprzepuszczalnych i bardzo słaboprzepuszczalnych w utworach czwartorzędu, neogenu, kredy, jury i górnego triasu.

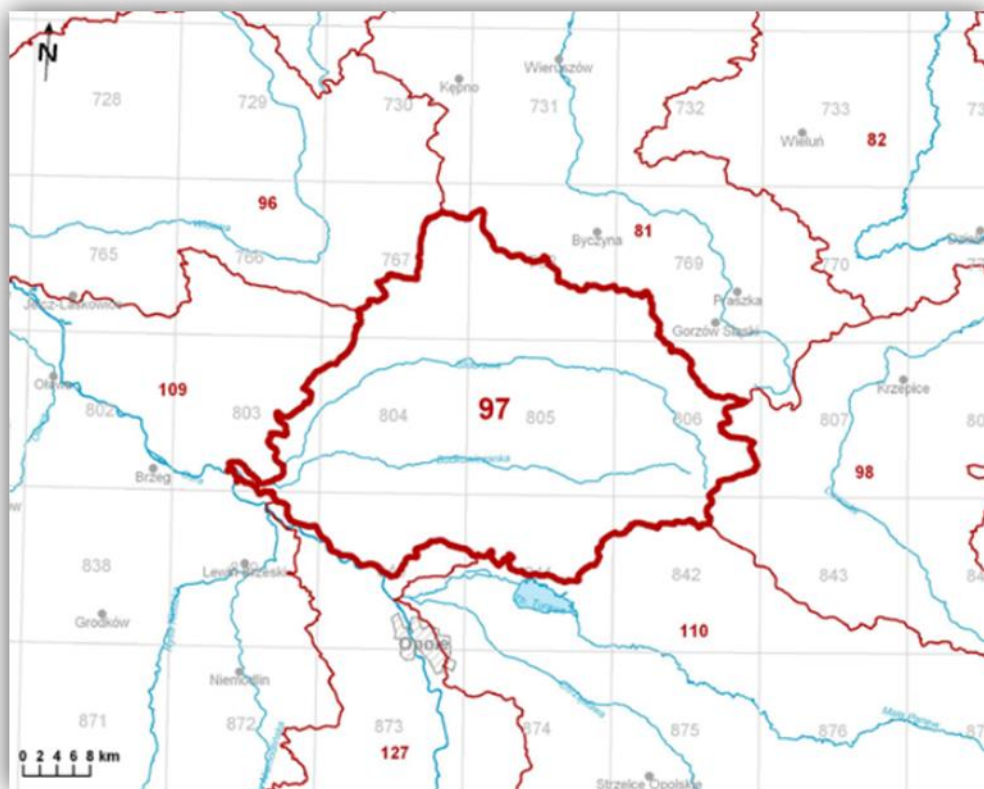
Powierzchnia JCWP 97 wynosi 1 584,9 km². Zasilanie wód podziemnych wszystkich opisanych pięter wodonośnych odbywa się w wyniku bezpośredniej lub pośredniej – poprzez utwory wyżejle, infiltracji wód opadowych. Naturalnymi strefami drenażu wszystkich pięter wodonośnych są główne cieką wodne. Główną strefą drenażu regionalnego jest dolina Odry.

Na kolejnych rycinach przedstawiono zasięg terytorialny JCWPd 81 oraz JCWPd 97.

Rysunek 4. Zasięg terytorialny JCWPd 81

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

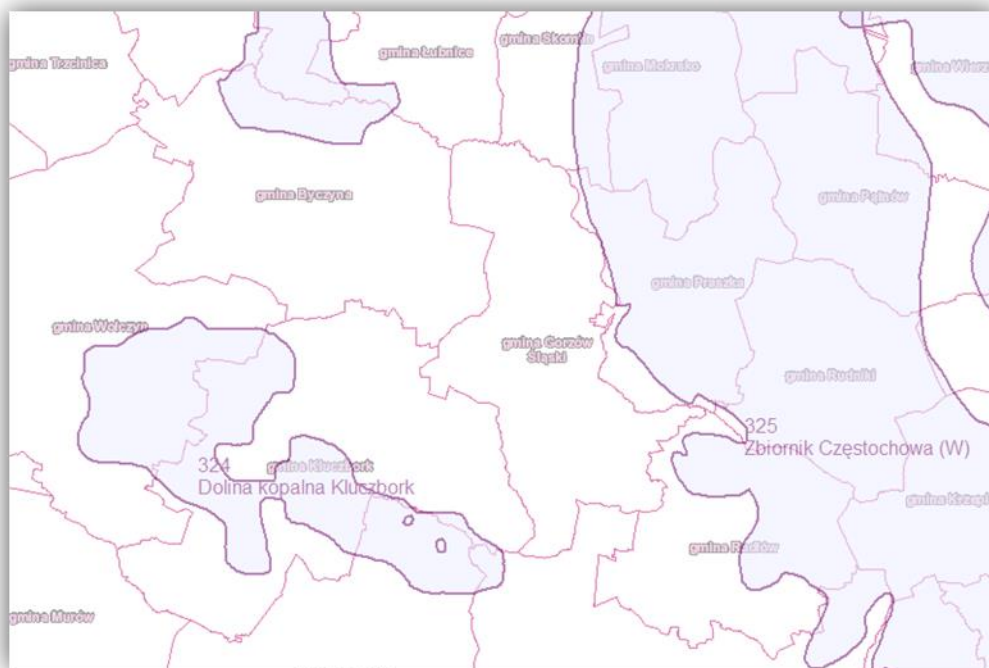
Rysunek 5. Zasięg terytorialny JCWPd 97

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

Gmina Gorzów Śląski położona jest pomiędzy trzema głównymi zbiornikami wód podziemnych (GZWP) – GZWP nr 311 Zbiornik rzeki Proсна, GZWP nr 324 Dolina kopalna Kluczbork oraz GZWP nr 325 Zbiornik Częstochowa (W) (północno-wschodnia granica Gminy Gorzów Śląski przylega do granicy GZWP nr 325).

Główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) stanowi zespół przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym, którego granice są określone parametrami hydrogeologicznymi lub warunkami hydrodynamicznymi oraz warunkami formowania się zasobów wód podziemnych, wydzielony ze względu na jego szczególne znaczenie dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia w wodę, spełniający określone kryteria ilościowe i jakościowe: wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m³/h, wydajność ujęcia powyżej 10 000 m³/d, wodoprzewodność warstwy wodonośnej wyższa niż 10 m²/h, woda nadająca się do zaopatrzenia ludności w stanie surowym lub po jej ewentualnym prostym uzdatnieniu przy pomocy stosowanych obecnie i uzasadnionych ekonomicznie technologii.

Położenie Gminy Gorzów Śląski na tle najbliższych głównych zbiorników wód podziemnych przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 6. Położenie Gminy Gorzów Śląski na tle GZWP
Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://mapy.geoportal.gov.pl>

4.4.3. Zagrożenie suszą

Podczas trwania suszy z uwagi na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wydzieliła się cztery etapy jej rozwoju – susze meteorologiczną, glebową, hydrologiczną i hydrogeologiczną:

- **Susza atmosferyczna** – okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- **Susza glebowa (rolnicza)** – okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- **Susza hydrologiczna** – okres, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych prowadząca do **suszy hydrogeologicznej**.

Zgodnie z opracowanym przez dyrektora RZGW w Poznaniu „Planem przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty” obszar Gminy Gorzów Śląski zagrożony jest poszczególnymi rodzajami suszy w następującym stopniu:

- suszą atmosferyczną w stopniu umiarkowanym,
- suszą rolniczą w stopniu umiarkowanym,
- suszą hydrologiczną w stopniu umiarkowanym,
- suszą hydrogeologiczną w stopniu mało istotnym.

W kolejnej tabeli przedstawiono stopień zagrożenia Gminy Gorzów Śląski poszczególnymi rodzajami suszy.

Tabela 15. Stopień zagrożenia Gminy Gorzów Śląski poszczególnymi rodzajami suszy

Stopień zagrożenia suszą (wg rodzaju suszy)	Atmosferyczna	2
	Rolnicza	2

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Sumaryczny stopień narażenia na skutki suszy sektorów i obszarów	Hydrologiczna	2
	Hydrogeologiczna	1
	Gospodarka komunalna	2
	Przemysł	2
	Rolnictwo	3
	Gospodarka stawowa	3
	Leśnictwo	3
	Energetyka wodna	2
	Turystyka	2
	Środowisko i zasoby przyrodnicze	3

Legenda:

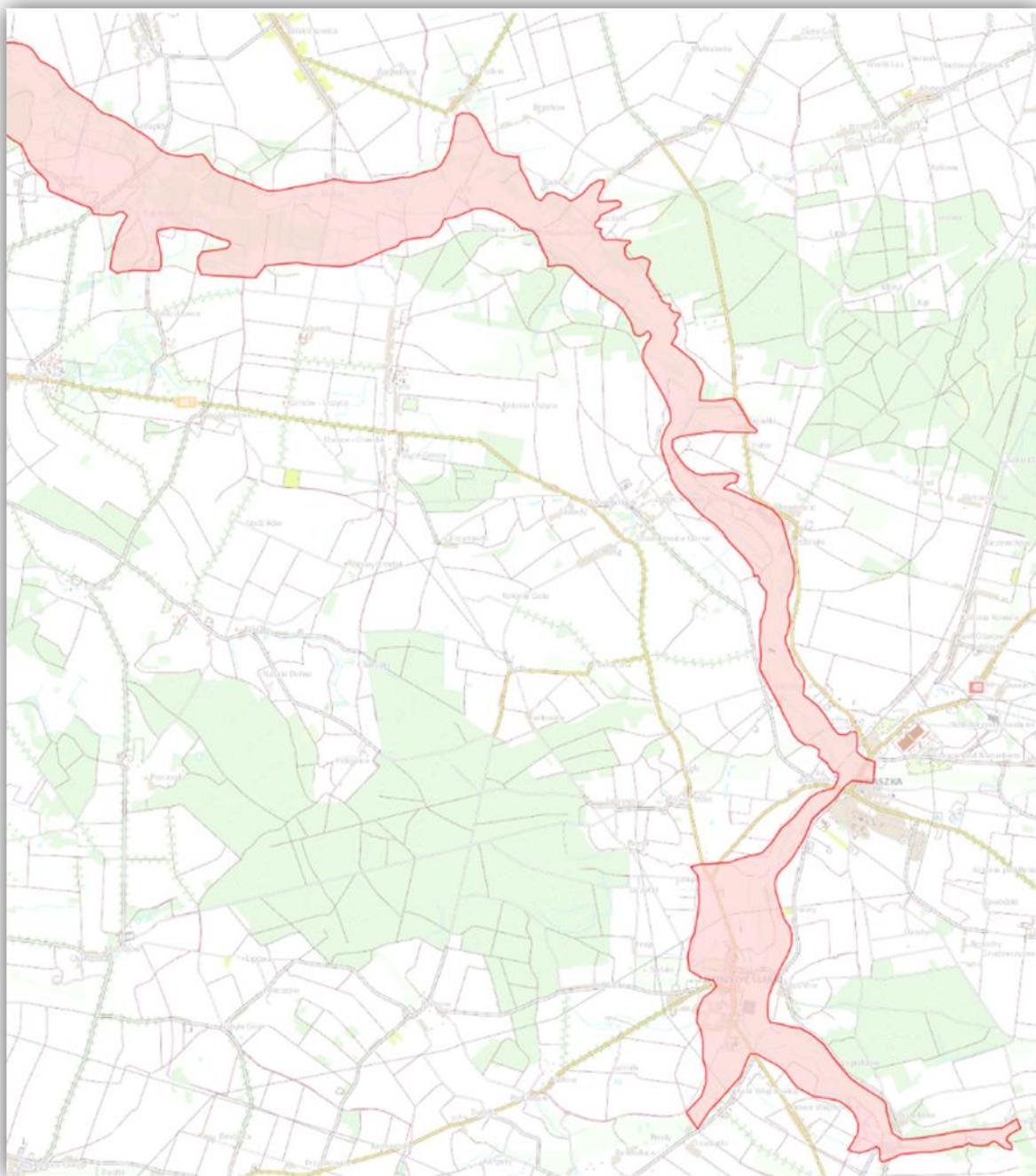
1
2
3
4

1 obszar/sektor zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu mało istotnym
2 obszar/sektor zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu umiarkowanym
3 obszar/sektor zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu znaczącym
4 obszar/sektor zagrożony suszą/narażony na skutki suszy w stopniu bardzo znaczącym

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty”

4.4.4. Zagrożenie podtopieniami i powodziowe

Zgodnie z mapą podtopień opracowaną przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie gminy obszary podtopień występują wzdłuż doliny Proсны i obejmują m.in. obszar miasta Gorzów Śląski. Na kolejnej rycinie przedstawiono zasięg podtopień na terenie gminy.

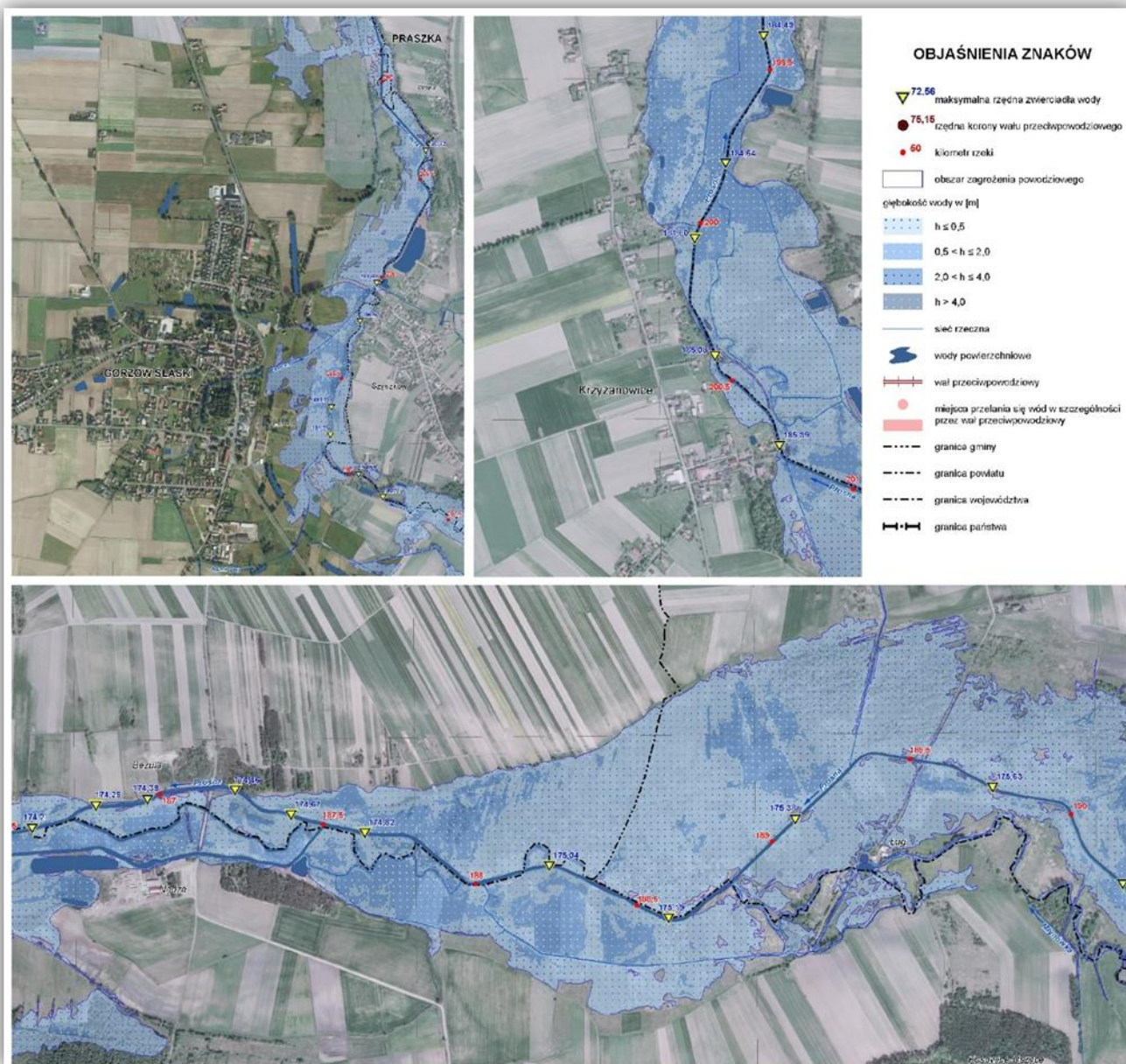

Rysunek 7. Zasięg podtopień na terenie Gminy Gorzów Śląski

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://mapy.geoportal.gov.pl>

W ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) realizowanym przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB na terenie Gminy Gorzów Śląski wyznaczono obszary zagrożenia powodziowego oraz opracowano mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego (obszary zagrożone powodzią na terenie Gminy Gorzów Śląski stanowią głównie grunty orne).

Na kolejnej rycinie przedstawiono fragmenty map zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Gorzów Śląski w rejonie m. Gorzów Śląski, Krzyżanowice, Nędza oraz Ług.

Rysunek 8. Obszary zagrożenia powodziowego w rejonie m. Gorzów Śląski, Krzyżanowice, Nędza oraz Ług

Źródło: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>

4.4.5. Dyrektywa azotanowa – wody wrażliwe i OSN

Zgodnie z Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć określa się cały obszar regionu wodnego jako obszar szczególnie narażony (OSN) na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód należy ograniczyć.

Dodatkowo 3 JCWP, w obrębie których położona jest Gminy Gorzów Śląski zaliczono do wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w regionie wodnym Warty:

- JCWP Pratwa;
- JCWP Prosna do Wyderki;
- JCWP Prosna od Wyderki do Brzeźnicy.

Obszary szczególnie narażone na zanieczyszczenie azotanami pochodzenia rolniczego (OSN) zostały wyznaczone zgodnie z obowiązującą wszystkie kraje UE tzw. Dyrektywą Azotanową. Rolnicy, których działki położone są na (OSN) są obowiązani do wypełnienia tzw. Programów Działań, których celem jest ograniczenie dopływu azotu z rolnictwa do wód i ograniczenie ich eutrofizacji.

4.4.6. Jakość wód powierzchniowych

Monitoring jakości wód jest jednym z podsystemów państwowego monitoringu środowiska prowadzonego przez Inspekcję Ochrony Środowiska. Celem jego funkcjonowania jest, na podstawie art. 26 ustawy – Prawo ochrony środowiska, uzyskiwanie informacji i danych dotyczących jakości wód.

Spośród wszystkich JCWP znajdujących się obszarze Gminy Gorzów Śląski monitoringiem w latach 2011-2016 objęte były dwie:

- RW600017184129 - Prosna do Wyderki;
- RW60001713231 - Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia.

Stan ekologiczny JCWP Prosna do Wyderki określony został jako umiarkowany, stan chemiczny jako poniżej dobrego w związku z czym ogólna ocena stanu wód określona została jako zła. Dodatkowo JCWP Prosna do Wyderki nie spełniała wymogów dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Potencjał ekologiczny JCWP Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia określony został jako dobry. Ze względu na brak badań stanu chemicznego nie można było ocenić stanu ogólnego wód tej JCWP. Dodatkowo JCWP Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia spełniała wymogi dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

W kolejnych tabelach przedstawiono szczegółowe dane dotyczące monitoringu wód JCWP położonych w granicach Gminy Gorzów Śląski.

Tabela 16. Klasyfikacja i ocena stanu JCWP położonych w granicach Gminy Gorzów Śląski

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego			Klasyfikacja stanu chemicznego			Ocena stanu JCWP		
		Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Stan/potencjał ekologiczny	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Stan chemiczny	Rok najstarszych badań	Rok najnowszych badań	Ocena
RW6000171 84129	Prosna do Wyderki	2016	2016	umiarkowany stan ekologiczny	2011	2016	stan chemiczny poniżej dobrego	2011	2016	zły stan wód
RW6000171 3231	Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia	2012	2015	dobry potencjał ekologiczny	nie badano			nie można ocenić ze względu na brak oceny stanu chemicznego		

Źródło: WIOŚ w Opolu

Tabela 17. Klasyfikacja i ocena stanu JCWP położonych w granicach Gminy Gorzów Śląski

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Ocena spełnienia wymogów dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych	Ocena spełnienia wymogów dla obszarów chronionych narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych	Ocena spełnienia wymogów dla obszarów chronionych będących JCWP, przeznaczonymi do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	Ocena spełnienia wymogów dla obszarów chronionych przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	Ocena spełnienia wymogów dla obszarów chronionych będących JCWP, przeznaczonymi do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności	Czy JCWP spełnienia wymagania dodatkowe (spełnia wymogi dla wszystkich obszarów, na których jest położona)
RW6000171 84129	Prosna do Wyderki	Nie	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie
RW6000171 3231	Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia	Tak	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Nie dotyczy	Tak

Źródło: WIOŚ w Opolu

4.4.7. Jakość wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych.

Na terenie Gminy Gorzów Śląski nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowo-kontrolnych jakości wód podziemnych w ramach sieci krajowej. Na terenie powiatu oleskiego punkty takie zlokalizowane są w m. Borki Wielkie (gm. Olesno), m. Zębowice (gm. Zębowice) oraz m. Dobrodzień (gm. Dobrodzień).

W kolejnej tabeli przedstawiono wyniki badań jakości wód podziemnych w punktach monitoringowych zlokalizowanych na terenie powiatu.

Tabela 18. Jakość wód podziemnych w punktach monitoringowych zlokalizowanych na terenie powiatu oleskiego

Lokalizacja punktu	Rok badań	Wskaźniki w II klasie	Wskaźniki w III klasie	Wskaźniki w IV klasie	Wskaźniki w V klasie	Klasa surowa	Klasa końcowa
Borki Wielkie	2016	Fe, Mn	temp, O ₂	-	-	III	II*
Zębowice	2016	NO ₃ , SO ₄ , temp, HCO ₃ , Ca	O ₂	-	-	III	II**
Dobrodzień	2016	SO ₄ , temp, Mn, Ca	NO ₃	-	-	III	III

*tylko temperatura (parametr wrażliwy na warunki atmosferyczne) i O₂ (pomiar w zróżnicowanych warunkach środowiskowych) w III klasie jakości

**tylko O₂ w III klasie jakości (pomiar w zróżnicowanych warunkach środowiskowych)

Źródło: WIOŚ w Opolu

W kolejnej tabeli przedstawiono stan jakościowy oraz ilościowy dla całych JCWPd 81 oraz JCWPd 97 (w obrębie których położona jest Gmina Gorzów Śląski).

Tabela 19. Stan jakościowych i ilościowych JCWPd 81 oraz JCWPd 97

JCWPd	2012 r.		2016 r.	
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Stan ilościowy
JCWPd 81	dobry	dobry	dobry	dobry
JCWPd 97	dobry	dobry	dobry	dobry

Źródło: WIOŚ w Opolu

4.4.8. Podsumowanie dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami

Zgodnie z informacjami WIOŚ w Opolu główne oddziaływania antropogeniczne mające znaczący wpływ na jakość wód stanowią punktowe źródła zanieczyszczeń, rozproszone i obszarowe źródła zanieczyszczeń oraz zmiany hydromorfologiczne.

Punktowe źródła zanieczyszczeń to głównie zrzuty ścieków bytowych, pochodzących z gospodarki komunalnej i przemysłu (oczyszczalnie ścieków). Substancje biogenne zawarte w ściekach komunalnych, wprowadzane do wód, przyspieszają eutrofizację wód. Na obniżenie jakości wód niewątpliwym wpływ mają ścieki komunalne przenikające do wód w obszarach o nieuporządkowanej gospodarce ściekowej.

Również ścieki pochodzące z przemysłu, negatywnie oddziałują na jakość wód. Oprócz substancji biogennych, mogą być źródłem substancji toksycznych dla organizmów wodnych, w tym trwałych zanieczyszczeń chemicznych.

Zanieczyszczenia obszarowe, które docierają do wód, to substancje, które wraz z wodami opadowymi spływają z danego obszaru do wód. Pochodzą one z gruntów ornych, użytków zielonych, obszarów leśnych, miejsc nielegalnego składowania odpadów. Są to również niewykorzystane przez rośliny substancje odżywcze, w tym główne składniki nawozów – azot i fosfor.

Zmiany hydromorfologiczne, będące skutkiem działalności człowieka, mogą negatywnie oddziaływać na środowisko. Działania służące ochronie przeciwpowodziowej, retencjonowaniu wód, żegludze, energetyce wodnej, rolnictwu, turystyce i rekreacji, poborom kruszywa, zagospodarowaniu dolin cieków i brzegów zbiorników (zabudowa komunalna i gospodarcza), poborom wód (w szczególności na potrzeby gospodarki komunalnej, przemysłu, produkcji energii elektrycznej, rolnictwa, hodowli ryb, górnictwa, żeglugi), powodują zaburzenia środowiska naturalnego. Zmiany hydromorfologiczne cieków to przede wszystkim zabudowa podłużna i poprzeczna cieków, obwałowania czy sztuczne zbiorniki wodne.

Najważniejsze zadania realizowane na terenie gminy w obszarze interwencji gospodarowania wodami dotyczyły bieżącego utrzymania urządzeń melioracyjnych oraz przede wszystkim rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w celu ograniczenia strat wody oraz zapobiegania przedostawania się ścieków do wód. Istotne w kontekście ochrony wód jest również prowadzenie rolnictwa zrównoważonego (stosowanie odpowiednich dawek nawozowych).

W kolejnych tabelach przedstawiono zagadnienia horyzontalne oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

Tabela 20. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczanie utraty naturalnej retencji i zachęcanie do jej odtwarzania na terenach zurbanizowanych. • Utrzymanie i odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych ekosystemów wodnych i ekosystemów zależnych od wód. • Odtwarzanie naturalnych możliwości retencyjnych zlewni (zadrzewianie). • Zwiększanie retencji zlewni (mikroretencja). • Budowa/rozbudowa systemów nawadniająco-odwadniających. • Budowa/rozbudowa systemów kanalizacji deszczowej. • Lokalizacja zabudowy z dala od obszarów zagrożenia powodziowego.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Związane z możliwością wystąpienia zjawiska powodzi oraz suszy.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody i zapobiegania jej zanieczyszczeniu. • Edukacja rolników z zakresu prawidłowego nawożenia.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja monitoringu środowiska wodnego przez WIOŚ w Opolu w ramach PMŚ.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Mała liczba zakładów produkcyjnych i obszarów uprzemysłowionych stanowiących źródło ścieków przemysłowych. • Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. • Mało istotne zagrożenie suszą hydrogeologiczną na terenie gminy. • Dobry potencjał ekologiczny JCWP Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia. • Dobry stan chemiczny i ilościowy wód podziemnych JCWPd 81 i JCWPd 97. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rolniczy charakter gminy – spływ związków azotu i fosforu z pól uprawnych powodujących eutrofizację wód. • Zły stan wód JCWP Proсна od Wyderki. • Wyznaczone obszary podtopień i zagrożenia powodziowego na terenie gminy. • Znaczący stopień zagrożenia suszą następujących obszarów i sektorów na terenie gminy: rolnictwo, gospodarka stawowa, leśnictwo, środowisko i zasoby przyrodnicze. • Brak punktów monitoringowych jakości wód podziemnych na terenie gminy.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wyznaczenie jako OSN całego regionu wodnego Warty. • Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie oszczędzania wody oraz zapobiegania jej zanieczyszczeniu. • Sanitacja obszarów wiejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekstremalne zjawiska pogodowe podnoszące poziom zagrożenia powodzią (burze, nawalne deszcze) oraz suszą (upały). • Dopływ zanieczyszczeń spoza obszaru gminy. • Brak środków finansowanych na realizację inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.

Źródło: opracowanie własne

4.5. Gospodarka wodno-ściekowa

4.5.1. Gospodarka wodna

Na terenie Gminy Gorzów Śląski znajdują się 3 wodociągowe ujęcia wody znajdujące się w miejscowościach Gorzów Śląski, Goła i Uszyce. Zarządcą tych wodociągów jest Zakład Usług Komunalnych w Gorzowie Śląskim ul. Wojska Polskiego 13A.

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności jest uzyskiwana wyłącznie ze studni głębinowych i podawana jest odbiorcom po uzdatnieniu (odżelazianie, odmanganianie, napowietrzanie prowadzone na ujęciu w Gorzowie Śląskim, natomiast korekta pH wodorotlenkiem sodu na ujęciach w Gołej i Uszycach). W wodociągach tych nie prowadzi się stałego chlorowania.

W celu zapewnienia należytej jakości wody przeznaczonej do spożycia zarządca wodociągów systematycznie przeprowadzał płukania sieci, na bieżąco dbał o odpowiedni stan techniczny usuwał wszelkie awarie w możliwie krótkim czasie.

W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółowe dane dotyczące wodociągowych ujęć wody na terenie Gminy Gorzów Śląski.

Tabela 22. Charakterystyka wodociągowych ujęć wody na terenie Gminy Gorzów Śląski (dane za 2017 r.)

Nazwa ujęcia/ wodociągu	Liczba zaopatrywanej ludności	Dobowa produkcja wody [m ³ /dobę]	Zaopatrywane miejscowości
Gorzów	5 080	548,00	Gorzów Śląski, Budzów, Skrońsko, Krzyżanowice, Jamy, Pawłowice, Kozłowice, Jastrzygowice, Dębina, Szyszków i Wygiełdów (gm. Praszka)
Goła	1 220	111,00	Goła, Zdziechowice, Uszyce Górne. Do dwóch miejscowości Kobyla Góra i Pakoszów woda dostarczana jest z wodociągu sieciowego w Krzywiźnie (pow. Kluczbork)
Uszyce	760	66,00	Uszyce

Źródło: PSSE w Oleśnie

Oprócz ujęć wodociągowych na terenie Gminy Gorzów Śląski znajdują się również 4 inne ujęcia wód, których szczegółową charakterystykę przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 23. Charakterystyka ujęć innych niż wodociągowe na terenie Gminy Gorzów Śląski

Użytkownik	Ujęcie	Status prawny ujęcia (pozwolenie)	Cel poboru wody	Wielkość poboru wg pozwolenia [m ³ /dobę]
ALTO Sp. z o. o.	studnia Gorzów Śląski	niewymagane	produkcja	-
CERPOL KOZŁOWICE S.A.	ujęcie Kozłowice	wodno – prawne	inne - rekultywacja wyrobiska	288,5
MHR-HBP Sp. z o.o. Zakład Uszyce	studnia Uszyce	wodno – prawne	socjalno – bytowy, produkcja	76,7
Zdziechowice Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna	ujęcie Zdziechowice	wodno – prawne	produkcja	134,0

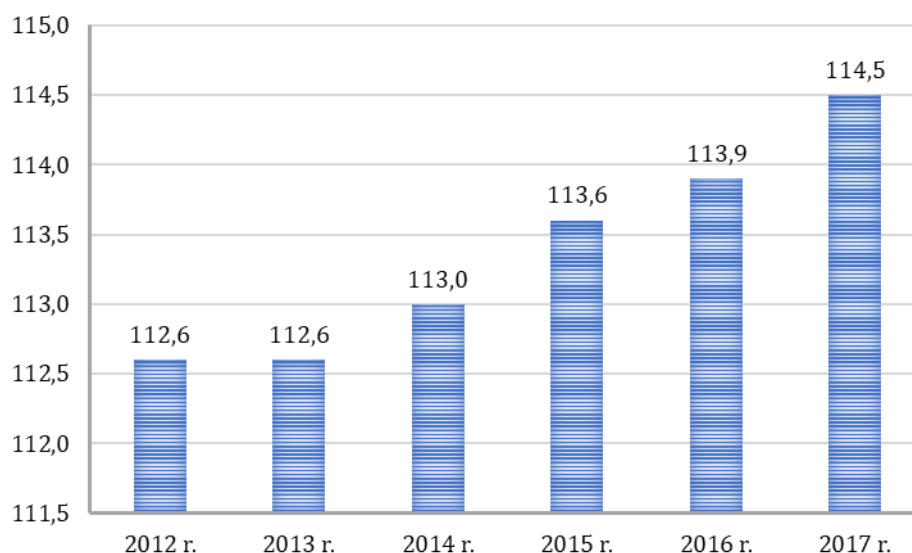
Źródło: WIOŚ w Opolu

W kolejnej tabeli oraz na wykresach przedstawiono szczegółowe dane dotyczące kształtowania się gospodarki wodnej na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017.

Tabela 24. Gospodarka wodna na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017

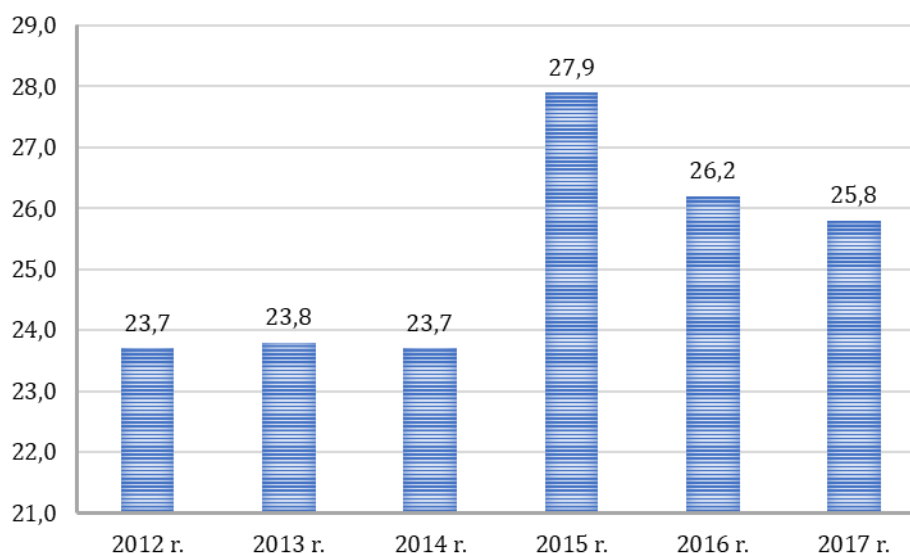
Parametr	Jedn.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	112,6	112,6	113,0	113,6	113,9	114,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 435	1 449	1 475	1 492	1 505	1 494
awarie sieci wodociągowej	szt.	b.d.	b.d.	b.d.	22	0	5
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	174,2	173,4	172,3	201,3	188,2	184,9
zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	23,7	23,8	23,7	7,9	26,2	25,8

Źródło: GUS

Wykres 7. Długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017 [km]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 8. Zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017 [m³]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.5.2. Gospodarka ściekowa

Gmina Gorzów Śląski należy do aglomeracji kanalizacyjnej Praszka. W skład aglomeracji wchodzi następujące miejscowości:

- w Gminie Praszka: Gana, Praszka, Rozterk, Szyszków, Wygiełdów;
- w Gminie Gorzów Śląski: Gorzów Śląski, Jastrzygowice;
- w Gminie Rudniki: Dalachów.

Ścieki z obszaru aglomeracji odprowadzane są do Oczyszczalni Ścieków Praszka (oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P), spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji $\geq 15\ 000$ RLM $< 100\ 000$ RLM).

W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółowe dane dotyczące aglomeracji kanalizacyjnej Praszka.

Tabela 25. Charakterystyka aglomeracji kanalizacyjnej Praszka (dane za 2016 r.)

Parametr	Wartość
RLM	13 519
Liczba rzeczywistych mieszkańców aglomeracji	12 906
Udział mieszkańców aglomeracji korzystającej z sieci kanalizacyjnej	91,5%
Udział mieszkańców aglomeracji obsługiwanych przez tabor asenizacyjny	6,8%
Udział mieszkańców aglomeracji obsługiwanych przez przydomowe oczyszczalnie ścieków	1,8%
Ilość ścieków komunalnych powstających w aglomeracji [dam ³ /rok]	355,8
Akt prawny ustanawiający aglomerację	Uchwała Nr XXII/291/2012 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 30 października 2012 r. (Dz. Urz. Województwa Opolskiego z 2012 r. poz. 1551)

Źródło: WIOŚ w Opolu

W kolejnej tabeli przedstawiono dane dotyczące punktowych źródeł zrzutu ścieków znajdujących się na terenie Gminy Gorzów Śląski.

**Tabela 26. Punktowe źródła zrzutu ścieków na terenie Gminy Gorzów Śląski
(dane za 2016 r.)**

Użytkownik	Lokalizacja	Bezpośredni odbiornik ścieków	Teren obsługiwany	Roczna ilość oczyszczonych ścieków [dam ³ /rok]
CERPOL – KOZŁOWICE S.A.	Kozłowice	Rów R-525	Wody kopalniane	20,4
MHR-HBP Sp. z o.o. Zakład Uszyce	Uszyce	Prosna	Osiedle Uszyce	4,0
Zakład Usług Komunalnych	Prosna	Prosna	Stacja uzdatniania wody	4,60

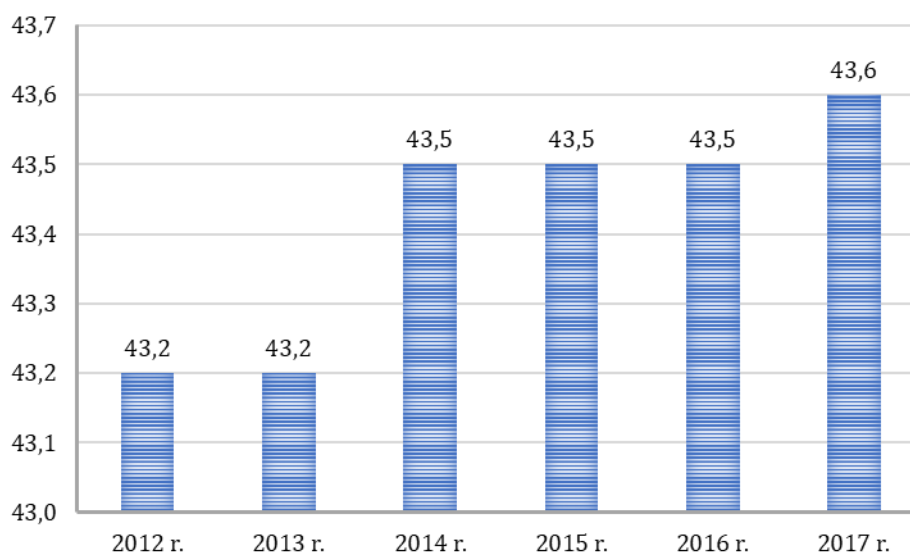
Źródło: WIOŚ w Opolu

W kolejnej tabeli oraz na wykresach przedstawiono szczegółowe dane dotyczące kształtowania się gospodarki ściekowej na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017.

Tabela 27. Gospodarka ściekowa na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017

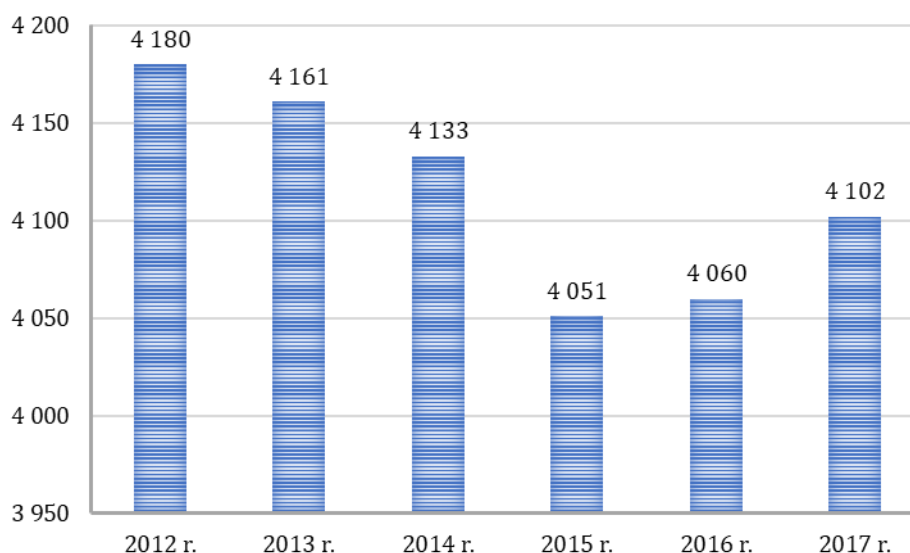
Parametr	Jedn.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	43,2	43,2	43,5	43,5	43,5	43,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	799	807	816	822	826	806
awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	b.d.	b.d.	b.d.	1	0	0
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	b.d.	b.d.	b.d.	78,3	74,5	73,6
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich	os.	4 180	4 161	4 133	4 051	4 060	4 102

Źródło: GUS

**Wykres 9. Długość sieci kanalizacyjnej
na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017 [km]**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 10. Liczba mieszkańców Gminy Gorzów Śląski korzystających z oczyszczalni ścieków w latach 2012-2017

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.5.3. Podsumowanie dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa

Problemem z zakresu rozwoju gospodarki ściekowej jest niska gęstość zaludnienia Gminy Gorzów Śląski, która powoduje brak opłacalności ekonomicznej budowy sieci kanalizacyjnej (przyjmuje się, iż wskaźnik koncentracji dla sieci kanalizacyjnej na obszarze aglomeracji nie może być mniejszy niż 120 mieszkańców na 1 km sieci). Według danych GUS (stan na 31.12.2016 r.) stopień zwodociągowania Gminy Gorzów Śląski wynosi 87,1 % (stopień zwodociągowania województwa opolskiego wynosi 96,8%, natomiast powiatu oleskiego 94,8 %), natomiast stopień skanalizowania 46,1 % (stopień skanalizowania województwa opolskiego wynosi 72,4%, natomiast powiatu oleskiego 46,8%).

W latach 2012-2017 na terenie gmin odnotowano wzrost średniego zużycia wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co również jest niekorzystną sytuacją.

Natomiast korzystnymi zaobserwowanymi zjawiskami z zakresu gospodarki wodno-ściekowej jest spadek liczby awarii sieci wodociągowej i brak awarii sieci kanalizacyjnej, co świadczy o dobrym stanie technicznym infrastruktury. Na terenie gminy każdego roku realizowane są inwestycje i działania związane z rozwojem, modernizacją i bieżącym utrzymaniem infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Środki wydatkowane na te cele stanowią jeden z głównych wydatków budżetu gminy.

W kolejnych tabelach przedstawiono zagadnienia horyzontalne oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 28. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa/rozbudowa systemów kanalizacji deszczowej. • Lokalizowanie nowych osiedli na terenach odpływowych i wyposażanie ich w sprawny system odwadniania. • Stosowanie mechanizmów ekonomicznych w celu regulowania popytu na wodę – np. odpowiednio dobranych opłat za wodę. • Wprowadzanie nowych technologii ograniczających zużycie wody o wysokiej jakości, redukujących wodochłonność. • Uszczelnianie sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Związane z możliwością wystąpienia awarii infrastruktury kanalizacyjnej i przedostaniem się do środowiska ścieków nieoczyszczonych.

Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu właściwego postępowania ze ściekami i oszczędzania wody w gospodarstwach domowych.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • W ramach prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz kontroli częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Mała liczba awarii sieci kanalizacyjnej świadcząca o jej dobrym stanie technicznym. • Brak awarii sieci kanalizacyjnej świadczącej o jej dobrym stanie technicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska gęstość zaludnienia gminy ograniczająca możliwość rozbudowy sieci kanalizacyjnej. • Nieefektywne ekologicznie systemy gromadzenia ścieków sanitarnych na terenach nieskanalizowanych (zbiorniki bezodpływowe) • Wzrost średniego zużycia wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość pozyskania dofinansowania na realizację inwestycji z zakresu budowy kanalizacji oraz wymiany zbiorników bezodpływowych na przydomowe oczyszczalnie. • Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa z zakresie właściwego postępowania ze ściekami i oszczędzania wody. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie koszty utrzymania, rozbudowy i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. • Nieszczelne szamba jako główne źródło zagrożenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Źródło: opracowanie własne

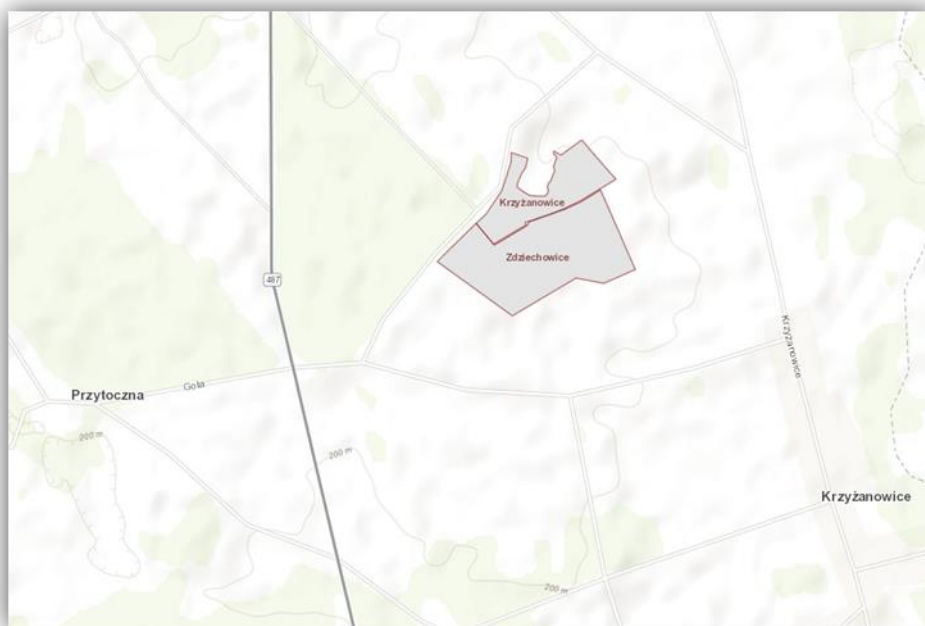
4.6. Zasoby geologiczne

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie Gminy Gorzów Śląski zlokalizowane są 3 złoża kopalin, których szczegółową charakterystykę przedstawiono w kolejnej tabeli, natomiast lokalizację na rycinach.

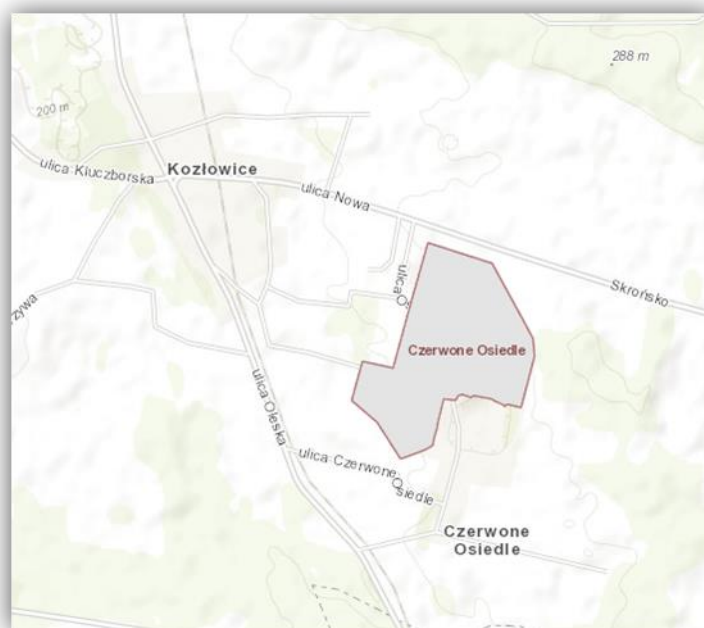
Tabela 30. Złoża kopalin na terenie Gminy Gorzów Śląski

Nazwa złoża	Kopalina	Użytkownik	Powierzchnia złoża [ha]	Średnia miąższość złoża [m]
Czerwone Osiedle	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	CERPOL – KOZŁOWICE S.A.	47,00	14,60
Krzyżanowice	Piaski i żwiry	PPUH AUTO-SAD	6,25	17,50
Zdziechowice	Kruszywa naturalne	EKOL - Kuźniar i Wspólnicy, Spółka Jawna	13,44	17,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego

Rysunek 9. Lokalizacja złoże Krzyżanowice i Zdziechowice na terenie Gminy Gorzów Śląski
Źródło: <http://baza.pgi.gov.pl/>

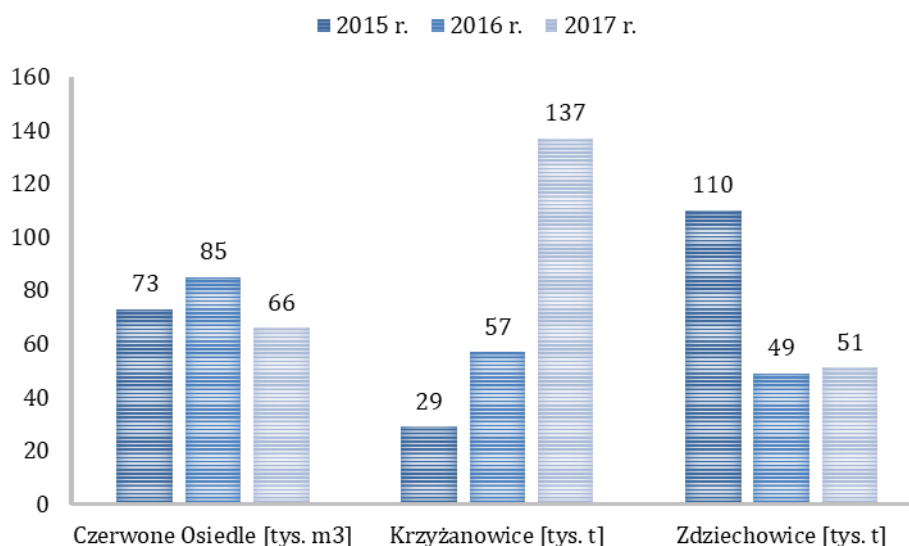
Rysunek 10. Lokalizacja złoże Czerwone Osiedle na terenie Gminy Gorzów Śląski
Źródło: <http://baza.pgi.gov.pl/>

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono wydobycie kopalin w latach 2015 – 2017 ze złóż zlokalizowanych na terenie Gminy Gorzów Śląski.

Tabela 31. Wydobycie kopalin w latach 2015 – 2017 ze złóż na terenie Gminy Gorzów Śląski

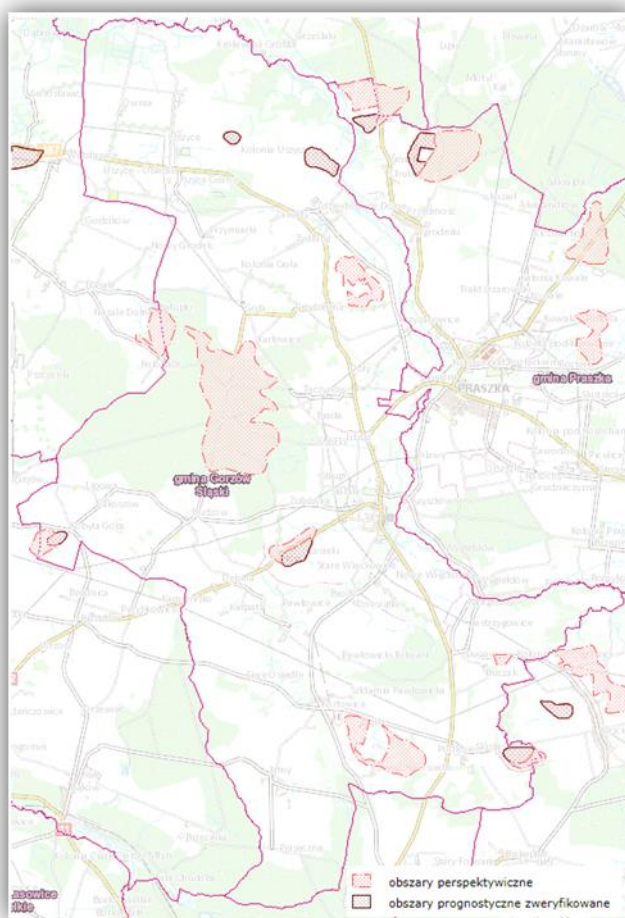
Złoże	Jedn.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Czerwone Osiedle	tys. m ³	73	85	66
Krzyżanowice	tys. t	29	57	137
Zdziechowice	tys. t	110	49	51

Źródło: „Bilans Zasobów Złóż Kopalin w Polsce” w latach 2015-2017

Wykres 11. Wydobycie kopalin w latach 2015 – 2017 ze złóż na terenie Gminy Gorzów Śląski
Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Bilansu Zasobów Złóż Kopalin w Polsce” w latach 2015-2017

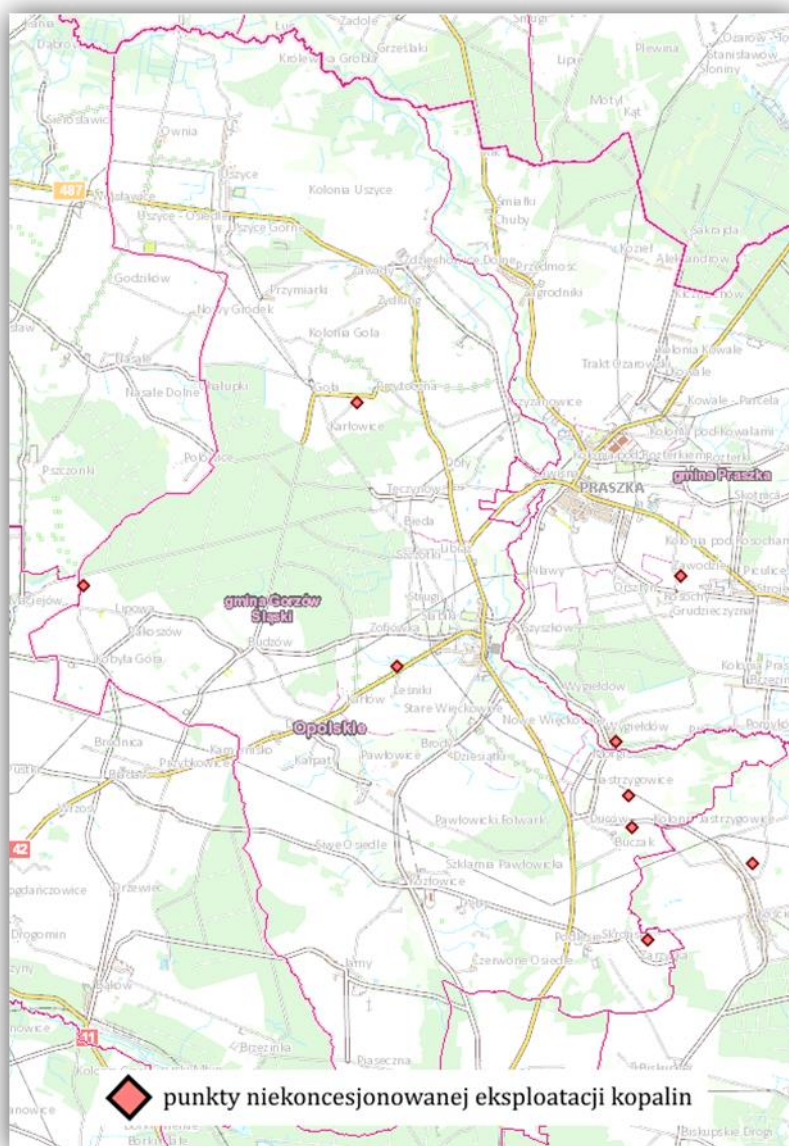
Zgodnie z Mapą Geośrodowiskową Polski na terenie Gminy Gorzów Śląski znajdują się obszary perspektywiczne i prognostyczne kopalin takich jak: piasek, piasek kwarcowy czysty, piasek ze żwirem oraz ił, które przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 11. Obszary prognostyczne i perspektywiczne kopalin na terenie Gminy Gorzów Śląski
Źródło: Mapa Geośrodowiskowa Polski

W ramach realizowanej przez PIG-PIB projektu „Mapa Geośrodowiskowa Polski w skali 1:50 000” wykonana została w latach 2008-2015 inwentaryzacja miejsc nielegalnej eksploatacji kopalin na terenie Polski. Rejestrowano wyrobiska i kamieniołomy o powierzchni powyżej 1 ara, ze śladami świeżej eksploatacji. Wszystkie punkty niekoncesjonowanej eksploatacji zostały zweryfikowane w terenie. W stworzonej bazie znajdują się dane o ponad 3 600 punktach niekoncesjonowanej eksploatacji.

Na terenie Gminy Gorzów Śląski zinwentaryzowano 6 punktów niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin, których lokalizację przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 12. Zinwentaryzowane w latach 2008-2015 punkty niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin na terenie Gminy Gorzów Śląski

Źródło: Mapa Geośrodowiskowa Polski

4.6.1. Podsumowanie dla obszaru interwencji zasoby geologiczne

Na terenie Gminy Gorzów Śląski znajdują się 3 eksploatowane złoża kopalin. Jeżeli wydobywanie kopalin odbywa się zgodnie z udzieloną koncesją oraz wykorzystaniem nowoczesnych technik wydobywczych ograniczających straty surowców, wówczas nie

odnotowuje się znaczących negatywnych oddziaływań środowiskowych. Niezwykle istotnym jest również prowadzenie właściwej rekultywacji wyeksploatowanych złóż zgodnie z decyzją rekultywacyjną.

Problem środowiskowy z całą pewnością stanowi niekoncesjonowana eksploatacja kopalni, która najczęściej prowadzi do następujących negatywnych oddziaływań:

- niekontrolowanego użytkowania i degradacji gruntów;
- zachwiania stosunków wodnych danego obszaru;
- nieodwracalnych przekształceń środowiskowych na skutek nieprowadzenia prac rekultywacyjnych;
- tworzenia warunków do nielegalnego składowania odpadów.

Główne obowiązki w zakresie ochrony zasobów geologicznych ciążyą na użytkownikach złóż, którzy powinni przestrzegać wydanych koncesji i decyzji oraz stosować nowoczesne technologie wydobywcze ograniczające straty surowców.

W kolejnych tabelach przedstawiono zagadnienia horyzontalne oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.

Tabela 32. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwanie, przetwarzanie i wykorzystywanie surowców geologicznych z wykorzystaniem najnowocześniejszych technologii. • Zabezpieczanie odkrywek przed zagrożeniami jakie niosą ze sobą nawalne deszcze.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Związane z nielegalną eksploatacją kopalni mogącą prowadzić do zmiany stosunków wodnych oraz powstawania osuwisk i erozji.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych z zakresu szkodliwości środowiskowych nielegalnej eksploatacji kopalni.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Poprzez prowadzenie kontroli podmiotów podejmujących/prowadzących eksploatację złóż kopalni pod kątem stosowania środków ochrony zasobów złoża, powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych, a także prowadzenia prac rekultywacyjnych terenów poeksploatacyjnych.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 33. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Wyznaczenie na terenie gminy obszarów prognostycznych i perspektywicznych występowania kopalni. • Znaczny spadek wydobycia ze złoża Zdziechowice (spadek presji środowiskowej). 	<ul style="list-style-type: none"> • Zinwentaryzowane na terenie gminy punkty niekoncesjonowanej eksploatacji kopalni. • Przekształcenia powierzchni ziemi związane z eksploatacją surowców. • Znaczny wzrost wydobycia ze złoża Krzyżanowice (wzrost presji środowiskowej).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój nowych technologii wydobywczych wpływających na ograniczenie strat eksploatacyjnych. • Działalność kontrolna Urzędu Marszałkowskiego i Okręgowych Urzędów Górniczych. • Rekultywacja wyeksploatowanych złóż jako szansa na wzbogacenie bio i georóżnorodności obszaru. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost presji na eksploatację surowców w związku z rozwojem gospodarczym. • Nieodpowiednio prowadzone rekultywacje złóż.

Źródło: opracowanie własne

4.7. Gleby

4.7.1. Rodzaje gleb na terenie gminy

Zgodnie ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gorzów Śląski” w strukturze przestrzennej gminy wydzielić można część północną, o warunkach glebowych mniej korzystnych dla rozwoju rolnictwa, z glebami wytworzonymi na glinach pyłowych oraz piaskach słabogłacjalnych, piaskach i żwirach, część południową z glebami wytworzonymi na glinach pyłowych, glinach zwałowych ciężkich oraz glinach i iłach oraz części południowo-wschodnią, z glebami wytworzonymi z piasków gliniastych lekkich i piasków słabogliniastych na piaskach lekkich i żwirach.

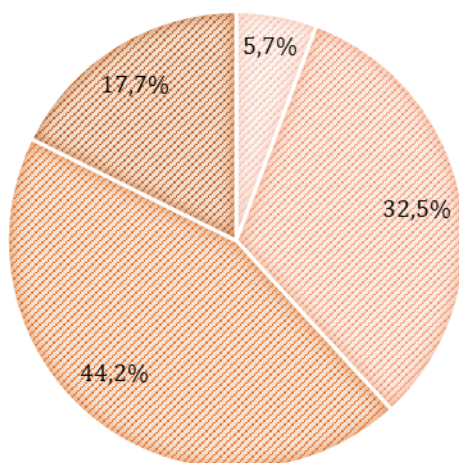
Zgodnie z danymi Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG) na terenie Gminy Gorzów Śląski największy udział stanowią gleby średnie – 44,2 %, natomiast najmniejszy gleby bardzo lekkie – 5,7 %. Kategoria agronomiczna gleby wpływa na jej podatność na suszę - gleby bardzo lekkie (bardzo podatne), gleby lekkie (podatne), średnie (średnio podatne), ciężkie (mało podatne).

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono strukturę agronomiczną gleb na terenie Gminy Gorzów Śląski.

Tabela 34. Struktura agronomiczna gleb na terenie Gminy Gorzów Śląski

Kategoria gleby	Udział na terenie gminy
I - bardzo lekka	5,7%
II - lekka	32,5%
III - średnia	44,2%
IV - ciężka	17,7%

Źródło: IUNG w Puławach

■ I - bardzo lekka ■ II - lekka ■ III - średnia ■ IV - ciężka

Wykres 12. Kategoria agronomiczna gleb na terenie Gminy Gorzów Śląski

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych IUNG w Puławach

4.7.2. Jakość gleb na terenie gminy

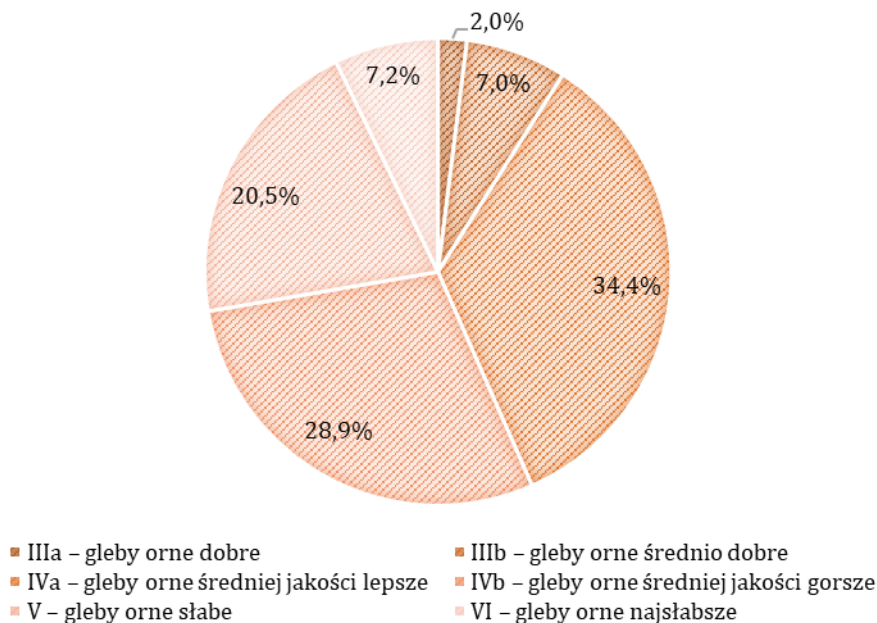
Według „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gorzów Śląski” na terenie Gminy Gorzów Śląski dominują gleby orne klasy IVa (średniej jakości lepsze), natomiast nie występują gleby klasy I (najlepsze) i II (bardzo dobre).

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono bonitację gleb ornych na terenie Gminy Gorzów Śląski.

Tabela 35. Bonitacja gleb ornych na terenie Gminy Gorzów Śląski

Klasa bonitacyjna	Udział na terenie gminy
I - gleby orne najlepsze	0,0%
II - gleby orne bardzo dobre	0,0%
IIIa - gleby orne dobre	2,0%
IIIb - gleby orne średnio dobre	7,0%
IVa - gleby orne średniej jakości lepsze	34,4%
IVb - gleby orne średniej jakości gorsze	28,9%
V - gleby orne słabe	20,5%
VI - gleby orne najslabsze	7,2%

Źródło: „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gorzów Śląski”

Wykres 13. Struktura bonitacyjna gleb ornych na terenie Gminy Gorzów Śląski

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gorzów Śląski”

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska realizowany jest program „Monitoring chemizmu gleb ornych Polski”. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995 (badania w 5-letnich odstępach czasowych). Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015-2017 i podobnie jak w poprzednich latach była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

W ramach monitoringu na terenie kraju zlokalizowanych jest 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju.

Na terenie Gminy Gorzów Śląski nie ma zlokalizowanego punktu pomiarowo-kontrolnego. Punkt wyznaczony najbliżej Gminy Gorzów Śląski znajduje się w miejscowości Grodzisko w Gminie Olesno (w województwie opolskim wyznaczono 6 punktów pomiarowo-kontrolnych).

Raport z monitoringu chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017 zawiera następujące podsumowanie wyników badań:

- W przypadku większości cech opisujących właściwości i jakość gleby nie doszło do istotnych zmian na przestrzeni 25 lat w porównaniu ze stanem wyjściowym.
- W grupie badanych profili zwiększył się udział bardzo kwaśnych i kwaśnych gleb i obecnie przekracza on 60%. Fakt ten wynika z przyczyn naturalnych (głównie skład

mineralogiczny skały macierzystej) oraz wieloletnich zaniedbań w zakresie wapnowania gleb.

- W przedziale czasowym objętym programem Monitoringu poziom zawartości próchnicy nie uległ zasadniczym zmianom na poziomie całej grupy profili. Występuje regionalne zróżnicowanie zawartości próchnicy, a niższe średnie zawartości w województwach pasa środkowego kraju są związane, między innymi, z warunkami klimatycznymi.
- Badane profile glebowe wykazują duże zróżnicowanie zasobności w przyswajalne formy składników nawozowych (fosfor, potas, magnez) wynikające z warunków naturalnych oraz stosowanego poziomu nawożenia. Nie wykazano pogorszenia wskaźników zasobności gleb w P, K i Mg. W 2015 r. zawartości bardzo niskie i niskie fosforu odnotowano jednak w prawie połowie badanych punktów monitoringowych. Z kolei w przypadku potasu i magnezu odnotowano nieco korzystniejszy poziom zasobności gleb.
- Jedynie w 2 próbkach poziom siarki siarczanowej mieścił się w zakresie zawartości określanej jako antropogenicznie podwyższona. Zauważalny jest też spadek przeciętnej zawartości siarki na przestrzeni lat, co może skutkować deficytami siarki dla wrażliwych gatunków roślin uprawnych.
- Wyniki pomiarów zawartości wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w poszczególnych latach nie wskazują na wzrost zawartości sumy tych związków na przestrzeni ostatnich 20 lat.
- W 2015 r. w przypadku zaledwie 4 profili odnotowano przekroczenia dopuszczalnych zawartości pierwiastków śladowych.

4.7.3. Podsumowanie dla obszaru interwencji gleby

Ze strony działalności antropogenicznej podstawowym zagrożeniem dla gleb i powierzchni ziemi są wszelkiego rodzaju zadania inwestycyjne typu: rozbudowa terenów mieszkaniowych, komunikacyjnych i przemysłowych, eksploatacja kopalni czy składowanie odpadów, które prowadzą do pomniejszenia ogólnej powierzchni gleb i zniekształcenia gruntów.

Na terenie Gminy Gorzów Śląski podstawowe zagrożenie dla środowiska glebowego stanowi rolnictwo. Degradacja gleb w wyniku działania ujemnych zjawisk spowodowanych przez rolnictwo przejawia się głównie poprzez:

- ryzyko wystąpienia erozji wietrznej i wodnej,
- pogorszenie właściwości fizycznych na skutek uprawy mechanicznej,
- spadek zawartości próchnicy,
- ryzyko zakwaszenia i zasolenia,
- ryzyko skażenia środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi.

Duże znaczenie w przeciwdziałaniu pogarszaniu się stanu gleb ma prowadzenie zrównoważonej gospodarki rolnej z zachowaniem dobrych praktyk rolniczych oraz działania doradcze i edukacyjne prowadzone przez ośrodki doradztwa rolniczego. Istotnym jest również poszerzanie wiedzy dotyczącej stanu uprawianych gleb poprzez zlecenie regularnych badań gleb rolnych w zakresie kategorii agronomicznej, odczynu, potrzeb wapnowania czy zawartości składników odżywczych, które przeprowadzane są przez okręgowe stacje chemiczno-rolnicze.

W kolejnych tabelach przedstawiono zagadnienia horyzontalne oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji gleby.

Tabela 36. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gleby

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none">• Zachowanie trwałych użytków zielonych oraz ich odpowiednie koszenie.• Przeciwdziałanie powstawaniu wielkoobszarowych monokultur.• Prowadzenie działań mających zwiększyć retencję glebową, głównie poprzez wprowadzanie małych zbiorników retencyjnych, oczek wodnych i rowów nawadniających, zachowanie zadrzewień śródpolnych.
----------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie prac zmniejszających nadmierne zagrożenie erozją, np. wsiewki poplonowe, międzyplony ścierniskowe. • Stosowanie zalesień na terenach zniszczonych i obszarach niewykorzystanych rolniczo, gruntach rolnych o niskiej przydatności dla rolnictwa i podatnych na degradację.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Powstawanie osuwisk terenu. • Prowadzenie intensywnej uprawy rolniczej (chemizacja i mechanizacja) w celu zmaksymalizowania produkcji.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno – doradczych dla rolników w zakresie promowania rolnictwa ekologicznego i integrowanego, zapobiegania zanieczyszczeniom gleb środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi oraz ochrony gleb przed erozją i zakwaszeniem.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Poprzez program PMŚ – Monitoring chemizmu gleb ornych Polskich. • Poprzez badania prowadzone przez OSChR na zlecenie właściciela gruntu.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 37. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gleby

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Niski udział gleb bardzo lekkich na terenie gminy, które w największym stopniu podatne są na suszę oraz erozję. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak na terenie gminy gleb ornych I i II klasy bonitacyjnej. • Obszar gminy intensywnie użytkowany rolniczo. • Brak punktu pomiarowo-kontrolnego badania jakości gleby na terenie gminy w ramach PMŚ.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie dla rolników wprowadzających uprawy ekologiczne oraz bezpłatne doradztwo rolnicze. • Programy rolno – środowiskowe oraz zalesieniowe. • Wzrost popytu na ekologiczne produkty rolne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zmiany klimatyczne powodujące m.in. przesuszanie gruntów. • Presja urbanizacyjna.

Źródło: opracowanie własne

4.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

4.8.1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2017, poz. 1289 ze zm.) gmina odpowiedzialna jest za zorganizowanie odbioru i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, a mieszkaniec (lub w jego imieniu administrator lub zarządca nieruchomości) wpłaca na konto gminy opłatę za gospodarowanie odpadami. Jednocześnie, gmina sprawuje nadzór nad prawidłowym zagospodarowaniem i unieszkodliwianiem odebranych od mieszkańców odpadów komunalnych.

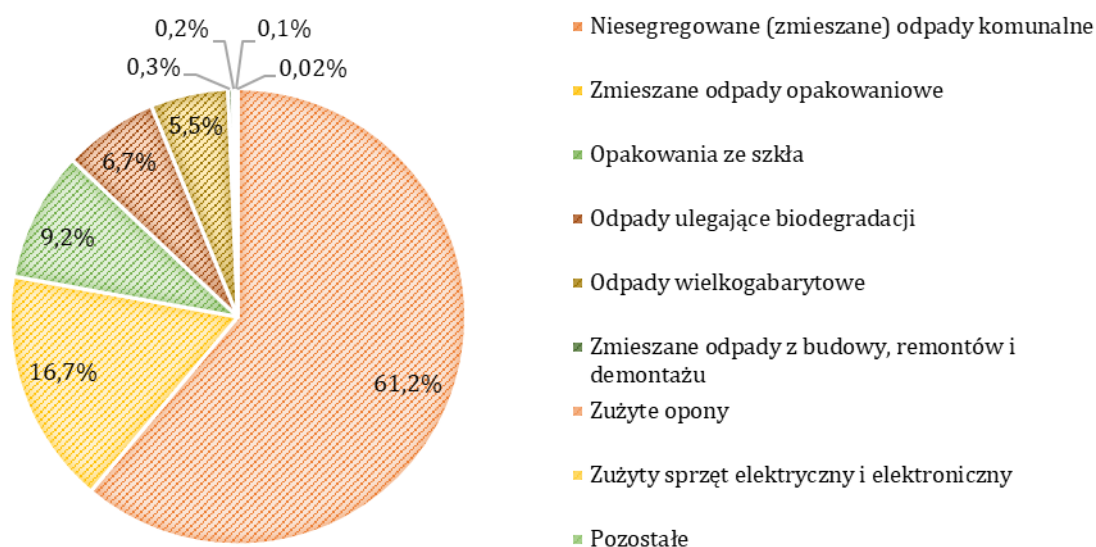
Zgodnie z „Analizą stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Gorzów Śląski” w 2017 r. z obszaru gminy odebrano 1 528,92 Mg odpadów komunalnych. Największy udział w łącznej masie odebranych odpadów komunalnych posiadały zmieszane odpady komunalne – 61,2 % (935,02 Mg).

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące masy odebranych odpadów komunalnych z obszaru Gminy Gorzów Śląski w 2017 r.

Tabela 38. Masa odpadów komunalnych odebranych z obszaru gminy w 2017 r.

Wyszczególnienie	Masa odpadów [Mg]	Udział
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	935,02	61,2%
Zmieszane odpady opakowaniowe	255,18	16,7%
Opakowania ze szkła	140,80	9,2%
Odpady ulegające biodegradacji	103,12	6,7%
Odpady wielkogabarytowe	84,16	5,5%
Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu	4,94	0,3%
Zużyte opony	3,54	0,2%
Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	1,76	0,1%
Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	0,38	0,02%
Leki	0,02	0,001%
Łącznie	1528,92	100,0%

Źródło: „Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Gorzów Śląski za 2017 r.”

Wykres 14. Udział poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych odebranych z obszaru gminy w 2017 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie „Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Gorzów Śląski za 2017 r.”

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2017, poz. 1289 ze zm.), gmina jest zobowiązana do osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku odpadów surowcowych takich jak papier, tworzywa sztuczne, szkło, metal oraz odpadów budowlanych i rozbiórkowych oraz do ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.

W 2017 r. Gmina Gorzów Śląski osiągnęła wszystkie wymagane ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomy:

- uzyskany poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania: **11,95 %** (przy dopuszczalnym poziomie 45 %);
- uzyskany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła: **40,25 %** (przy wymaganym poziomie 20 %);
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych: **100,00%** (przy wymaganym poziomie 45 %).

Zgodnie z danymi GUS na terenie Gminy Gorzów Śląski nie ma zlokalizowanych dzikich wysypisk, czyli miejsc nieprzeznaczonych do składowania odpadów, na których porzucane są odpady komunalne.

4.8.2. Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne

Uzupełnieniem systemu odbioru i właściwego zagospodarowania odpadów, jest gospodarka odpadami innymi niż komunalne.

Zgodnie z rejestrem podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami prowadzonym przez marszałków województw z obszaru Gminy Gorzów Śląski do rejestru wpisane są 4 podmioty.

W kolejnej tabeli przedstawiono szczegółowe dane podmiotów gospodarujących odpadami innymi niż komunalne oraz wprowadzających produkty w opakowaniach na terenie Gminy Gorzów Śląski.

Tabela 39. Podmioty gospodarujące odpadami innymi niż komunalne oraz wprowadzające produkty w opakowaniach na terenie Gminy Gorzów Śląski.

Podmiot	Dane dotyczące działalności objętej wpisem
DEWEX ul. Wojska Polskiego 25 46-310 Gorzów Śląski	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzanie produktów w opakowaniach z tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury. Sposób wykonania obowiązku zapewnienia odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych: za pośrednictwem organizacji odzysku opakowań.
Produkcja Pomocy Ortopedycznych KOWSKY Sp. z o.o. ul. Oleska 12 46-310 Gorzów Śląski	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzanie produktów w opakowaniach z tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury. Sposób wykonania obowiązku zapewnienia odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych: za pośrednictwem organizacji odzysku opakowań.
EKOL-KUŹNIAR i WSPÓLNICY Spółka Jawna Zielona 21 46-310 Gorzów Śląski	<ul style="list-style-type: none"> Przetwarzanie odpadów na podstawie decyzji DOŚ-IV244.3.11.2016.IS Marszałka Województwa Opolskiego.
Cerpol - Kozłowice S.A. Kozłowice, ul. Nowa 4 46-310 Gorzów Śląski	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzanie produktów w opakowaniach z tworzyw sztucznych, papieru i tektury, aluminium, stali oraz drewna. Sposób wykonania obowiązku zapewnienia odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych: za pośrednictwem organizacji odzysku opakowań Przetwarzanie odpadów na podstawie decyzji DOŚ-IV.7244.3.9.2014.BW Marszałka Województwa Opolskiego.

Źródło: Rejestr podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami (dostęp na dzień 31.07.2018 r.)

4.8.3. Usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest

Według Bazy Azbestowej prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju (dostęp na dzień 31.07.2018 r.) na terenie Gminy Gorzów Śląski zinwentaryzowano 751,255 Mg wyrobów azbestowych.

Każdego roku z obszaru Gminy Gorzów Śląski usuwane są wyroby azbestowe. W roku 2016 r. usunięto 102,37 Mg wyrobów azbestowych, natomiast w roku 2017 – 46,18 Mg. Na demontaż i utylizację wyrobów azbestowych możliwe jest pozyskanie dotacji z WFOŚiGW. W latach 2016 – 2017 kwota przyznanych dotacji wyniosła 63 238,77 zł (liczba złożonych wniosków – 57 szt.).

Usuwanie azbestu mogą realizować wyłącznie firmy, które mają odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniają pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy z azbestem. Przed przystąpieniem do usuwania wyrobów z azbestem, prace należy odpowiednio przygotować i zgłosić właściwemu terenowemu organowi nadzoru budowlanego. Należy również sporządzić ewidencję jakościową i ilościową przewidzianych do usunięcia materiałów (określenie rodzaju materiału, sposobu zamocowania, funkcji, rodzaju azbestu w materiale oraz powierzchni, z której będzie usuwany) oraz opracować plan prac.

4.8.4. Składowisko odpadów w Krzyżanowicach

Na terenie Gminy Gorzów Śląski w miejscowości Krzyżanowice zlokalizowane jest nieczynne składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Obiekt został zlokalizowany w wyeksploatowanej części wyrobiska piasku i był eksploatowany od 1997 r. do 01.07.2013 r. Kwaterna składowiska została wypełniona odpadami nierównomiernie na powierzchni ok. 7 800 m². Składowisko przyjmowało głównie odpady komunalne niesegregowane. Na terenie składowiska nie wydzielono części przeznaczonych do składowania odpadów kwalifikowanych jako niebezpieczne. Czasza składowiska jest uszczelnioną folią PEHD 1,5 mm wraz z drenażem odwadniającym. Obecnie kwaterna składowiska odpadów jest pokryta warstwą przykrywającą (mineralną).

Monitoring na terenie składowiska odpadów komunalnych w Krzyżanowicach prowadzony jest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz. U. z 2013 r., poz. 523) i polega na:

- badaniu wielkości opadu atmosferycznego z pomiarów prowadzonych na składowisku lub poza nim (dane opadowe ze stacji meteorologicznej IMGW w miejscowości Stare Olesno);
- pomiarze poziomu i jakości wód podziemnych przy wykorzystaniu trzech piezometrów;
- pomiarze składu i objętości wód odciekowych (zbiornik odcieków);
- pomiarze emisji i składu gazu składowiskowego przy użyciu jednej pochodni;
- kontroli osiadania kwatery oraz struktury i składu masy składowanych odpadów.

Składowisko posiada uszczelnienie wraz z drenażem odwadniającym, z którego odcieki przepływają do zamkniętego zbiornika odcieków. Odcieki są odbierane przy pomocy wozów asenizacyjnych. Prowadzony monitoring wód podziemnych wokół składowiska wskazuje na brak negatywnego wpływu nieczynnego składowiska na wody podziemne.

Prowadzona w ramach monitoringu analiza procentowego udziału poszczególnych gazów oraz ich emisji wykazała, że skład gazu w punkcie pomiarowym (pochodnia do spalania biogazu) charakteryzuje się przeważającą zawartością tlenu (14,4% - 20,8%) przy niewielkim udziale dwutlenku węgla (<0,6% - 5,7%) oraz niskim stężeniu metanu (<0,3% - 4,4%). Średnia wartość procentowego udziału poszczególnych gazów przedstawia się następująco: tlen - 18,9%, dwutlenek węgla - <2,2% i metan - <1,4%.

W dniu 11.06.2018 r. Burmistrz Gorzowa Śląskiego wydał decyzję znak: IZS-IV.6220.1.2018 stwierdzającą o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na prowadzeniu działalności w zakresie przetwarzania odpadów w ramach rekultywacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Krzyżanowicach. Prace rekultywacyjne będą polegały na:

- usunięciu zadrzewień na wierzchołku kwatery na ogólnej powierzchni 7 820 m²,
- demontażu drogi technologicznej wykonanej z płyt betonowych o powierzchni ok. 116 m² (długości 40 m i szerokości 2,9 m),
- wykonaniu na przygotowanym podłożu warstwy wyrównującej o miąższości 0,1 m,
- podniesieniu istniejącej pochodni o 4,0 m,
- podniesieniu piezometru P-3 (zamontowanego na rekultywowanej kwaterze) o 3,0 m,
- wyniesieniu kręgów betonowych o 3,0 m zabezpieczających istniejący zbiornik odcieków,

- wykonaniu warstwy urodzajnej o miąższości do 2,0 m na całości kwatery,
- wykonaniu na południowej części kwatery zabezpieczenia w postaci „drenażu francuskiego” przed spływem wód opadowych po skarpie kwatery w kierunku sąsiadującej kopalni kruszywa naturalnego;
- wykonaniu prac porządkowych (przeгляд i renowacja istniejącego ogrodzenia, uporządkowanie terenu w bezpośrednim sąsiedztwie składowiska),
- wykonanie zabiegów agrotechnicznych oraz przeprowadzenie obsiewów mieszanką traw oraz wykonanie nasadzeń krzewów i drzew na rekultywowanym składowisku. Na skarpie południowej (sąsiadującej z kopalnią) zakłada się wykonanie wyłącznie nasadzeń niskich krzewów.

Tereny wokół składowiska zostaną zrehabilitowane w kierunku przyrodniczym z podstawową funkcją zieleni niezorganizowanej (zadrzewień śródpolnych). Teren zostanie obsiany i obsadzony różnymi rodzajami krzewów i drzew.

Nasadzenia roślinności wysokiej (drzew) na obszarze kwatery składowiska mogą być wykonane nie wcześniej niż po 5 - 10 latach od wykonania rekultywacji technicznej i biologicznej, tj.: po ukształtowaniu się gleby w okresie wieloletniej wegetacji roślinności niskiej. Do nasadzeń wysokich na zrehabilitowanym terenie będą zastosowane sadzonki drzew (lub nasiona z drzew) występujących w otoczeniu składowiska.

4.8.5. Podsumowanie dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gmina Gorzów Śląski we właściwy sposób wdraża system gospodarowania odpadami komunalnymi zgodny z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W zakresie gospodarowania zmieszanyimi odpadami komunalnymi gmina prowadzi system gospodarowania odpadami zgodnie z wytycznymi ujętymi w „Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Opolskiego”. Moc przerobowa Regionalnej instalacji do mechaniczno - biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych jest wystarczająca do zagospodarowania całego strumienia odpadów powstających na terenie Gminy Gorzów Śląski. W 2017 r. Gmina Gorzów Śląski osiągnęła wszystkie wymagane ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomy:

- ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania;
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła;
- przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innymi niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.

W celu osiągnięcia wymaganych w kolejnych latach poziomów recyklingu i ponownego użycia należy zwiększyć ilość odpadów zbieranych selektywnie. Do osiągnięcia tego celu niezbędny będzie m.in. skutecznie funkcjonujący PSZOK, którego oddanie do użytku jest planowane w pierwszym kwartale 2019 r. Należy w dalszym ciągu prowadzić działania edukacyjno - informacyjne zachęcające mieszkańców gminy do selektywnej zbiórki odpadów w celu dotrzymania i osiągnięcia wymaganych poziomów recyklingu.

Problem środowiskowy na terenie gminy stanowi niezrehabilitowane składowisko odpadów w Krzyżanowicach. Jednak zgodnie z prowadzonym monitoringiem obiekt nie wykazuje negatywnego oddziaływania na wody podziemne. W 2018 r. wydana została decyzja określająca kierunek i zakres rekultywacji składowiska, która ma być przeprowadzona w najbliższych latach.

Na terenie gminy znajduje się duża ilość wyrobów azbestowych (pokrycia dachowe) pozostałych do usunięcia oraz unieszkodliwienia. Każdego roku na terenie gminy prowadzony jest demontaż i usuwanie azbestu, jednak tempo tego procesu powinno w przyszłości znacznie wzrosnąć, aby zgodnie z „Programem oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 – 2032” do 2032 r. całkowicie wyeliminować go z użytku.

W kolejnych tabelach przedstawiono zagadnienia horyzontalne oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 40. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystywanie energii wytwarzanej w procesie spalania odpadów do produkcji ciepła i energii elektrycznej. Ponowne wykorzystanie materiałów pochodzących z recyklingu, ograniczając tym samym wydobycie lub wytwarzanie nowych surowców i produktów. Lokalizowanie obiektów gospodarki odpadami (np. składowisk, PSZOK-ów, magazynów odpadów) w oddaleniu od terenów zagrożonych powodzią, podtopieniami i osuwiskami.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Związane z niewłaściwym zagospodarowaniem i unieszkodliwianiem odpadów (w szczególności odpadów niebezpiecznych).
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie ograniczania powstawania odpadów, właściwego postępowania z odpadami i selektywnego zbierania odpadów (szczególnie wśród dzieci i młodzieży).
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> Monitoring oddziaływania składowisk na środowisko przyrodnicze. Kontrola zakładów przetwarzających odpady (inspekcje WIOŚ). Kontrola zakładów wytwarzających odpady (inspekcje WIOŚ). Prowadzenie kontroli nad gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 41. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Osiągnięcie przez gminę wymaganego poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania. Osiągnięcie przez gminę wymaganego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Osiągnięcie przez gminę wymaganego poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Brak dzikich wysypisk odpadów na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> Lokalizacja niezrekultywowanego składowiska odpadów. Duża ilość azbestu pozostałego do usunięcia i unieszkodliwienia.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Możliwość pozyskania dofinansowania na demontaż i utylizację wyrobów azbestowych. Planowana budowa PSZOK na terenie gminy. Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz w zakresie segregacji. Rozwój systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (nowe technologie zagospodarowania i recyklingu). 	<ul style="list-style-type: none"> Brak wpływu gmin na efektywność przetwarzania odpadów komunalnych w RIPOK-ach. Niewłaściwe postępowanie z odpadami przez przedsiębiorców je odbierające w celu obniżenia kosztów działalności. Wysokie koszty wymiany azbestowych pokryć dachowych. Wzrost ilości wytwarzanych odpadów wskutek rozwoju społeczno-gospodarczego. Spadek cen na rynku surowców wtórnych.

Źródło: opracowanie własne

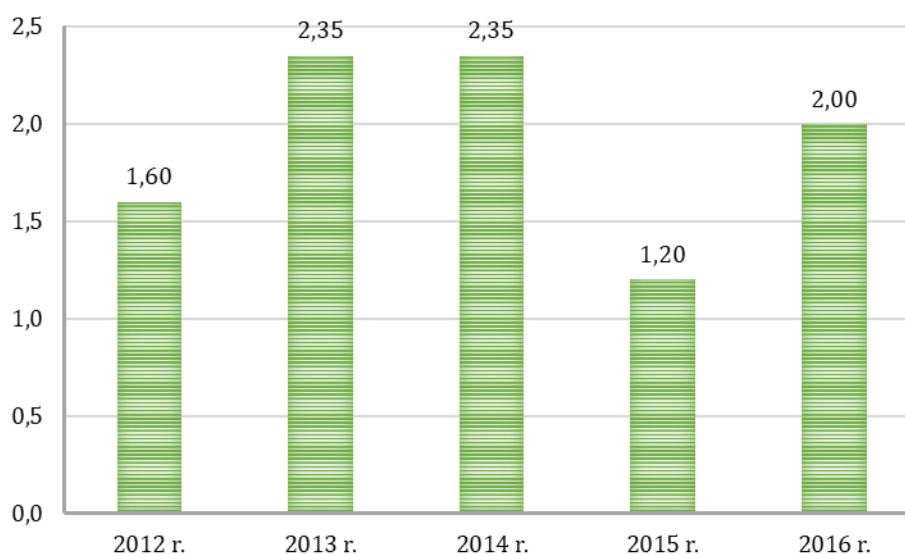
4.9. Zasoby przyrodnicze

4.9.1. Zieleń urządzona

Istotną rolę w kontekście ochrony, kształtowania oraz wzrostu zasobów przyrodniczych, szczególnie na obszarach zurbanizowanych, pełni zieleń urządzona, która powinna być właściwie zaplanowana i pielęgnowana.

Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2016 r.) powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na terenie Gminy Gorzów Śląski wynosi 2,00 ha.

Na kolejnym wykresie przedstawiono dane dotyczące kształtowania się powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2016.

Wykres 15. Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2016 [ha]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Bardzo istotną kwestią w zakresie ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych jest prowadzenie zrównoważonej polityki związanej z wycinką drzew. Po zgłoszeniu zamiaru usunięcia drzewa należy przeprowadzić szczegółowe oględziny terenowe na podstawie, których wydawana jest decyzja na wycinkę lub sprzeciw.

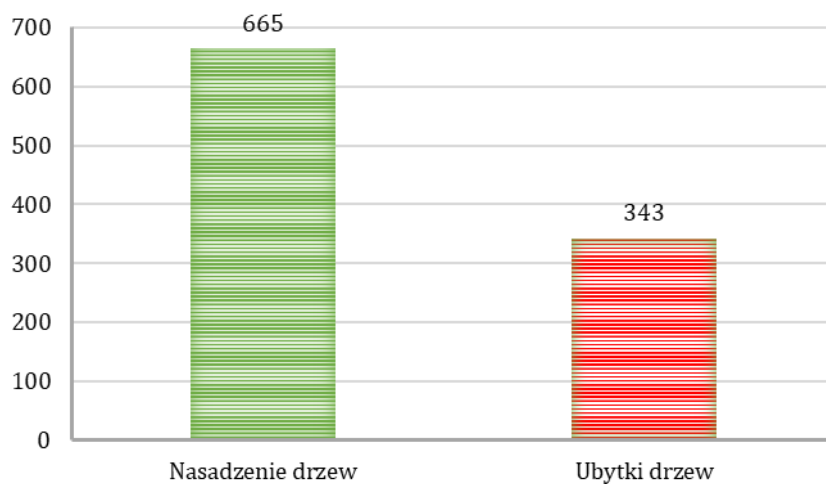
W latach 2012-2016 na terenie Gminy Gorzów Śląski liczba ubytków drzew wyniosła 343 szt., natomiast liczba nasadzonych drzew wyniosła 665 szt.

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono szczegółowe dane dotyczące ubytków i nasadzeń drzew na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2016.

Tabela 42. Liczba nasadzeń oraz ubytków drzew na terenie gminy w latach 2012-2016

Rok	Nasadzenie drzew	Ubytki drzew
2012	139	81
2013	173	20
2014	138	104
2015	175	113
2016	40	25
Łącznie	665	343

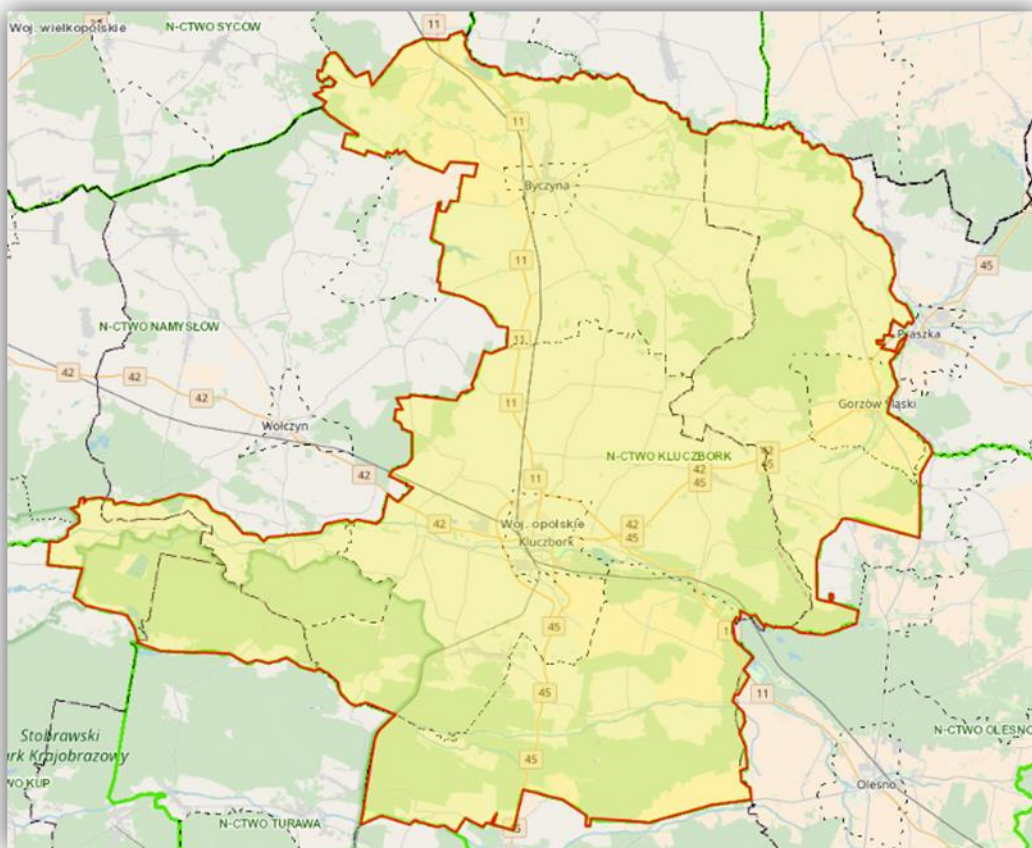
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres 16. Porównanie liczby nasadzeń i ubytków drzew na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2016 [szt.]
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.9.2. Lasy

Gmina Gorzów Śląski położona jest w granicach Nadleśnictwa Kluczbork oraz Nadleśnictwa Olesno (jedynie niewielki południowo-wschodni fragment gminy). Na kolejnej rycinie przedstawiono zasięg terytorialny Nadleśnictwa Kluczbork.

Rysunek 13. Zasięg terytorialny Nadleśnictwa Kluczbork
Źródło: <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>

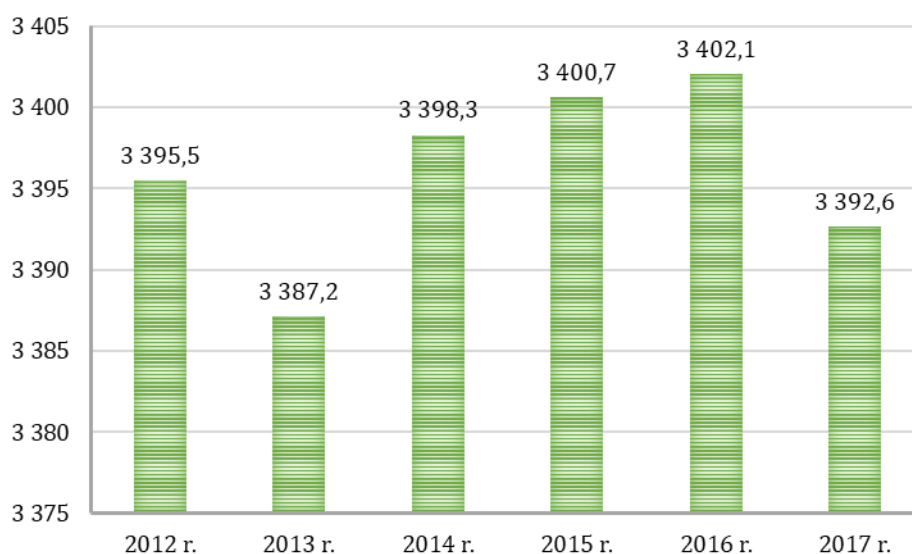
Powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy wynosi 3 468,16 ha, natomiast powierzchnia lasów 3 392,63 ha. Lesistość jednostki wynosi 22,1 % i jest niższa niż średnia dla powiatu oleskiego, która wynosi 35,3 %

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono szczegółowe dane dotyczące powierzchni gruntów leśnych oraz lasów na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017.

Tabela 43. Powierzchnia gruntów leśnych oraz lasów na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017

Parametr	Jedn.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
powierzchnia gruntów leśnych ogółem	ha	3 471,00	3 462,59	3 473,83	3 476,18	3 477,60	3 468,16
grunty leśne publiczne ogółem	ha	3 089,00	3 074,59	3 074,83	3 075,18	3 076,60	3 074,16
grunty leśne prywatne	ha	382,00	388,00	399,00	401,00	401,00	394,00
powierzchnia lasów ogółem	ha	3 395,50	3 387,15	3 398,30	3 400,65	3 402,07	3 392,63
las publiczne ogółem	ha	3 013,50	2 999,15	2 999,30	2 999,65	3 001,07	2 998,63
las prywatne ogółem	ha	382,00	388,00	399,00	401,00	401,00	394,00
lesistość	%	22,1	22,0	22,1	22,1	22,1	22,1

Źródło: GUS

Wykres 17. Powierzchnia lasów na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017 [ha]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

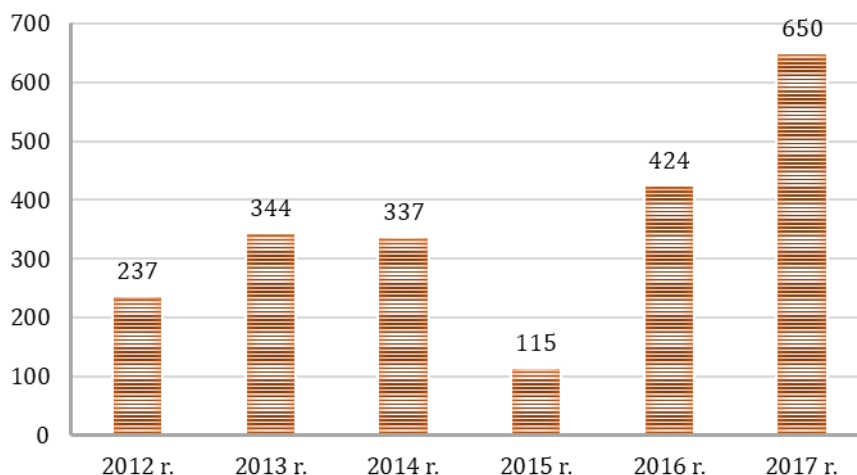
Na terenie Gminy Gorzów Śląski dominuje las mieszany świeży, który jest siedliskiem średnio żyznym, dość wilgotnym, będącym pod słabym wpływem wód opadowych i gruntowych. Lasy na terenie gminy są lasami ochronnymi¹ ze względu na trwałe uszkodzenie na skutek działalności przemysłu (ochrona lasu dotyczy jego samego).

Struktura gatunkowa drzewostanów gminy jest bardzo mało zróżnicowana. Zdecydowanie dominującym gatunkiem drzewa jest sosna, która zajmuje około 80 % powierzchni leśnej w gminie. Pozostała część powierzchni przypada głównie na: dęby, brzozy i buki. Na niewielkich powierzchniach występują także: olchy, modrzewie, świerki, graby i topole.

¹ Las ochronny to las pełniący (wyłącznie lub dodatkowo) funkcję pozaprodukcyjną związaną z ochroną gruntów, wód, infrastruktury oraz terenów zamieszkałych przez człowieka i zagrożonych skutkami zjawisk żywiołowych

Pozyskanie drewna (grubizny) z lasów prywatnych i gminnych z terenu Gminy Gorzów Śląski w 2017 r. wyniosło 650 m i jest to zdecydowanie najwyższe wartość w analizowanym okresie 2012-2017 r.

Na kolejnym wykresie przedstawiono wielkość pozyskania drewna (grubizny) z lasów prywatnych i gminnych z terenu Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017.

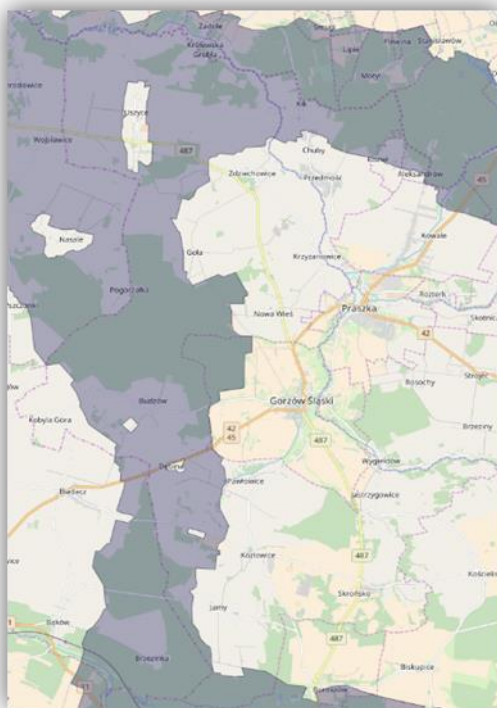

Wykres 18. Pozyskanie drewna (grubizny) z lasów prywatnych i gminnych z terenu Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017 [m³]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.9.3. Formy ochrony przyrody i korytarze ekologiczne

Przez wschodnią i północną część Gminy Gorzów Śląski przebiega korytarz ekologiczny Stawy Milickie - Bory Stobrawskie GKPdC-14, którego zasięg przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 14. Korytarz ekologiczny na terenie Gminy Gorzów Śląski

Źródło: <http://mapa.korytarze.pl/>

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody Prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska na terenie Gminy Gorzów Śląski znajduje się 11 pomników przyrody oraz użytk ekologiczny.

Użytek ekologiczny Starorzecze Proсны 1, który zajmuje 19,3 ha uznano za prawnie chroniony już w 1996 r. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie nr 0151/P/9/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. Użytek stanowią obszary bagienne, częściowo na glebach torfowych, z licznymi kępami drzew i krzewów oraz pozostałością starorzeczy, powołane dla ochrony pozostałości ekosystemów, które mają znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk.

Na kolejnej rycinie przedstawiono lokalizację użytku ekologicznego na terenie Gminy Gorzów Śląski.

Rysunek 15. Lokalizacja użytku ekologicznego na terenie Gminy Gorzów Śląski

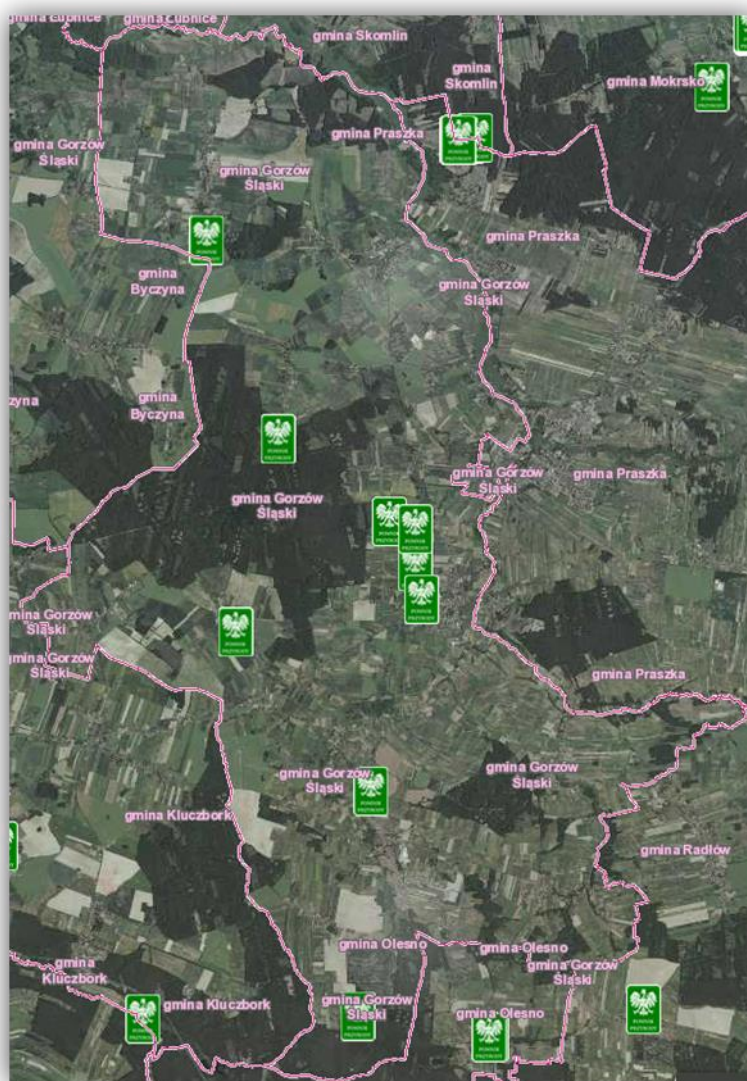
Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

Sześć spośród jedenastu pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy Gorzów Śląski ustanowiono w 2016 r. Uchwałą Nr XX/139/2016 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 25 maja 2016 r. Pomnikami przyrody ustanowiono następujące drzewa:

- dąb szypułkowy (*Quercus robur*), rosnący w Gorzowie Śląskim przy ul. Zielonej (teren cmentarza komunalnego) o obwodzie pnia 392 cm (mierzonym na wysokości 130 cm) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 882, obręb Gorzów Śląski;
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*), rosnący w Gorzowie Śląskim przy ul. Zielonej (teren cmentarza komunalnego) o obwodzie pnia 312 cm (mierzonym na wysokości 130 cm) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 882, obręb Gorzów Śląski;

- grusza pospolita (*Pyrus communis*), rosnąca w Gorzowie Śląskim przy ul. Krótkiej o obwodzie pnia 280 cm (mierzonej na wysokości 130 cm) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 100, obręb Gorzów Śląski;
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*), rosnący w Jamach o obwodzie pnia 420 cm (mierzonej na wysokości 130 cm) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 215/22, arkusz mapy 2, obręb Jamy;
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*), rosnący w Budzowie o obwodzie pnia 385 cm (mierzonej na wysokości 130 cm) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 121, arkusz mapy 1, obręb Budzów;
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*), rosnący w Budzowie o obwodzie pnia 377 cm (mierzonej na wysokości 130 cm) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 121, arkusz mapy 1, obręb Budzów.

Lokalizację pomników przyrody na terenie Gminy Gorzów Śląski przedstawiono na kolejnej rycinie.

Rysunek 16. Lokalizacja pomników przyrody na terenie Gminy Gorzów Śląski

Źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

4.9.4. Podsumowanie dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze

Środowisko biotyczne podlega bardzo różnorodnym oddziaływaniom człowieka. Postępujący wzrost presji urbanizacji, w przypadku braku podejmowania kompleksowych działań ochronnych, może prowadzić do stopniowego zmniejszania się różnorodności biologicznej. Dotyczy to w szczególności zaniku gatunków rzadkich, kosztem wzrostu liczby gatunków synantropijnych i pospolitych. W świetle przewidywanego wzrostu udziału powierzchni zabudowanych i zainwestowanych, a także innych presji (np. turystycznej), można się spodziewać utrzymywania lub nasilenia niekorzystnych skutków tych zjawisk dla przyrody ożywionej.

Istotnym zagrożeniem zasobów przyrodniczych, w szczególności na obszarach gmin wiejskich o charakterze rolniczym jest umyślne wypalanie traw na łąkach i nieużytkach rolnych (proces szczególnie nasilony na przełomie zimy i wiosny), które powodują spustoszenie fauny i flory.

Na terenach o małej lesistości dużą rolę w kształtowaniu środowiska odgrywają zadrzewienia śródpolne, które stabilizują i różnicują krajobraz pod względem przyrodniczym. Stanowią ważny element ochrony środowiska rolniczego. Szczególne znaczenie mają zadrzewienia w rejonach bezleśnych, słabo zadrzewionych, a także w rejonach o glebach lekkich o małej ilości opadów atmosferycznych oraz ograniczonych zasobach wody gruntowej i glebowej.

W zakresie ochrony zasobów przyrodniczych istotna jest kontynuacja oraz intensyfikacja prowadzenia działań ochronnych i utrzymaniowych lasów przez Nadleśnictwo Kluczbork. Natomiast Gmina Gorzów Śląski zadania z zakresu ochrony zasobów przyrodniczych realizowała poprzez utrzymywanie w odpowiednim stanie terenów zieleni urządzonej, ustanawiania nowych form ochrony przyrody oraz odpowiednie planowanie przestrzenne (zapisy w zapewniające nowe tereny zieleni na poziomie Studium i MPZP). Niezwykle ważnym jest również prowadzenie edukacji ekologicznej dotyczącej ochrony zasobów przyrodniczych (szczególnie skierowanej do dzieci, młodzieży oraz rolników).

W kolejnych tabelach przedstawiono zagadnienia horyzontalne oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.

Tabela 44. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie regulacji mikroklimatu poprzez zalesienia, zadrzewienia śródpolne, zieleń na terenach zabudowanych. • Utrzymywanie właściwego stanu siedlisk (w szczególności wodno-błotnych oraz związanych z dolinami rzek) i gatunków. • Uwzględnianie w dokumentach planistycznych aspektu klimatycznego tak, aby projektowane w nich działania w pełni odpowiadały zagrożeniom oraz potrzebom ochrony gatunków i siedlisk. • Podejmowanie działań służących dobrej kondycji lasów, tj. np. przebudowa drzewostanów i odpowiedni dobór gatunków. • Ochrona struktur przyrodniczych, zachowanie spójności i drożności sieci ekologiczne.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Związane z wielkoobszarowymi pożarami lasów.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych (np. roli zjawisk przyrodniczych, presji turystycznej, prawnych podstawach funkcjonowania obszarów chronionych, roli lasów i ich ochrony przed pożarami).
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring lasów przez Nadleśnictwo w zakresie m. in. siedlisk i gatunków chronionych, uszkodzeń lasów, zagrożeń pożarowych czy występowania szkodników owadzych.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 45. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Ustanowienie w 2016 r. nowych form ochrony przyrody (6 pomników przyrody). • Wzrost powierzchni parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na terenie gminy (w latach 2012-2016). • Zdecydowana większa ilość nasadzeń drzew niż ich ubytków (w latach 2012-2016). 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak ustanowionych na terenie gminy obszarów chronionych o wysokiej randze i znaczeniu tj. obszarów Natura 2000, parków narodowych czy rezerwatów przyrody. • Mało zróżnicowana struktura gatunkowa drzewostanów na terenie gminy (dominującym gatunkiem jest sosna, która zajmuje około 80 % powierzchni leśnej w gminie) – borowacenie siedlisk leśnych. • Niższa lesistość gminy niż średnia dla powiatu oleskiego. • Znaczny wzrost pozyskania drewna z lasów gminnych i prywatnych (wzrost presji gospodarczej).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie zrównoważonego rolnictwa (pakiety rolno- środowiskowo –klimatyczne) oraz zalesień w ramach PROW 2014-2020. • Działalność ochronna Nadleśnictwa. • Ustanawianie nowych form ochrony przyrody. • Działania ograniczające presje na środowisko na etapie planowania przestrzennego. • Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ekspansja gatunków obcych. • Zmiany klimatyczne (susze powodujące pożary, porywiste wiatry powodując wiatrołomy). • Uszkodzenia drzewostanu powodowane przez jeleniowate i bobry. • Okresowe wysokie zagrożenie ze strony owadów liściożernych. • Fragmentacja siedlisk poprzez realizacje inwestycji liniowych. • Wzrost presji gospodarczej i urbanistycznej.

Źródło: opracowanie własne

4.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska mianem poważnej awarii określa się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Zgodnie z rejestrem zakładów dużego (ZDR) i zwiększonego ryzyka (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, który prowadzony jest przez Opolskiego Komendanta Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej, na terenie Gminy Gorzów Śląski nie ma zlokalizowanych zakładów ZDR i ZZR.

Do obiektów oraz zjawisk na terenie Gminy Gorzów Śląski, z którymi związana jest możliwość wystąpienia poważnej awarii należy zaliczyć:

- zakłady przemysłowe i produkcyjne (podczas procesów produkcyjnych i technologicznych);
- infrastruktura gazownicza (podczas przesyłu gazu ziemnego);
- infrastruktura elektroenergetyczna (podczas przesyłu i transformacji energii elektrycznej);
- sieć drogowa (transport drogowy materiałów niebezpiecznych, wyciek substancji ropopochodnych spowodowany wypadkami drogowymi);
- stacje paliw (tankowanie gazu płynnego).

4.10.1. Podsumowanie dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami

Na terenie Gminy Gorzów Śląski nie ma dużego ryzyka wystąpienia poważnej awarii, głównie ze względu na brak zakładów przemysłowo-produkcyjnych zaliczanych do zakładów ZDR i ZZR.

Czynnikami, które będą minimalizować prawdopodobieństwo wystąpienia poważnych awarii, będzie na pewno doskonalenie procedur transportu, magazynowania i przetwarzania substancji chemicznych. Za doskonalenie procedur odpowiedzialne są podmioty zajmujące się działalnością w obszarze transportu i produkcji. Wzrost zagrożenia poważnymi awariami może być z kolei wynikiem zmian klimatycznych, za którymi idzie przede wszystkim wzrost częstotliwości występowania niebezpiecznych zjawisk pogodowych.

W celu przeciwdziałania poważnym awariom organy Inspekcji Ochrony Środowiska prowadzą kontrole i szkolenia podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii. Gmina Gorzów Śląski w ramach przeciwdziałania wystąpienia poważnych awarii systematycznie dotuje działalność OSP (zakup sprzętu, wydatki bieżące).

W kolejnych tabelach przedstawiono zagadnienia horyzontalne oraz analizę SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 46. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami

Adaptacja do zmian klimatu	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja lub budowa nowej infrastruktury transportowej w sposób uwzględniający gwałtowne zmiany pogodowe. • Położenie nacisku na tworzenie oraz kontrola systemów zabezpieczeń przed skutkami zmian klimatycznych w przypadku powstawania nowych zakładów przemysłowych.
Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Związane z przesyłem gazu ziemnego, przesyłem i transformacją energii elektrycznej, transportem materiałów niebezpiecznych, działalnością przemysłową.
Działania edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie właściwych zachowań w sytuacjach zagrożenia wśród mieszkańców.
Monitoring środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Poprzez działalność kontrolno-inspekcyjną Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Państwowej Straży Pożarnej oraz Inspekcji Transportu Drogowego.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 47. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak na terenie gminy zakładów ZDR oraz ZZR. • Systematyczne dotowanie działalności OSP. • Brak gazociągów przesyłowych wysokiego ciśnienia. • Mała liczba zakładów przemysłowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie stacji benzynowych. • Transport drogowy ładunków niebezpiecznych drogami, które przebiegają przez gminę.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Działalność kontrolno-inspekcyjna Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Państwowej Straży Pożarnej oraz Inspekcji Transportu Drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość powstania zakładów ZDR i ZZR w sąsiednich gminach.

Źródło: opracowanie własne

5. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

5.1. Spójność wyznaczonych celów i zadań z dokumentami strategicznymi i programowymi

Cele oraz zadania zaplanowane do realizacji w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” są spójne z celami wyznaczonymi w dokumentach strategicznych i programowych rangi krajowej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej.

W kolejnej tabeli wykazano powiązania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” z założeniami obowiązujących dokumentów strategicznych szczebla krajowego, wojewódzkiego, powiatowego i gminnego.

Tabela 48. Spójność „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, wojewódzkiego, powiatowego i gminnego

Dokument	Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
Poziom krajowy	
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Obszar wpływających na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko. <ol style="list-style-type: none"> 1. Kierunek interwencji - Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód. 2. Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania. 3. Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego (podniesienie skuteczności ochrony przestrzeni szczególnie cennej ze względów przyrodniczych i krajobrazowych). 4. Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją. 5. Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi (zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania złóż). 6. Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. 7. Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych (zapewnienie odpowiednich poziomów ochrony przed skutkami oddziaływań pól elektromagnetycznych).
Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko	<ul style="list-style-type: none"> • Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalni. • Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody. • Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna. • Uporządkowanie zarządzania przestrzenią. • Poprawa efektywności energetycznej. • Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. • Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne. • Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki. • Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych. • Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich. • Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich. • Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich. • Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności

Dokument	Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
	<p>biologicznej na obszarach wiejskich.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego. • Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom. • Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich.
<p style="text-align: center;">Polityka energetyczna Polski do 2030 roku</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności energetycznej. • Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego. • Zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii. • Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii. • Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.
<p style="text-align: center;">Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska: <ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu; • dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu; • ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu; • adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie; • zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu. • Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich: <ul style="list-style-type: none"> • stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami; • organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu. • Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu: <ul style="list-style-type: none"> • wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu; • zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu. • Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu: <ul style="list-style-type: none"> • monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie); • miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu. • Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu: <ul style="list-style-type: none"> • budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. • Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu: <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu; • ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.
<p style="text-align: center;">Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2017 Plan</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie wydajności oczyszczalni do odbioru 100 % ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji. • Zastosowanie odpowiednich technologii oczyszczania ścieków gwarantujących osiągnięcie wymaganych standardów oczyszczania ścieków. • Wyposażenia aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych umożliwiającej spełnienie blisko 100 % poziomu obsługi. <p>• Badanie i monitorowanie środowiska wodnego.</p>

Dokument	Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	<ul style="list-style-type: none"> • Działania wynikające konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej. • Kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw. • Kształtowanie naturalnych warunków hydrodynamicznych oraz ochrona zachowanie i ekosystemów różnorodności biologicznej. • Kształtowanie naturalnych warunków hydrologicznych oraz ochrona zachowanie i ekosystemów różnorodności biologicznej. • Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych. • Ograniczenie rozprzestrzeniania zanieczyszczeń. • Optymalizacja zużycia wody. • Realizacja KPOŚK. • Realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami zawartych w planach gospodarowania odpadami. • Przegląd pozwoleń wodnoprawnych. • Zapewnienie ciągłości potoków i rzek przez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb.
Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju	<ul style="list-style-type: none"> • Niepogarszanie stanu części wód. • Osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych. • Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym m. in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie). • Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.
Krajowy plan gospodarki odpadami 2022	<ul style="list-style-type: none"> • Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami Kpgo, przede wszystkim należy zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami - a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele.
Krajowy program ochrony powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu wojewódzkim i lokalnym. • Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza. • Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza. • Rozwój i upowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza. • Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza. • Upowszechnianie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.
Aktualizacja krajowego programu zwiększania lesistości 2014	<ul style="list-style-type: none"> • Szczególną funkcją zalesień powinno być odpowiednie kształtowanie struktur przestrzennych zasobów przyrody, zwiększanie ich biologicznej aktywności i różnorodności, a także estetycznych walorów krajobrazu. • Ważnym zadaniem programu zalesiania jest ochrona i wzmocnienie oraz łączenie najcenniejszych obszarów przyrodniczych we wspólny system. Bardzo istotnym problemem jest też racjonalne przestrzenne rozmieszczenie przyszłych zalesień.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Dokument	Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozmiar zadań, potrzeba systemowych rozwiązań w skali kraju i regionu, a przede wszystkim znaczenie zalesień dla ochrony środowiska, racjonalizacji struktury użytkowania ziemi i tworzenia ładu w gospodarce przestrzennej nadają temu problemowi wysoką rangę.
<p>Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie poziomu wiedzy oraz wzrost aktywności społeczeństwa w zakresie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej. • Doskonalenie systemu ochrony przyrody. • Zachowanie i przywracanie siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków. • Utrzymanie i odbudowa funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka. • Zwiększenie integracji działalności sektorów gospodarki z celami ochrony różnorodności biologicznej • Ograniczanie zagrożeń wynikających ze zmian klimatu oraz presji ze strony gatunków inwazyjnych.
Poziom wojewódzki	
<p>Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • CEL STRATEGICZNY 7. Wysoka jakość środowiska: <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej. • Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki. • Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności. • Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych. • Przeciwdziałanie i usuwanie skutków zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych.
<p>Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa stanu jakości powietrza na terenie województwa w stosunku do roku bazowego. • Poprawa stanu klimatu akustycznego na terenie województwa. • Wzmocnienie działań mających na celu zapobieganie sytuacjom konfliktowym w zakresie oddziaływania akustycznego. • Utrzymanie poziomu PEM na obecnym poziomie. • Niepogarszanie stanu wód. • Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego. • Kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych. • Przeciwdziałanie skutkom suszy. • Uporządkowanie gospodarki ściekowej. • Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin w eksploatowanych złożach. • Poprawa dostosowania działań w zakresie planowania przestrzennego i lokalizacji inwestycji do potrzeb ochrony kopalin, również w obrębie złóż nieeksploatowanych. • Promowanie rolnictwa ekologicznego, wdrażanie programów działań proekologicznych oraz zwiększanie świadomości rolników w zakresie. • Ochrona gleb o najlepszych walorach użytkowych i wartościowych z punktu widzenia przyrody. • Ochrona gleb przed erozją wodną i wietrzną. • Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i remediacja zanieczyszczonych terenów przemysłowych. • Ochrona i wzmocnienie ochrony form ochrony przyrody, w tym przywrócenie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków. • Obejmowanie ochroną nowych obszarów cennych przyrodniczo. • Prowadzenie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczych. • Zachowanie, odtwarzanie i polepszanie stanu zieleni parkowej i cennych układów zieleni urządzonej. • Zwiększanie lesistości województwa.

Dokument	Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa zdrowotności i odporności drzewostanów. • Ochrona i renaturalizacja obszarów leśnych. • Nadzór nad zakładami dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii. • Monitoring zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. • Wzmocnienie skuteczności działań służb reagujących w przypadku wystąpienia awarii. • Kształtowanie postaw społeczeństwa z wykorzystaniem mediów tradycyjnych i Internetu, aktywizacja społeczeństwa dla zrównoważonego rozwoju. • Kształcenie i wymiana najnowszej wiedzy oraz wsparcie systemu edukacji w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.
<p>Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM 10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM 2,5, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy <1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych: <ul style="list-style-type: none"> • podłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej; • wykorzystanie OZE w postaci pomp ciepła; • wymiana na urządzenia gazowe, elektryczne, olejowe; • wymiana na kotły spełniające wymogi klasy 5 wg normy EN 303-5:2012; • możliwe jest również powiązanie działań z wykorzystaniem kolektorów słonecznych lub fotowoltaiki. • Likwidacja ogrzewania węglowego w budynkach użyteczności publicznej. • Termomodernizacja obiektów budowlanych. • Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych i gazowych w celu podłączenia nowych odbiorców oraz likwidacji niskiej emisji. • Działania kontrolne pod kątem negatywnego oddziaływania na jakość powietrza. • Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego miejskiego i rozwój alternatywnych niezmotoryzowanych form transportu oraz wdrożenie energooszczędnych i niskoemisyjnych rozwiązań z uwzględnieniem wszystkich uczestników ruchu. • Czyszczenie nawierzchni dróg na mokro. • Działania systemowe, ciągłe i wspomagające: <ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez odpowiednie przygotowywanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem. • Wprowadzenie na terenie gmin nowych nasadzeń drzew i krzewów, powiększania obszarów zielonych, w szczególności na terenach zabudowanych. • Opracowanie i uchwalenie zaległych założeń do planów lub programów zaopatrzenia miast, gmin w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. • Wdrożenie systemu zarządzania realizacją Programu ochrony powietrza poprzez wyznaczenie koordynatorów gminnych odpowiedzialnych za realizację działań, opracowanie planów i harmonogramów realizacji działań oraz systemu przetwarzania informacji. • Spójna polityka planowania przestrzennego. • Opracowanie i wdrożenie Kampanii informacyjno-edukacyjnej. • Upowszechnianie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.
<p>Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnianie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zakupów wyrobów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów; włączanie do procedur zamówień publicznych kryteriów, związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstawaniu odpadów, z pełnym uwzględnieniem obowiązującego prawodawstwa ochrony środowiska. • Monitoring gospodarki odpadami powstającymi w sektorze gospodarczym. • Sporządzanie analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu

Dokument	Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
	<p>weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w tym selektywnego zbierania odpadów ulegających biodegradacji, opakowaniowych, budowlanych, niebezpiecznych, zużytych baterii i akumulatorów, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych opon. • Dostosowanie systemów selektywnego zbierania do planowanej standaryzacji. • Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych zgodnie z wyznaczonymi w Planie regionami gospodarki odpadami komunalnymi. • Objęcie systemem odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych wszystkich nieruchomości niezamieszkałych (o ile uzasadnione). • Umieszczanie na listach przedsięwzięć priorytetowych zadań związanych z budową i modernizacją instalacji do zagospodarowania odpadów oraz zadań związanych z zamykaniem i rekultywacją składowisk odpadów komunalnych. • Doskonalenie i rozwój systemu (opartego o PSZOK-i) zbierania zużytych opon prowadzącego do utrzymania dotychczasowego poziomu ich odzysku. • Upowszechnienie systemu zbierania przeterminowanych leków z gospodarstw domowych. • Zadania związane z unieszkodliwianiem azbestu. • Udzielanie pomocy finansowej w formie dotacji na przedsięwzięcia zgodnie z gminnymi programami usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. • Organizowanie prelekcji i warsztatów z zakresu edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży szkolnej m.in. w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami, ochrony powietrza, ochrony przyrody itp. • Skuteczne egzekwowanie zakazu spalania odpadów poza instalacjami do tego przeznaczonymi. • Działania informacyjne i edukacyjne w zakresie propagowania właściwego postępowania z odpadami komunalnymi.
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Głównym celem polityki przestrzennej w zakresie ochrony środowiska jest kształtowanie przyrodniczych struktur przestrzennych oraz ochrona i poprawa jakości środowiska, przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.
Poziom powiatowy	
Program Ochrony Środowiska Powiatu Oleskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu czystości powietrza na terenie powiatu w stosunku do roku bazowego: <ul style="list-style-type: none"> • Realizacja zadań zapisanych w POP. • Realizacja Planów Gospodarki Niskoemisyjnej. • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. • Rozwój i modernizacja sieci drogowej. 2. Zapobieganie sytuacjom konfliktowym w zakresie oddziaływania akustycznego: <ul style="list-style-type: none"> • Kontrolne pomiary hałasu. • Edukacja ekologiczna pod kątem zagrożeń hałasowych. 3. Utrzymanie poziomu PEM na obecnym poziomie: <ul style="list-style-type: none"> • Monitoring stanu środowiska w zakresie PEM. • Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zapisów dotyczących ochrony przed PEM. 4. Niepogarszanie stanu wód: <ul style="list-style-type: none"> • Osiągnięcie dobrego stanu wód i dobrego potencjału (cele środowiskowe wg planów zagospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy w zakresie Ramowej Dyrektywy Wodnej). • Utrzymanie w dobrym stanie rowów w ciągu dróg powiatowych. • Uporządkowanie dotychczasowej gospodarki wodno-ściekowej w obiektach podlegających Starostwu (wg celów określonych w KPOŚK). 5. Niepogarszanie stanu zasobów geologicznych:

Dokument	Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrola stanu faktycznego wydobywania kopalin pod względem wymaganej koncesji i naruszania warunków koncesji oraz naliczanie opłat w przypadku nielegalnej działalności. • Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego i w innych dokumentach planistycznych wszystkich udokumentowanych złóż wraz z zapisami uniemożliwiającymi ich trwałe zainwestowanie. <p>6. Okresowa kontrola chemizmu gleb ornych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Okresowa kontrola zawartości metali ciężkich, składników nawozowych oraz odczynu pH w glebie użytkowanych rolniczo. • Identyfikacja i wzmocnienie ochrony gleb przez wyznaczenie gleb najlepszej jakości oraz gleb pochodzenia organicznego w dokumentach planistycznych i kształtowanie polityki przestrzennej nakierowanej na ograniczanie przeznaczenia tych gleb na cele rolnicze i nieleśne. <p>7. Doskonalenie systemu gospodarki odpadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Monitoring składowisk odpadów. • Dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest. • Finansowanie kosztów związanych z demontażem konstrukcji zawierających azbest – pozyskiwanie dotacji. • Doskonalenie i prowadzenie bazy danych o odpadach. <p>8. Zasoby przyrodnicze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizacja Wojewódzkiego Programu Zwiększania Lesistości. • Zachowanie istniejącej zieleni urządzonej. • Wprowadzenie lub aktualizacja granicy polno-leśnej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. • Ustanawianie form ochrony przyrody (rezerwatów przyrody, obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, stanowisk dokumentacyjnych). • Prowadzenie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczych. <p>9. Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie Katalogu/Analizy zagrożeń występujących na terenie Powiatu. • Prowadzenie szkoleń dotyczących odpowiedniego stosowania chemikaliów i postępowania z ich odpadami. <p>10. Podnoszenie świadomości ekologicznej, zmiana zachowań społeczeństwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informowanie mieszkańców w tematach dot. Ekologii i działań proekologicznych poprzez ulotki, informacje na stronie internetowej. • Wsparcie finansowe i merytoryczne konkursów ekologicznych. • Współpraca z mediami w zakresie ochrony środowiska. • Opracowanie oraz rozdawanie ulotek o treściach ekologicznych.
Strategia rozwoju Powiatu Oleskiego na lata 2016-2025	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy rolników. • Promocja oraz wspieranie inwestycji dotyczących odnawialnych źródeł energii (OZE). • Wsparcie zadań z zakresu małej retencji. • Wsparcie budowy ciągów pieszo -rowerowych. • Racjonalne gospodarowanie obszarami leśnymi. • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. • Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu. • Poprawa stanu technicznego dróg publicznych. • Organizacja transportu publicznego.
Poziom gminny	
Strategia rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026	<p>Cel strategiczny 1. Ekologiczna, czysta, zadbane przestrzeń gminy.</p> <p>Cele operacyjne:</p> <p>1. Wspierania rozwoju OZE, poprawa efektywności energetycznej oraz przeciwdziałania niskiej emisji.</p> <p>Zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju farm wiatrowych i fotowoltaicznych.

Dokument	Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa turbiny wodnej na nowopowstałym zbiorniku retencyjnym. • Dofinansowanie przez gminę zakupu kotłów niskoemisyjnych i przyłączy instalacji gazowej. • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE. <p>2. Ochrona środowiska oraz przyrody na obszarze gminy. Zadania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa własnej oczyszczalni ścieków. • Rozbudowa systemu kanalizacji. • Modernizacja sieci wodociągowej. • Prowadzenie edukacji ekologicznej, w tym edukacja i promocja właściwej segregacji odpadów i ich utylizacji. • Stworzenie lokalnego rezerwatu przyrody. • Działania na rzecz zachowania bioróżnorodności oraz ochrona przyrody. • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury usług bezpieczeństwa publicznego, w tym obiektów OSP. • Likwidacja i rekultywacja dzikich wysypisk śmieci. <p>3. Kształtowania atrakcyjnych przestrzeni publicznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gruntowny remont zniszczonych, zabytkowych kamienic w centrum miasta. • Dokończenie remontów ulic w centrum miasta. • Zadrzewienie niewykorzystywanych terenów gminnych. • Wyznaczenie miejsc do wyprowadzania psów, zainstalowanie pojemników na odchody zwierzęce. • Rewitalizacja zdegradowanych przestrzeni publicznych o dużych walorach przyrodniczych i kulturowych, w tym parków przydworskich. <p>Cel strategiczny 2. Gmina zintegrowana przestrzennie. Cele operacyjne:</p> <p>1. Modernizacja i budowa dróg oraz infrastruktury komunikacyjnej, a także działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w komunikacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Budowa obwodnicy Gorzowa Śląskiego. • Rozbudowa i modernizacja sieci dróg lokalnych w celu lepszego skomunikowania gminy. • Poprawa jakości dróg, obsługujących gospodarstwa rolne (poprawa nawierzchni, utwardzenie terenu dróg gruntowych, dojazdy do pól). • Budowa ścieżek rowerowych, w tym ścieżki Praszka-Gorzów Śląski-Olesno oraz na starym szlaku kolejowym. • Wyznaczenie szlaków pod rozbudowę ścieżek rowerowych. • Budowa lub modernizacja ścieżek pieszych (np. Więckowice). • Wprowadzenie zmian organizacji ruchu. • Lepsze oznakowanie dróg. • Plan ulic miasta Gorzów Śląski. • Oznakowanie dojazdów do obiektów użyteczności publicznej, turystycznej i prywatnych posesji. <p>2. Kształtowanie wysokiej jakości usług komunikacji publicznej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie oferty transportu publicznego i jego dostosowanie do potrzeb mieszkańców, w tym zwiększenie częstotliwości kursów komunikacji przewozu osób. • Działania na rzecz poprawy skomunikowania mieszkańców obszarów wiejskich z miastem (w tym godzinach popołudniowych oraz dniach wolnych od pracy). • Działania na rzecz zapewnienie transportu dla osób niepełnosprawnych.
Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2015-	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie gminy Gorzów Śląski. • Wymiana kotłów w budynkach użyteczności publicznej. • Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej ujęciu

Dokument	Powiązanie z „Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
2020	<p>wody w Gorzowie Śląskim.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja infrastruktury drogowej na terenie gminy - przebudowa dróg gminnych. • Budowa ścieżki rowerowej przebiegającej przez teren gminy jako alternatywny środek transportu i promocja aktywności fizycznej wśród mieszkańców. • Wymiana taboru samochodów strażackich. • Wymiana pieców na paliwo stałe na ogrzewanie nowoczesne: stare węglowe na nowoczesne – niskoemisyjne. • Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych. • Wymiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. • Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Gorzów Śląski. • Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wraz z inwentaryzacją emisji. • Edukacja i informacja o niskiej emisji. • Wdrożenie zasad zielonych zamówień publicznych w urzędzie gminy i jednostkach gminnych oraz w zakresie planowania przestrzennego.
Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzów Śląski	<ul style="list-style-type: none"> • Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. • Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terenie gminy. • Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski	<ul style="list-style-type: none"> • Ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, w tym na terenach eksploatacji złóż kopalin i racjonalnego gospodarowania gruntami. • Uwzględnianie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż. • Uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej. • Zapewnienie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych. • Uwzględnianie potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom. • Uwzględnienie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi. • W ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w stosunku do obszarów i obiektów objętych formami ochrony należy brać pod uwagę zakazy określone w obowiązujących przepisach dotyczących ochrony przyrody. • Rozwój sieci kanalizacji sanitarnej - najważniejszymi inwestycjami z zakresu gospodarki ściekami będzie rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w poszczególnych miejscowościach wraz z odcinkami rurociągów tłocznych. • Modernizacja źródeł ciepła oraz stopniowa ich wymiana na zasilane paliwem ekologicznym w celu ograniczenia szkodliwej emisji spalin. • Wykorzystywanie alternatywnych źródeł ciepła w postaci geotermiki ziemi, pomp ciepłych, a także kolektorów słonecznych. • Modernizacji infrastruktury elektroenergetycznej.

Źródło: opracowanie własne

5.2. Cele, kierunki interwencji i zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Przyjęte w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” cele, kierunki interwencji oraz zadania wynikają

ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji (analiza SWOT).

Zadania podejmowane na szczeblu gminnym przyczyniają się do osiągnięcia krajowych, wojewódzkich i powiatowych celów środowiskowych zapisanych w dokumentach strategicznych i programowych.

Przyjęte w POŚ rozwiązania uwzględniają w pierwszym rzędzie działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy stanu środowiska, poprawy stanu jakości powietrza, zapewnienia racjonalnej gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji do nich, zapobiegania klęskom żywiołowym.

W kolejnej tabeli przedstawiono przyjęte do realizacji w ramach POŚ cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji wraz z przypisanymi wskaźnikami monitorującymi.

Tabela 49. Przyjęte do realizacji cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka			
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa							
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Powierzchnia wyznaczonego na terenie gminy obszaru przekroczeń poziomu docelowego dla B(a)P (dane POP)	99,23 km ²	0,0 km ²	Zmniejszenie powierzchniowej emisji zanieczyszczeń	Termomodernizacja budynków (mieszkalnych, użyteczności publicznej)	Gmina, właściciele, użytkownicy i zarządcy budynków	Brak środków finansowych			
							Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi	Gmina, właściciele, użytkownicy i zarządcy budynków	Brak środków finansowych			
							Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła)	Gmina, właściciele, użytkownicy i zarządcy budynków	Brak środków finansowych			
							Rozwój i modernizacja sieci gazowniczej (podłączanie nowych odbiorców)	EWE Energia Sp. z o.o., DUON Sp. z o.o.	Brak środków finansowych; brak możliwości technicznych			
						Maksymalna wartość stężenia B(a)P w wyznaczonym na terenie gminy obszarze przekroczeń poziomu docelowego dla B(a)P	2,90 ng/m ³	1,00 ng/m ³	Zmniejszenie liniowej emisji zanieczyszczeń	Modernizacja oraz przebudowa nawierzchni dróg	Gmina, ZDW, GDDKiA, Powiat	Brak środków finansowych
										Budowa ścieżek i dróg rowerowych	Gmina, ZDW, GDDKiA, Powiat	Brak środków finansowych
										Zakup niskoemisyjnego taboru (pojazdy służbowe, pojazdy OSP)	Gmina	Brak środków finansowych
										Budowa i remonty chodników	Gmina, ZDW, GDDKiA, Powiat	Brak środków finansowych
						Długość sieci gazowej na terenie gminy (dane GUS, stan	37,47 km	>37,47 km	Zmniejszenie punktowej emisji zanieczyszczeń	Modernizacja przemysłowych źródeł ciepła	Zakłady produkcyjno-przemysłowe	Brak środków finansowych
										Modernizacja systemów do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych	Zakłady produkcyjno-przemysłowe	Brak środków finansowych
						Działania	Kontrola podmiotów	WIOŚ	Mała liczba			

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
			na 31.12.2016 r.)			administracyjno-kontrolne	korzystających ze środowiska (w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych)		prowadzonych kontroli, brak zasobów kadrowych
			Liczba czynnych przyłączy gazowych na terenie gminy do budynków mieszkalnych (dane GUS stan na 31.12.2017 r.)	71 szt.	>71 szt.		Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów	Starosta, Marszałek	Presja czasu, brak zasobów kadrowych
							Kontrola gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów	Policja	Opór społeczny, brak zasobów kadrowych
							Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznych systemów grzewczych w tym OZE	Gmina	Niestosowanie się do zapisów mieszkańców oraz podmiotów gosp.
			Zużycie gazu ziemnego na ogrzewanie mieszkań na terenie gminy (dane GUS stan na 31.12.2017 r.)	105,9 tys. m ³	>105,9 tys. m ³	Promocja niskoemisyjnych środków transportu	Gmina	Brak środków finansowych, brak zainteresowania mieszkańców	
						Promocja niskoemisyjnych paliw oraz źródeł grzewczych	Gmina	Brak środków finansowych, brak zainteresowania mieszkańców	
Informowanie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów	Gmina	Brak środków finansowych; brak zainteresowania mieszkańców							
2.	Zagrożenie hałasem	Poprawa klimatu akustycznego	Średnie dobowe natężenie ruchu na odc. DK 42/45 Kluczbork – Gorzów Śląski (wg GPR 2015)	3 659	≤3 659	Ograniczenie emisji hałasu komunikacyjnego	Modernizacja, przebudowa oraz utwardzanie nawierzchni dróg	Gmina, ZDW, GDDKiA, Powiat	Brak środków finansowych
							Budowa ścieżek i dróg rowerowych	Gmina, ZDW, GDDKiA, Powiat	Brak środków finansowych
							Budowa i remonty chodników	Gmina	Brak środków finansowych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
			Średnie dobowe natężenie ruchu na odc. DK 42/45 Gorzów Śląski - Praszka (wg GPR 2015)	7 467	≤7 467	Działania administracyjno-kontrolne	Kontrola zakładów produkcyjno-przemysłowych w zakresie emitowanego hałasu	WIOŚ	Mała liczba prowadzonych kontroli, brak zasobów kadrowych
			Średnie dobowe natężenie ruchu na odc. DW 487 Gorzów Śląski - Olesno (wg GPR 2015)	3 832	≤3 832		Prowadzenie pomiarów natężenia ruchu (w ramach GPR)	GDDKiA	Brak
			Średnie dobowe natężenie ruchu na odc. DW 487 Buczyna - Gorzów Śląski (wg GPR 2015)	1 231	≤1 231		Prowadzenie pomiarów emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy	WIOŚ	Brak środków finansowych
			Średnie dobowe natężenie ruchu na odc. DW 487 Buczyna - Gorzów Śląski (wg GPR 2015)	1 231	≤1 231		Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Starosta	Brak zasobów kadrowych
			Średnie dobowe natężenie ruchu na odc. DW 487 Buczyna - Gorzów Śląski (wg GPR 2015)	1 231	≤1 231		Opracowywanie MPZP uwzględniających ochronę akustyczną terenów	Gmina	Brak środków finansowych
3.	Pola elektromagnetyczne	Ochrona przed PEM	Średnie zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwo domowe na terenie miasta Gorzów Śląski (dane GUS za 2016 r.)	2 191 kWh	≤2 191 kWh	Ograniczenie emisji pól elektromagnetycznych	Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej	TAURON Dystrybucja S.A.	Ograniczone środki finansowe
			Natężenie PEM w punkcie pomiarowym w m, Nowa Wieś (dane WIOŚ za 2016 r.)	0,2 V/m	0,2 V/m	Działania administracyjno-kontrolne	Monitorowanie oraz ocena poziomów pól elektromagnetycznych	WIOŚ, Powiat	Mała liczba kontroli
			Natężenie PEM w punkcie pomiarowym w m, Nowa Wieś (dane WIOŚ za 2016 r.)	0,2 V/m	0,2 V/m		Wnikliwe prowadzenie postępowań administracyjnych dotyczących nowych instalacji emitujących PEM	Gmina	Brak zasobów kadrowych
			Natężenie PEM w punkcie pomiarowym w m, Nowa Wieś (dane WIOŚ za 2016 r.)	0,2 V/m	0,2 V/m		Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony przed promieniowaniem elektro-	Gmina	Brak środków finansowych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
4.	Gospodarowanie wodami	Ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych	Liczba awarii sieci wodociągowej (dane GUS za 2017 r.)	5	0	Ograniczenie zasięgu i skutków powodzi i suszy	magnetycznym		
							Zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów	PGW Wody Polskie	Brak środków finansowych
							Remonty budowli wodnych	PGW Wody Polskie	Brak środków finansowych
							Budowa obiektów małej retencji	PGW Wody Polskie, Gmina, Właściciele gruntów	Brak środków finansowych
							Modernizacja i bieżące utrzymanie urządzeń melioracyjnych	Właściciele gruntów, Spółki Wodne, Gmina, Starosta	Brak środków finansowych
		Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca (dane GUS za 2017 r.)	25,8 m ³	≤25,8 m ³	Ograniczenie poboru i strat wody	Realizacja „Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty”	Wskazane podmioty	Brak środków finansowych	
		Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej (dane GUS za 2017 r.)	43,6 km	≥43,6 km	Ograniczenie dopływu zanieczyszczeń	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej (sieci, ujęć, SUW)	Gmina	Brak środków finansowych
							Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, przepompowni, oczyszczalni)	Gmina, zarządcy obiektów	Brak środków finansowych, brak zasadności budowy
							Realizacja „Programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych”	Gospodarstwa rolne	Brak środków finansowych
							Realizacja programów rolno-środowiskowych w zakresie ochrony wód.	Gospodarstwa rolne	Niskie stawki płatności
Działania administracyjno-kontrolne	Kontrola przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych						Gmina	Sprzeciw społeczny	
Stan wód JCWP Proсна do Wyderki	zły	dobry							

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka		
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa						
							(wraz z częstotliwością opróżniania)				
			Spełnienie wymagań dla obszarów wrażliwych na eutrofizację JCWP Proсна do Wyderki	nie	tak		Opracowanie i przyjęcie „Programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych”	Rada Ministrów	Brak		
							Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ, PIG-PIB	Mała liczba punktów monitoring. na terenie gminy		
						Stan chemiczny JCWPd 81	dobry	dobry	Udzielanie oraz weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych	PGW Wody Polskie	Brak zasobów kadrowych
									Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie oczyszczania i wprowadzania ścieków)	WIOŚ	Mała liczba kontroli
						Stan ilościowy JCWPd 81	dobry	dobry	Realizacja szkoleń dotyczących prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach OSN	PODR	Brak zainteresowania mała liczba szkoleń
									Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami	Gmina	Brak zainteresowania
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	Prowadzenie gospodarki wodno-ściekowej w sposób zapewniający ochronę jakości wód	Liczba awarii sieci wodociągowej (dane GUS za 2017 r.)	5	0	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Modernizacja infrastruktury wodociągowej (sieci, ujęć, SUW)	Gmina, zarządcy infrastruktury	Brak środków finansowych		
			Długość czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej (dane GUS za	114,5 km	≥114,5 km		Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, przepompowni, oczyszczalni)	Gmina, zarządcy infrastruktury	Brak środków finansowych, brak zasadności budowy		

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
			2017 r.)						
			Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca (dane GUS za 2017 r.)	25,8 m ³	≤25,8 m ³	Działania administracyjno-kontrolne	Kontrola przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych (wraz z częstotliwością opróżniania)	Gmina	Sprzeciw społeczny
			Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej (dane GUS za 2017 r.)	43,6 km	≥43,6 km		Udzielanie oraz weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych	PGW Wody Polskie	Brak zasobów kadrowych
			Liczba awarii sieci kanalizacyjnej (dane GUS za 2017 r.)	0	0		Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie oczyszczania i wprowadzania ścieków)	WIOŚ	Mała liczba kontroli
			Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej od budynków mieszkalnych (dane GUS za 2017 r.)	806	>806	Działania edukacyjno-informacyjne	Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami	Gmina	Brak zainteresowania
6.	Zasoby geologiczne	Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	Wydobycie surowców ilastych ze złóż na terenie gminy (dane za 2017 r.)	66 tys. m ³	≤66 tys. m ³	Ograniczenie presji związanej z wydobyciem kopalin	Wykorzystywanie nowoczesnych technik wydobywczych	Użytkownicy złóż	Brak środków finansowych
						Działania administracyjno-kontrolne	Prowadzenie bieżącej kontroli w zakresie wydawanych koncesji oraz eliminacja nielegalnego ich wydobywania	Starosta, Marszałek, OUG	Brak zasobów kadrowych
			Wydobycie piasku ze złóż na terenie gminy (dane	188 tys. t	≤188 tys. t		Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie	WIOŚ	Mała liczba kontroli

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
			za 2017 r.)				wydobywania kopalin)		
							Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego	Gmina	Brak środków finansowych
7.	Gleby	Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym	Liczba zrekultywowanych składowisk odpadów	0	1	Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa	Stosowanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	Gospodarstwa rolne	Brak środków finansowych, brak zainteresowania rolników
							Realizacja programów rolno-środowiskowych w zakresie ochrony gleb.	Gospodarstwa rolne	Niskie stawki płatności
			Powierzchnia dzikich wysypisk odpadów na terenie gminy	0 m ²	0 m ²	Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem innych sektorów gospodarki	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych	Właściciele gruntów	Brak środków finansowych
							Stosowanie technologii ograniczających degradację gleb	Zakłady produkcyjno-przemysłowe	Brak środków finansowych
							Likwidacja dzikich wysypisk odpadów	Gmina	Brak środków finansowych
			Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych	b.d.	0 ha	Działania administracyjno-kontrolne	Monitorowanie gleb użytkowanych rolniczo	OSChR	Brak zainteresowania rolników
			Liczba osuwisk na terenie gminy (rejestr osuwisk)	b.d.	0		Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych	Gmina	Brak środków finansowych
			Udział gleb ornych bardzo lekkich	5,7%	≤5,7%		Uwzględnianie ochrony gleb w MPZP	Gmina	Brak środków finansowych
						Udział gleb ornych dobrych	2,0%	≥2,0%	Działania edukacyjno-informacyjne
8.	Gospodarka	Gospodarowanie	Osiągnięty	40,25 %	2018 r. – ≥30%	Racjonalna	Zwiększanie osiągniętych	Gmina	Brak

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
	odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami	w 2017 r. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła		2019 r. - ≥40%	gospodarka odpadami komunalnymi	poziomów recyklingu odpadów papieru, tw. sztucznych, szkła, metalu		świadomości ekologicznej mieszkańców
					2020 r. - ≥50%		Zwiększanie osiąganych poziomów recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych		Gmina
			Osiągnięty w 2017 r. poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpady budowlanych i rozbiórkowych	100,0 %	2018 r. - ≥50%	Racjonalna gospodarka odpadami innymi niż komunalne	Osiąganie korzystniejszych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	Gmina	Brak świadomości ekologicznej mieszkańców
					2019 r. - ≥60%		Systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest		Gmina, mieszkańcy
				2020 r. - ≥70%	Zwiększenie ilości odpadów poddawanych procesowi odzysku i recyklingu	Podmioty wytwarzające i gospodarujące odpadami	Brak środków finansowych		
			Osiągnięty w 2017 r. poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do ponownego składowania	11,95 %	2018 r. - ≤40%	Działania administracyjno-kontrolne	Prowadzenie monitoringu składowiska odpadów	Gmina	Brak
					2019 r. - ≤40%		Kontrola prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych		Gmina, podmiot odbierający odpady
				2020 r. - ≤35%	Kontrola instalacji przetwarzających odpady	WIOŚ	Mała liczba kontroli		
Ilość usuniętego i unieszkodliwio-	127,27 Mg	>127,27 Mg							

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka	
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa					
			nego azbestu z terenu gminy (wg Bazy Azbestowej, stan na lipiec 2018 r.)				oraz podmiotów wytwarzających i gospodarujących odpadami			
						Działania edukacyjno-informacyjne	Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych zachęcających do segregowania odpadów	Gmina	Brak środków finansowych	
9.	Zasoby przyrodnicze	Ochrona zasobów przyrodniczych	Powierzchnia obszarów chronionych na terenie gminy (dane GUS stan na 31.12.2017 r.)	19,30 ha	≥19,30 ha	Ochrona obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym	Ustanawianie nowych form ochrony przyrody	Gmina	Skomplikowana procedura	
			Liczba pomników przyrody na terenie gminy	11	≥11		Monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarach cennych przyrodniczo oraz przeciwdziałanie pogorszeniu się tego stanu	Nadleśnictwo	Brak środków finansowych	
			Lesistość gminy (dane GUS, stan na 31.12.2017 r.)	22,1%	≥22,1%	Ochrona zasobów leśnych	Zalesianie nowych terenów (w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych)	Nadleśnictwo	Brak środków finansowych	
			Pozyskanie drewna (grubizny) z lasów prywatnych (dane GUS stan na 31.12.2017 r.)	650 m ³	≤650 m ³		Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych	Nadleśnictwo	Brak środków finansowych	
							Renaturalizacja obszarów leśnych	Nadleśnictwo	Brak środków finansowych	
							Pielęgnowanie lasu, czyszczenia wczesne i późne, trzebieże	Nadleśnictwo	Brak środków finansowych	
								Prowadzenie zabiegów ochronnych przed zwierzyną,	Nadleśnictwo	Brak środków finansowych

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
							grzybami oraz szkodliwymi owadami		
			Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na terenie gminy (dane GUS stan na 31.12.2017 r.)	2,00 ha	≥2,00 ha		Monitorowanie oraz ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach	Nadleśnictwo	Brak środków finansowych
							Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	Starosta, Nadleśnictwo	Brak środków finansowych
						Ochrona walorów przyrodniczych obszarów zurbanizowanych	Tworzenie oraz bieżące utrzymanie terenów zieleni urządzonej (skwerów, parków, zieleńców)	Gmina	Brak środków finansowych
			Liczba nasadzeń drzew (dane GUS za 2016 r.)	40	>40		Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wycinki drzew	Gmina, Starostwo	Brak zasobów kadrowych
			Liczba ubytków drzew (dane GUS za 2016 r.)	25	<25	Działania edukacyjno-informacyjne	Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa	Nadleśnictwo, Gmina	Brak środków finansowych
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków	Liczba poważnych awarii na terenie gminy w 2017 r.	0	0	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia poważnej awarii	Utrzymywanie dróg w dobrym stanie technicznym	Gmina, ZDW, GDDKiA, Powiat	Brak środków finansowych
							Bieżący monitoring, utrzymanie i modernizacja gazociągów	EWE Energia Sp. z o.o., DUON Sp. z o.o.	Brak środków finansowych
							Prowadzenie kontroli zakładów przemysłowych	WIOŚ	Brak zasobów kadrowych
							Dofinansowanie działalności OSP	Gmina	Brak środków finansowych
							Organizowanie szkoleń i warsztatów	KPPSP, OSP	Brak środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

5.3. Harmonogram rzeczowo-finansowy

W kolejnych tabelach przedstawiono harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań własnych oraz monitorowanych służących poprawie stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Gorzów Śląski.

Zadania własne samorządu gminnego to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków własnych będących w dyspozycji samorządu, wynikające z zadań własnych samorządu gminnego oraz podejmowanych działań z własnej inicjatywy.

Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków własnych przedsiębiorstw, instytucji oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie regionu, a które gmina będzie kontrolować, bądź monitorować stopień ich przebiegu.

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Tabela 50. Harmonogram realizacji zadań własnych

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]					Źródła finansowania
				2018	2019	2020	2021-2025	RAZEM	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Przebudowa drogi gminnej w Gorzowie Śląskim, ul. Powstańców Śl. (wykonanie projektu technicznego)	Gmina	29	0	0	0	29	Środki gminy
		Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Dębina	Gmina	511	0	0	0	511	Środki gminy
		Przebudowa drogi transportu rolnego w Jastrzygowicach (wykonanie projektu technicznego)	Gmina	44	0	0	0	44	Środki gminy
		Budowa drogi rowerowej po trasie byłej linii kolejowej Praszka-Olesno	Gmina	415,4		0	0	415,4	Środki gminy
		Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	Gmina	1 200		0	0	1 200	Środki gminy
		Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej	Gmina	100	0	0	0	100	Środki gminy
		Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanego budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Gorzowie Śląskim	Gmina	550	0	0	0	550	Środki gminy
		Wymiana pokrycia dachowego na budynku przedszkola w Pawłowicach	Gmina	75,5	0	0	0	75,5	Środki gminy
		Wymiana taboru samochodów strażackich pod nazwą „Zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych wraz z wyposażeniem dla OSP woj. opolskiego” - Ograniczenie emisyjności transportu	Gmina	0	0	0	200	200	Środki gminy
		Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wraz z inwentaryzacją emisji - Świadoma energetycznie gmina	Gmina	3	0	20	0	23	Środki gminy
		Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Gorzów Śląski	Gmina	0	15	0	0	16	Środki gminy
		Edukacja i informacja o niskiej emisji - Świadoma energetycznie gmina	Gmina	1	1	1	5	8	Środki gminy
		Wymiana pieców na paliwo stałe na ogrzewanie nowoczesne - pilotaż prowadzony w gospodarstwach domowych gminy - Unowocześnienie energetyczne gospodarstw domowych gminy	Gmina, mieszkańcy	0	50	50	0	100	Środki gminy
		Bieżące utrzymanie dróg w dobrym stanie technicznym	Gmina	250	250	250	1 250	2 000	Środki gminy
		Konserwacja oświetlenia ulicznego (w tym zapewnienie oświetlenia ulic i dróg)	Gmina	280	28	280	1 400	2 240	Środki gminy
		Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznych systemów grzewczych w tym OZE	Gmina	W zależności od potrzeb					Środki gminy
2.	Zagrożenie hałasem	Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących ochrony akustycznej terenów	Gmina	W zależności od potrzeb					Środki gminy
		Bieżące utrzymanie dróg w dobrym stanie technicznym	Gmina	250	250	250	1 250	2 000	Środki gminy
		Realizacja inwestycji z zakresu budowy ścieżek rowerowych i infrastruktury drogowej wskazanych w obszarze interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza	Gmina	999,4			0	0	999,4

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]					Źródła finansowania
				2018	2019	2020	2021-2025	RAZEM	
3.	Pola elektromagnetyczne	Wnikliwe prowadzenie postępowań administracyjnych dotyczących nowych instalacji emitujących PEM	Gmina	Koszty administracyjne					Środki gminy
		Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Gmina	W zależności od potrzeb					Środki gminy
4.	Gospodarowanie wodami	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej zgodnie z zadaniami wskazanymi w obszarze interwencji gospodarka wodno-ściekowa	Gmina	2 205			2 205	Środki gminy	
		Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej zgodnie z zadaniami wskazanymi w obszarze interwencji gospodarka wodno-ściekowa	Gmina	5 681,5			5 681,5	Środki gminy	
		Kontrola przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych (wraz z częstotliwością opróżniania)	Gminy	Koszty administracyjne					Środki gminy
		Konserwacja i naprawa urządzeń melioracyjnych	Gmina	W zależności od skali podjętych działań					Środki gminy
		Prowadzenie monitoringu składowiska odpadów w m. Krzyżanowice	Gmina	10	10	10	50	80	Środki gminy
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej w części południowo-zachodniej gminy dla zaopatrzenia i poprawy jakości wody w miejscowościach Pawłowice, Kozłowice, Jamy, Dębina, Budzów, Pakoszów i Kobyla Góra	Gmina	2 077			2 077	Środki gminy	
		Opracowanie dokumentacji projektowej	Gmina	50		0	0	50	Środki gminy
		Włączenie do eksploatacji istniejącej awaryjnej studni głębinowej, przebudowa układu technologicznego z przepustowości 40 m ³ /h na przepustowość 60 m ³ /h, budowa dodatkowego spięcia SUW z siecią miejską	Gmina	0	683			683	Środki gminy
		Budowa rurociągu tranzytowego Ø 160 PVC (dł. ok. 3 300 mb) od końcówki istniejącej sieci od ul. Oleskiej w Gorzowie Śląskim do pompowni sieciowej w m. Pawłowice	Gmina	0	660			660	Środki gminy
		Budowa rurociągu tranzytowego Ø 110 PVC (dł. ok. 2 360 mb) od wsi Budzów do wsi Pakoszów	Gmina	0	354			354	Środki gminy
		Budowa nowej sieciowej pompowni wody P „Pawłowice”	Gmina	0	250			250	Środki gminy
		Wymiany zestawów pompowych w pompowni sieciowej P „Zofijówka” i P „Jastrzygowice”	Gmina	0	60			60	Środki gminy
		Zabudowa zaworu redukcyjnego na rurociągu przed wsią Zdziechowice	Gmina	0	15			15	Środki gminy
		Zabudowy zasuw we wsi Pawłowice i Debina w celu rozdzielenia sieci wodociągowej na dwie strefy ciśnień	Gmina	0	5			5	Środki gminy
		Zagospodarowanie studni głębinowej na ujęciu wody w Gorzowie Śląskim	Gmina	75		0	0	75	Środki gminy
		Budowa kanalizacji sanitarnej wsi Skrońsko	Gmina	5 657,5			5 657,5	Środki gminy	
		Modernizacja wodociągu na terenie wsi Uszyce	Gmina	26	0	0	0	26	Środki gminy
		Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Goła	Gmina	27	0	0	0	27	Środki gminy

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]					Źródła finansowania
				2018	2019	2020	2021-2025	RAZEM	
		Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Gorzowie Śląskim, ul. Chopina	Gmina	24	0	0	0	24	Środki gminy
		Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami	Gmina	W zależności od skali podjętych działań					Środki gminy
6.	Zasoby geologiczne	Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin	Gmina	W zależności od potrzeb					Środki gminy
7.	Gleby	Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony gleb wysokich klas bonitacyjnych	Gmina	W zależności od potrzeb					Środki gminy
		Bieżąca likwidacja dzikich wysypisk odpadów oraz utrzymanie czystości na terenach publicznych	Gmina	W zależności od potrzeb					Środki gminy
		Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Krzyżanowicach	Gmina	120,54			120,54		Środki gminy
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Krzyżanowicach	Gmina	120,54			120,54		Środki gminy
		Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gorzowie Śląskim	Gmina	1 209,803		0	0	1 209,803	Środki gm. Gorzów Śl., gm. Radłów, RPO 2014-2020
		Zapewnienie mieszkańcom prawidłowego odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych (w celu osiągnięcia wysokich poziom recyklingu oraz ograniczenia składowania bioodpadów)	Gmina	750	750	750	3 750	6 000	Środki gminy
		Sporządzanie corocznych analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy	Gmina	Koszty administracyjne					Środki gminy
		Dostosowywanie funkcjonowania gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi do zmieniających się warunków ekonomicznych i prawnych poprzez podejmowanie aktów prawa miejscowego	Gmina	Koszty administracyjne					Środki gminy
		Prowadzenie kontroli nad gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (m.in. podmiotu odbierającego odpady, obowiązku selektywnego zbierania odpadów, należności z tytułu uiszczania opłaty za gospodarowania odpadami komunalnymi)	Gmina	Koszty administracyjne					Środki gminy
		Prowadzenie akcji edukacyjnych z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi	Gmina, placówki oświatowe	W zależności od skali podjętych działań					Środki gminy
9.	Zasoby przyrodnicze	Utrzymanie i pielęgnacja zieleni urządzonej	Gmina	50	50	50	250	400	Środki gminy
		Uwzględnianie w MPZP zapisów uwzględniających odpowiedni udział terenów zieleni w przestrzeni publicznej	Gmina	W zależności od skali podjętych działań					Środki gminy
		Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wycinki drzew	Gmina	Koszty administracyjne					Środki gminy

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]					Źródła finansowania
				2018	2019	2020	2021-2025	RAZEM	
		Ustanawianie nowych form ochrony przyrody (pomniki przyrody, użytki ekologiczne)	Gmina	W zależności od skali podjętych działań					Środki gminy
		Prowadzenie akcji edukacyjnych dotyczących ochrony przyrody	Gmina, placówki oświatowe	W zależności od skali podjętych działań					Środki gminy
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	Bieżące utrzymanie i dofinansowanie zakupu wyposażenia jednostek OSP	Gmina	250	250	250	1 250	2 000	Środki gminy

Źródło: opracowanie własne

Tabela 51. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]					Źródła finansowania
				2018	2019	2020	2021-2025	RAZEM	
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej	Właściciele, zarządcy budynków	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Środki inwestorów, WFOŚiGW
		Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi	Właściciele, zarządcy budynków	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Środki inwestorów, WFOŚiGW
		Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła)	Właściciele, zarządcy budynków	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Środki inwestorów, WFOŚiGW
		Rozwój i modernizacja sieci gazowniczej (podłączanie nowych odbiorców)	EWE Energia Sp. z o.o., DUON Sp. z o.o.	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Środki EWE Energia, DUON
		Modernizacja oraz przebudowa nawierzchni dróg	ZDW, GDDKiA, Powiat	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Środki zarządców dróg
		Budowa ścieżek i dróg rowerowych	ZDW, GDDKiA, Powiat	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Środki zarządców dróg, WFOŚiGW
		Modernizacja przemysłowych źródeł ciepła	Zakłady produkcyjno-przemysłowe	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Środki inwestora

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]					Źródła finansowania
				2018	2019	2020	2021-2025	RAZEM	
		Modernizacja systemów do redukcji zanieczyszczeń	Zakłady produkcyjno-przemysłowe	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Środki inwestora
		Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych)	WIOŚ	Koszty administracyjne					WIOŚ
		Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów	Starosta, Marszałek	Koszty administracyjne					Powiat, Województwo
		Kontrola gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów	Policja	Koszty administracyjne					Policja
2.	Zagrożenie hałasem	Modernizacja oraz przebudowa nawierzchni dróg	ZDW, GDDKiA, Powiat	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Środki zarządców dróg
		Budowa ścieżek i dróg rowerowych	ZDW, GDDKiA, Powiat	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Środki zarządców dróg, WFOŚiGW
		Prowadzenie pomiarów natężenia ruchu (w ramach GPR)	GDDKiA	0	0	b.d.	b.d.	b.d.	GDDKiA
		Prowadzenie pomiarów emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy	WIOŚ	Koszty administracyjne					WIOŚ
		Kontrola zakładów produkcyjno-przemysłowych w zakresie emitowanego hałasu	WIOŚ	Koszty administracyjne					WIOŚ
		Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu	Starosta	Koszty administracyjne					Powiat
3.	Pola elektromagnetyczne	Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej	TAURON Dystrybucja S.A.	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					TAURON Dystrybucja S.A.
		Monitorowanie oraz ocena poziomów pól elektromagnetycznych	WIOŚ, Powiat	Koszty administracyjne					WIOŚ, Powiat
4.	Gospodarowanie wodami	Zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów	PGW Wody Polskie	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					PGW Wody Polskie
		Remonty budowli wodnych	PGW Wody Polskie	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					PGW Wody Polskie
		Budowa obiektów małej retencji	PGW Wody Polskie, Gmina, Właściciele gruntów	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					PGW Wody Polskie, Gmina, właściciele gruntów
		Modernizacja i bieżące utrzymanie urządzeń melioracyjnych	Właściciele gruntów, Spółki Wodne, Starosta	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Środki właścicieli, gmin, powiatu
		Realizacja „Programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych”	Gospodarstwa rolne	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Gospodarstwa rolne

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]					Źródła finansowania
				2018	2019	2020	2021-2025	RAZEM	
		Realizacja „Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty”	Wskazane podmioty	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Wskazane podmioty
		Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	WIOŚ, PIG-PIB	Koszty administracyjne					WIOŚ, PIG-PIB
		Udzielanie oraz weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych	PGW Wody Polskie	Koszty administracyjne					PGW Wody Polskie
		Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie oczyszczania i wprowadzania ścieków)	WIOŚ	Koszty administracyjne					WIOŚ
		Realizacja szkoleń przez PODR dotyczących prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach OSN	PODR	Koszty administracyjne					PODR
5.	Gospodarka wodno-ściekowa	Udzielanie oraz weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych	PGW Wody Polskie	Koszty administracyjne					PGW Wody Polskie
		Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia	PSSE	Koszty administracyjne					PSSE
		Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie oczyszczania i wprowadzania ścieków)	WIOŚ	Koszty administracyjne					WIOŚ
6.	Zasoby geologiczne	Wykorzystywanie nowoczesnych technik wydobywczych ograniczających straty zasobów	Użytkownik złoża	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Użytkownik złoża
		Prowadzenie bieżącej kontroli w zakresie wydawanych koncesji oraz eliminacja nielegalnego ich wydobywania	Starosta, Marszałek, OUG	Koszty administracyjne					Starosta, Marszałek, OUG
		Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie wydobywania kopalin)	WIOŚ	Koszty administracyjne					WIOŚ
7.	Gleby	Stosowanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych	Gospodarstwa rolne	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					gospodarstwa rolne
		Realizacja zadań wskazanych w pakietach rolno-środowiskowo-klimatycznych	Gospodarstwa rolne	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Gospodarstwa rolne, ARIMR
		Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych	Właściciele gruntów	W zależności od skali przeprowadzonych inwestycji					Właściciele gruntów
		Monitorowanie gleb użytkowanych rolniczo	OSChR	W zależności od zakresu zleczanych badań					Środki gospodarstw rolnych
		Prowadzenie szkoleń przez PODR w zakresie zapobiegania degradacji gleb	PODR	W zależności od liczby zorganizowanych szkoleń					PODR
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie	Systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest	Właściciele nieruchomości	około 500 zł/Mg					Środki gminy, właściciele nieruchomości, WFOŚiGW

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]					Źródła finansowania
				2018	2019	2020	2021-2025	RAZEM	
	powstawaniu odpadów	Kontrola podmiotów i instalacji przetwarzających i wytwarzających odpady	WIOŚ	Koszty administracyjne					WIOŚ
9.	Zasoby przyrodnicze	Ustanawianie nowych obszarów chronionych	Podmioty wskazane w ustawie o ochronie przyrody	W zależności od skali przeprowadzonych działań					Podm. wskazane w ustawie o ochronie przyr.
		Monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarach cennych przyrodniczo oraz przeciwdziałanie pogorszeniu się tego stanu	Nadleśnictwo	W zależności od skali przeprowadzonych działań					Nadleśnictwo
		Zalesianie nowych terenów (w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych)	Nadleśnictwo	W zależności od skali przeprowadzonych działań					Nadleśnictwo
		Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych	Nadleśnictwo	W zależności od skali przeprowadzonych działań					Nadleśnictwo
		Renaturalizacja obszarów leśnych	Nadleśnictwo	W zależności od skali przeprowadzonych działań					Nadleśnictwo
		Pielęgnowanie lasu, czyszczenia wczesne i późne, trzebieże	Nadleśnictwo	W zależności od skali przeprowadzonych działań					Nadleśnictwo
		Prowadzenie zabiegów ochronnych przed zwierzyną, grzybami oraz szkodliwymi owadami	Nadleśnictwo	W zależności od skali przeprowadzonych działań					Nadleśnictwo
		Monitorowanie oraz ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach	Nadleśnictwo	W zależności od skali przeprowadzonych działań					Nadleśnictwo
		Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	Starosta, Nadleśnictwo	Koszty administracyjne					Powiat, Nadleśnictwo
10.	Zagrożenia poważnymi awariami	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów produkcyjno-przemysłowych	WIOŚ	Koszty administracyjne					WIOŚ
		Organizowanie szkoleń	KPPSP	Koszty administracyjne					KPPSP

Źródło: opracowanie własne

5.4. Możliwości finansowania działań z zakresu ochrony środowiska

Realizacja wyznaczonych zadań oraz osiągnięcie wyznaczonych celów Programu Ochrony Środowiska wymaga znacznych nakładów finansowych niejednokrotnie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Głównymi źródłami finansowania będą środki własne Gminy, środki inwestorów, mieszkańców oraz podmiotów komunalnych. Środki te będą stanowiły uzupełnienie i wkład własny dla źródeł krajowych i zagranicznych – szczególnie krajowych funduszy ekologicznych i funduszy unijnych w ramach ściśle sprecyzowanych programów operacyjnych.

W kolejnej tabeli przedstawiono możliwe źródła finansowania zadań realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska.

Tabela 52. Źródła finansowania zadań realizowanych w ramach Programu Ochrony Środowiska

Źródło finansowania	Opis
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	<p>Podstawą do przyjmowania i rozpatrywania wniosków o dofinansowanie w Narodowym Funduszu są programy priorytetowe, które określają m.in. formy i warunki dofinansowania oraz szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć. Zarządzanie finansami NFOŚiGW przez programy priorytetowe gwarantuje transparentny, obiektywny i bezstronny proces przyznawania dofinansowania.</p> <p>Lista programów priorytetowych na rok 2018:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi <ul style="list-style-type: none"> • Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach. • Budowa, przebudowa i odbudowa obiektów hydrotechnicznych. • Inwestycje w gospodarce ściekowej poza granicami kraju, w zlewni rzeki Bug. 2. Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi <ul style="list-style-type: none"> • Racjonalna gospodarka odpadami. • Ochrona powierzchni ziemi. • Geologia i górnictwo. • Gospodarka o obiegu zamkniętym w gminie – program pilotażowy. 3. Ochrona atmosfery <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa jakości powietrza. • System Zielonych Inwestycji (GIS - Green Investment Scheme) – GEPARD - Bezemisyjny transport publiczny. • SOWA – oświetlenie zewnętrzne. • GEPARD II – transport niskoemisyjny. • Budownictwo Energooszczędne. 4. Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona i przywracanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej. 5. Międzydziedzinowe <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie Ministra Środowiska w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska. • Zadania wskazane przez ustawodawcę. • Wspieranie działalności monitoringu środowiska. • Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska z likwidacją ich skutków. • Edukacja ekologiczna. • Współfinansowanie programu LIFE. • SYSTEM - Wsparcie działań ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych przez partnerów zewnętrznych. • Wsparcie przedsięwzięć w zakresie niskoemisyjnej i zasobooszczędnej gospodarki. • Gekon – Generator Koncepcji Ekologicznych. • Wzmocnienie działań społeczności lokalnych dla zrównoważonego rozwoju. • Wsparcie dla Innowacji sprzyjających zasobooszczędnej i niskoemisyjnej gospodarce.

Źródło finansowania	Opis
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014-2020	<p>Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ 2014-2020) to krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne. Środki unijne z programu przeznaczane są również w ograniczonym stopniu na inwestycje w obszary ochrony zdrowia i dziedzictwa kulturowego. Obszary wsparcia i rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie emisyjności gospodarki. • Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu. • Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego. • Infrastruktura drogowa dla miast. • Rozwój transportu kolejowego w Polsce. • Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach. • Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	<p>Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Program realizuje wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich. • Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych. • Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie. • Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa. • Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym. • Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.
Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020	<p>Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego jest odpowiedzią na wyzwania rozwojowe, określone dla regionu w głównych dokumentach strategicznych, uwzględnia te obszary interwencji, których realizacja przyniesie największe efekty. RPO WO finansowany jest z dwóch źródeł: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).</p> <p>RPO WO 2014-2020 realizowany jest poprzez 11 Osi Priorytetowych (OP) z czego 10 to osie tematyczne i jedna oś dedykowana pomocy technicznej. Inwestycje z zakresu ochrony środowiska przyrodniczego realizowane są w ramach następujących osi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa III Gospodarka niskoemisyjna Poddziałanie 3.1.1 Strategie niskoemisyjne w miastach subregionalnych. Poddziałanie 3.1.2 Strategie niskoemisyjne w Aglomeracji Opolskiej. Poddziałanie 3.2.1 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych. Poddziałanie 3.2.2 Efektywność energetyczna w budynkach publicznych Aglomeracji Opolskiej. Poddziałanie 3.2.3 Efektywność energetyczna w mieszkalnictwie. Działanie 3.3 Odnawialne źródła energii. Działanie 3.4 Efektywność energetyczna MSP. • Oś Priorytetowa IV Zapobieganie zagrożeniom Działanie 4.1 Mała retencja. Działanie 4.2 System wczesnego reagowania i ratownictwa. • Oś priorytetowa V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego Działanie 5.1 Ochrona różnorodności biologicznej.

Źródło finansowania	Opis
	<p>Działanie 5.2 Poprawa gospodarowania odpadami komunalnymi. Działanie 5.4 Gospodarka wodno-ściekowa.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oś Priorytetowa VI Zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców <p>Działanie 6.1 Infrastruktura drogowa. Działanie 6.2 Nowoczesny transport kolejowy.</p>
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	<p>Misją Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu jest skuteczne wspieranie działań na rzecz środowiska ze szczególnym uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Poniżej przedstawiono listę przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu:</p> <p>Priorytet I – OCHRONA ATMOSFERY W ramach tego priorytetu Fundusz wspiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ograniczenie emisji substancji toksycznych zagrażających zdrowiu i życiu ludności oraz przyrodzie ożywionej; 2. ograniczenie emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych do powietrza, w tym gazów cieplarnianych m.in. poprzez: <ol style="list-style-type: none"> a) modernizację systemów wytwarzania i przesyłu energii elektrycznej; b) ograniczenie zużycia energii elektrycznej m.in.: poprzez modernizację oświetlenia ulicznego, modernizację instalacji grzewczych, klimatyzacji - szczególnie z odzyskiem ciepła, zakup i montaż elektrooszczędnych maszyn i urządzeń; c) budowę i modernizację źródeł ciepła i systemów ciepłych; d) wprowadzanie mniej uciążliwych dla środowiska nośników energii oraz wykorzystywanie paliw alternatywnych; e) wprowadzanie mniej uciążliwych dla środowiska technologii spalania; f) budowę i modernizację instalacji i urządzeń oczyszczania gazów odlotowych, w tym instalacji i urządzeń odpylających; g) ograniczenie zużycia ciepła poprzez termomodernizację; h) ograniczenie emisji nieorganicznych; i) eliminowanie stosowania freonów, halonów i innych gazów niszczących warstwę ozonową atmosfery; j) wspieranie ekologicznych form transportu; k) ograniczenie emisji lotnych związków organicznych; 3. wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; 4. modernizację instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów; 5. tworzenie lub modernizację systemów pomiarowych zużycia ciepła lub energii elektrycznej; 6. uruchamianie produkcji urządzeń, wyrobów i technologii służących ochronie środowiska, w tym odnawialnym źródłem energii; 7. zakup wyposażenia, urządzeń i pojazdów o niskim zużyciu energii i/lub paliw; 8. wykorzystanie nadwyżek i ograniczanie strat ciepła; 9. opracowywanie i wdrażanie nowych technik i technologii dotyczących ograniczenia emisji zanieczyszczeń oraz efektywnego wykorzystania paliw i energii; 10. opracowywanie programów ochrony powietrza. <p>Priorytet II – OCHRONA WÓD W ramach tego priorytetu Fundusz wspiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ochronę ujęć i zasobów wody na potrzeby komunalne; 2. ochronę i poprawę stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, a w szczególności budowę i modernizację systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz gospodarki osadowej; 3. ograniczenie zanieczyszczeń obszarowych; 4. ograniczenie powstawania ścieków. <p>Priorytet III – GOSPODARKA WODNA W ramach tego priorytetu Fundusz wspiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. działania związane z wdrożeniem programu działań w zakresie zmniejszenia

Źródło finansowania	Opis
	<p>zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegania dalszemu zanieczyszczeniu.</p> <p>Priorytet IV – GOSPODARKA ODPADAMI I OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI</p> <p>W ramach tego priorytetu Fundusz wspiera:</p> <ol style="list-style-type: none">1. zwiększenie bezpieczeństwa ekologicznego składowania odpadów, w tym rekultywacja składowisk odpadów komunalnych;2. ograniczenie wytwarzania odpadów i zwiększenie ich wykorzystania, w tym tworzenie systemów zbiórki, segregacji i recyklingu odpadów;3. unieszkodliwianie odpadów przemysłowych i niebezpiecznych oraz powstających w związku z transportem samochodowym, w tym wprowadzenie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi, zapewniającej osiągnięcie ustalonych dla województwa limitów i poziomu odzysku;4. unieszkodliwianie i gospodarcze wykorzystanie komunalnych osadów ściekowych;5. tworzenie regionalnych składowisk odpadów oraz zakładów segregacji i przerobu odpadów komunalnych zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami;6. likwidacja nieczynnych składowisk odpadów niebezpiecznych;7. usuwanie i unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych;8. działania techniczno-organizacyjne (np. zakup sprzętu) w zakresie gospodarki odpadami, w tym zagospodarowanie i unieszkodliwianie odpadów komunalnych oraz komunalnych osadów ściekowych;9. wprowadzenie nowoczesnego systemu unieszkodliwiania i gospodarczego wykorzystania odpadów powstających w sektorze gospodarczym;10. rekultywację gruntów i terenów zdegradowanych;11. przedsięwzięcia związane z niepolegającą na samooczyszczeniu remediacją historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi, jeżeli obowiązującym do przeprowadzenia remediacji jest regionalny dyrektor ochrony środowiska lub władająca powierzchnią ziemi jednostka samorządu terytorialnego;12. ochronę i racjonalne wykorzystanie potencjału przyrodniczego gleb;13. budowę lub modernizację instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów;14. zagospodarowanie i unieszkodliwienie substancji zubożających warstwę ozonową;15. działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody;16. zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska, w przypadku, gdy nie można ustalić podmiotu za nie odpowiedzialnego;17. opracowywanie i aktualizacja planów gospodarki odpadami. <p>Priorytet V – OCHRONA PRZYRODY ORAZ KRAJOBRAZU I LEŚNICTWO</p> <p>W ramach tego priorytetu Fundusz wspiera:</p> <ol style="list-style-type: none">1. zachowanie i wzbogacanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej na obszarach chronionych na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody, ze szczególnym uwzględnieniem rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz obszarach objętych programem „NATURA 2000”.2. opracowywanie audytów krajobrazowych;3. działania związane z utrzymaniem i zachowaniem parków oraz ogrodów, będących przedmiotem ochrony na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;4. przedsięwzięcia związane z ochroną i przywracaniem chronionych gatunków roślin i zwierząt;5. ochronę obiektów przyrodniczych wymagających ochrony w świetle wymogów prawa;6. opracowywanie planów ochrony dla obszarów podlegających ochronie;7. prace badawcze i projektowe związane z dokumentowaniem zasobów przyrody oraz ich ochroną;

Źródło finansowania	Opis
	<p>8. zadania związane ze zwiększaniem lesistości kraju oraz zapobieganiem szkodom w lasach i likwidacją tych szkód, spowodowanych przez czynniki biotyczne i abiotyczne;</p> <p>9. urządzenie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień oraz parków;</p> <p>10. rozwój bazy lokalowej służącej edukacji ekologicznej prowadzonej przez parki krajobrazowe, nadleśnictwa oraz wiodące placówki edukacyjne na obszarach włączonych w sieć NATURA 2000;</p> <p>11. ochronę naturalnych zbiorników wodnych i tworzenie biotopów na potrzeby rewitalizacji środowiska na obszarach chronionych;</p> <p>12. remont i odtwarzanie urządzeń hydrotechnicznych, w celu ochrony ekosystemu w lasach i obszarach chronionych;</p> <p>13. przedsięwzięcia realizowane przez Polski Związek Pszczelarski związane z ochroną przed chorobami i szkodnikami rodzin pszczoł.</p> <p>Priorytet VI – OGRANICZENIE EMISJI HAŁASU I JEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO</p> <p>W ramach tego priorytetu Fundusz wspiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opracowywanie map akustycznych wraz z planami działania oraz programów ochrony przed hałasem; 2. zapobieganie i ograniczanie negatywnego oddziaływania hałasu na środowisko; 3. wprowadzanie technologii i urządzeń pozwalających na zmniejszenie emisji hałasu; 4. budowę ekranów akustycznych; 5. zakup wyposażenia, urządzeń i pojazdów o niskiej emisji hałasu. <p>Priorytet VII – EDUKACJA EKOLOGICZNA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA</p> <p>W ramach tego priorytetu Fundusz wspiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec środowiska poprzez wspieranie upowszechniania wiedzy ekologicznej. 2. rozwój bazy dydaktycznej i edukacyjnej, budowa ścieżek edukacyjnych; 3. doposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne Zespołu Opolskich Parków Krajobrazowych; 4. propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju; 5. wspomaganie systemów gromadzenia i przetwarzania danych związanych z dostępem do informacji o środowisku; 6. upowszechnianie wyników badań naukowych w zakresie ochrony środowiska; 7. upowszechnianie informacji i wiedzy o stanie środowiska. <p>Priorytet VIII – MONITORING ŚRODOWISKA</p> <p>W ramach tego priorytetu Fundusz wspiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rozwój bazy laboratoryjnej w zakresie monitoringu środowiska, w tym głównie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (zakupy aparatury kontrolno-pomiarowej, wyposażenia laboratoryjnego, budowa i rozbudowa oraz adaptacja pomieszczeń laboratoryjnych, sprzęt transportowy, zakupy i remonty infrastruktury technicznej) oraz rozwój sieci pomiarowych, laboratoriów i ośrodków przetwarzania informacji, służących badaniu stanu środowiska; 2. prowadzenie pomiarów, badań analitycznych stanu środowiska oraz opracowywanie i publikowanie ich wyników w szczególności realizowanych na podstawie wojewódzkiego programu monitoringu opracowanego przez Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska; 3. prowadzenie monitoringu przyrodniczego; 4. tworzenie systemów informatycznych Państwowego Monitoringu Środowiska. <p>Priorytet IX – ZAPOBIEGANIE I LIKWIDACJA SKUTKÓW POWAŻNYCH AWARI I KLĘSK ŻYWIOŁOWYCH</p> <p>W ramach tego priorytetu Fundusz wspiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. dofinansowanie systemu przeciwdziałania zagrożeniom środowiska, w tym poważnym awariom i klęskom żywiołowym oraz likwidacja ich skutków dla środowiska; 2. wspomaganie tworzenia i rozbudowy systemu ratowniczo-gaśniczego oraz

Źródło finansowania	Opis
	<p>ratownictwa chemicznego i ekologicznego, w tym dofinansowanie zakupu sprzętu i specjalistycznego wyposażenia;</p> <p>3. remont i odtwarzanie obiektów ochrony środowiska i gospodarki wodnej zniszczonych przez powódź i inne klęski żywiołowe.</p> <p>Priorytet X – ZADANIA MIĘDZYDZIEDZINOWE</p> <p>W ramach tego priorytetu Fundusz wspiera:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. przeciwdziałanie powstawaniu zanieczyszczeń - wprowadzanie nowoczesnych technik i technologii opartych na czystszej produkcji oraz międzynarodowych systemów proekologicznego zarządzania przedsiębiorstwem; 2. badania naukowe, ekspertyzy, programy badawcze, rozwojowe i wdrożeniowe służące ochronie środowiska; 3. profilaktykę zdrowotną dzieci zamieszkałych na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska; 4. tworzenie i rozwój systemu kontroli wnoszenia przewidzianych ustawą opłat za korzystanie ze środowiska, a w szczególności tworzenia baz danych podmiotów korzystających ze środowiska obowiązanych do ponoszenia opłat; 5. przygotowanie dokumentacji przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, które mają być współfinansowane ze środków pochodzących z Unii Europejskiej niepodlegających zwrotowi, w tym plany i programy oraz oceny i studia wykonalności; 6. realizację projektów inwestycyjnych, kosztów operacyjnych i działań realizowanych z udziałem środków bezzwrotnych pozyskiwanych w ramach współpracy z organizacjami międzynarodowymi oraz współpracy dwustronnej; 7. nabywanie, utrzymanie, obsługę i zabezpieczenie specjalistycznego sprzętu i urządzeń technicznych, służących wykonywaniu działań na rzecz ochrony środowiska; 8. rozwój przemysłu produkcji środków technicznych i aparatury kontrolno-pomiarowej, służących ochronie środowiska; 9. wspomaganie systemów gromadzenia i przetwarzania danych związanych z dostępem do informacji o środowisku; 10. przedsięwzięcia związane z wdrażaniem i funkcjonowaniem systemu ekozarządzania i audytu (EMAS).

Źródło: opracowanie własne

6. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Aby realizacja zadań zawartych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania.

Celem monitoringu jest ocena realizacji wskazanych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” zadań, w tym:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem;
- analizę przyczyn rozbieżności.

Monitoring realizacji zadań będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie gminy (wskazane w *Tabela 49. Przyjęte do realizacji cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji*) oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w Programie. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji Programu a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

Burmistrz Gorzowa Śląskiego, zgodnie z art. 18 ust 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, będzie sporządzał co 2 lata raporty z wykonania „Programu

ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”, które będą przedstawiane Radzie Miejskiej w Gorzowie Śląskim, a następnie przekazywane Zarządowi Powiatu w Oleśnie.

7. OGRANICZANIE NEGATYWNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI DZIAŁAŃ

Realizacja zaplanowanych zadań w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” wpłynie na poprawę jakości i stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Jednak w fazie realizacji poszczególnych inwestycji może dojść do negatywnych oddziaływań przyrodniczych (dotyczy to głównie inwestycji o charakterze liniowym). Odpowiednie zaplanowanie i przeprowadzenie prac budowlanych pozwoli ograniczyć lub całkowicie wyeliminować negatywne oddziaływania środowiskowe.

W kolejnej tabeli przedstawiono przykładowe rozwiązania chroniące środowisko jakie powinny być zastosowane w trakcie realizacji poszczególnych rodzajów inwestycji.

Tabela 53. Rozwiązania chroniące środowisko przy realizacji poszczególnych inwestycji

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania chroniące środowisko
Prace w obrębie budynków (termomodernizacja, montaż instalacji OZE, demontaż azbestowych pokryć dachowych)	Przy planowaniu prac w obrębie budynków należy mieć na uwadze, iż budynki mieszkalne i inne obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. Niewłaściwie prowadzone remonty i docieplenia budynków wykonywane bez uwzględnienia potrzeb biologicznych zwierząt je zasiedlających mogą naruszać przepisy ustawy o ochronie przyrody, a także istotnie przyczyniać się do zmniejszania populacji gatunków chronionych, takich jak jerzyk <i>Apus apus</i> , pustułka <i>Falco tinnunculus</i> , mroczek późny <i>Eptesicus serotinus</i> , i in. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków chronionych należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych. W sytuacji stwierdzenia ich występowania należy przeprowadzić termomodernizację z uwzględnieniem potrzeb biologicznych zwierząt (dostosowanie terminu termomodernizacji budynków do okresu lęgowego ptaków) oraz po uzyskaniu zezwolenia, o którym mowa w art. 56 ustawy o ochronie przyrody.
Modernizacja i bieżące utrzymanie urządzeń melioracyjnych	Rowy i kanały stanowią siedlisko dla wielu cennych gatunków. Prace utrzymaniowe związane z odmulaniem czy pogłębianiem prowadzą do trwałej zmiany warunków siedliskowych i zmiany składu gatunkowego ekosystemu. Zadania te należy realizować tak, aby ograniczyć wycinkę drzew, czy usuwanie roślinności wodnej. Cenne gatunki należy przenieść w miejsca o takich samych bądź zbliżonych warunkach siedliskowych. Ważnym czynnikiem jest również termin prac, który nie powinien kolidować z okresem rozrodu lokalnych populacji.
Zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów	Prace w korycie wiążą się z usuwaniem roślinności wodnej i nabrzeżnej, mogą także zmienić reżim hydrologiczny, co wiąże się ze zmianą warunków siedliskowych. W przypadku prac w korycie należy rzetelnie przeprowadzić ocenę oddziaływań przedsięwzięcia na obszary cenne przyrodniczo. Jeżeli w cieku występują gatunki chronione może być dodatkowo potrzebne zezwolenie odpowiedniego organu na odstępstwo od zakazów ochrony gatunkowej. Należy zachować występowanie naturalnych wysp i odsypisk, dla ochrony cennych siedlisk powinno się także zachować miejsca zastoiskowe. Linia brzegowa powinna się charakteryzować dużą różnorodnością i zmiennością. Zaleca się pozostawienie w cieku tzw. elementów siedliskowych (głazów, kamieni, pni drzew), które stanowią element niezbędny do życia gatunków zależnych od środowiska wodnego.
Budowa obiektów	Przed przystąpieniem do prac projektowych i uszczegóławianiem rozwiązań

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania chroniące środowisko
małej retencji	<p>technicznych należy zaproponować dokładną lokalizację obiektu małej retencji w oparciu o istniejące materiały fizjograficzne oraz o wizję terenową. Zalecane jest, aby niezależnie od formalnych wymogów zawsze przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą w miejscu lokalizacji obiektu i na jej podstawie zweryfikować zasadność realizacji obiektu, występujące ryzyko oddziaływania na środowisko przyrodnicze (np. na gatunki chronione lub na chronione siedliska przyrodnicze), ograniczenia i wymogi środowiskowe do uwzględnienia w projektowaniu. Najistotniejszym elementem fazy budowy jest właściwa kontrola i nadzór nad prowadzonymi pracami. Szczególnie ważne jest ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, poprzez planowe prowadzenie robót. Generalnie roboty powinny być prowadzone przy niskim stanie wód powierzchniowych i podziemnych oraz poza okresem lęgowym ptaków/sezonem rozrodu płazów i gadów.</p> <p>Zagadnienia związane z organizacją placu budowy, np. dojazd sprzętu, powinny być przeanalizowane już na etapie weryfikacji uwarunkowań środowiskowych i oceny oddziaływania na środowisko. W przypadku prac polegających na regulacji wód oraz budowie wałów przeciwpowodziowych, a także robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych oraz innych robót ziemnych zmieniających stosunki wodne na terenach o szczególnych wartościach przyrodniczych, na których znajdują się skupienia roślinności o dużej wartości z punktu widzenia przyrodniczego, terenach o walorach krajobrazowych i ekologicznych, terenach masowych lęgów ptactwa, występowania skupień gatunków chronionych oraz tarlisk, zimowisk, przepławek i miejsc masowej migracji ryb i innych organizmów wodnych, szczególne warunki prowadzenia robót budowlanych mogą być nałożone decyzją regionalnego dyrektora ochrony środowiska wydawaną w trybie art. 118 ustawy o ochronie przyrody. Taka decyzja (lub postanowienie stwierdzające, że nie jest ona wymagana), powinna być uzyskana przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.</p>
Budowa, modernizacja, przebudowa infrastruktury sieciowej (dróg, gazociągów, wodociągów i kanalizacji)	<p>W przypadku budowy (przebudowy) infrastruktury liniowej podstawowym środkiem ochronnym siedlisk i gatunków cennych przyrodniczo jest ich uwzględnianie w procesie planowania i projektowania. Budowa nowej oraz modernizacja już istniejącej infrastruktury liniowej nie powinna prowadzić do podziałów obszarów cennych przyrodniczo (defragmentacji siedlisk).</p> <p>W zakresie budowy nowych odcinków infrastruktury liniowej w przypadku zadrzewień i zakrzewień znajdujących się w zasięgu robót ziemnych należy stosować zasady określone w art. 87 a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, a więc prace ziemne oraz inne prace wykonywane ręcznie z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, wykonywane w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa lub w obrębie korzeni lub pędów krzewu należy przeprowadzać w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom, zabezpieczając je przed:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uszkodzeniami mechanicznymi pni poprzez zastosowanie tymczasowych osłon, np. tkaniny jutowej, desek połączonych drutem lub grubych mat z trzciny lub słomy do wysokości minimalnej 2 m, • fizycznym uszkodzeniem krzewów poprzez wyгородzenie terenu ich występowania, • przesuszeniem odkrytych korzeni poprzez ograniczenie do niezbędnego minimum czasu prowadzenia głębokich wykopów oraz stosowanie słomianych mat zabezpieczających bryły korzeniowe przed przesuszeniem, • mechanicznym uszkodzeniem korzeni szkieletowych poprzez ręczne prowadzenie wykopów w strefie brył korzeniowych w obrębie rzutu korony bądź stosowanie metod bezwykopowych, przy czym prace odkrywkowe należy prowadzić w odległości minimum 1 m od pni drzew, a napotkane korzenie przyciąć na równi ze ścianą wykopu, • zanieczyszczeniem gruntu w obrębie brył korzeniowych poprzez lokalizację miejsc postoju maszyn i tymczasowego składowania materiałów budowlanych poza obrysem koron drzew, • mechanicznym uszkodzeniem gałęzi poprzez podwiązywanie gałęzi

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania chroniące środowisko
	<p>kolidujących z pracą pojazdów i maszyn wykorzystywanych w trakcie robót budowlanych.</p> <p>W celu ograniczenia negatywnych oddziaływań w trakcie realizacji inwestycji związanych z infrastrukturą liniową należy również stosować następujące rozwiązania w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrony gleb: <ul style="list-style-type: none"> • oszczędnie gospodarować terenem, • ograniczyć do niezbędnego minimum zasięg wymiany gruntów, • zorganizować zaplecze budowy w sposób zabezpieczający podłoże przed zanieczyszczeniem, • sprzęt budowlany i transportowy używany w związku z budową powinien być w dobrym stanie technicznym (bez wycieków paliwa), który po zakończeniu pracy lub w przypadku awarii należy odprowadzić na miejsce postoju zapewniające ochronę powierzchni ziemi przed przedostaniem się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego, • w przypadku niekontrolowanych wycieków substancji ropopochodnych wykonawca powinien dysponować środkami do ich neutralizacji, • należy odpowiednio zdeponować i zagospodarować glebę z obszarów zajętych pod inwestycję, • po zakończeniu prac budowlanych należy uporządkować teren budowy. 2. Ochrony wód podziemnych i powierzchniowych: <ul style="list-style-type: none"> • zachować szczególną ostrożności w czasie prowadzenia prac w korytach rowów melioracyjnych i w ich rejonie, • zachować wszelkie środki ostrożności zapobiegające przedostaniu się zanieczyszczeń, zwłaszcza węglowodorów ropopochodnych, do środowiska gruntowo-wodnego (wykonawca prac powinien dysponować sprzętem i środkami do neutralizacji ewentualnych zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego np. sypkie sorbenty hydrofobowe, hydrofobowe maty sorpcyjne w arkuszach lub rolkach, poduszki i rękawy sorpcyjne, biopreparaty, itp.), • powstające ścieki bytowe z zaplecza budowy powinny być odprowadzane do przewoźnych sanitariatów, a następnie wywożone do oczyszczalni. 3. Ochrony powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> • w miarę możliwości stosować materiały budowlane w postaci płynnej, • w okresie bezdeszczowym można podczas prowadzenia prac ziemnych zraszać powierzchnię terenu wodą w celu ograniczenia pylenia, • materiały sypkie transportować wywrotkami wyposażonymi w oponicze ograniczające pylenie, • wykorzystywać niskoemisyjne środki transportu oraz maszyny. 4. Ochrony klimatu akustycznego: <ul style="list-style-type: none"> • wykonywać prace budowlane w godzinach 6:00 - 22:00, • stosować nowoczesne maszyny wyposażone w elementy zmniejszające emisję hałasu do środowiska, • w odpowiedni sposób usytuować maszyny na placu budowy.
Zalesianie gruntów	<ul style="list-style-type: none"> • Każde zalesienie terenu porolnego otwartego wymaga przeprowadzenia kompleksowego rozpoznania przyrodniczego, to znaczy wykonania inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej tego terenu i jego bezpośredniego otoczenia. • Zalesianie należy dostosować do lokalnych warunków siedliskowych i krajobrazowych, wykorzystując przy tym istniejące zadrzewienia i zakrzaczenia. Powinno się w tym procesie starać o pozostawienie oczek wodnych i bagienek oraz wykorzystywać wszelkie zróżnicowania mikrosiedliskowe w celu urozmaicenia składu gatunkowego zakładanych upraw leśnych. • Należy tworzyć wzdłuż granic: pole uprawne – las lub łąka – las ekotony, charakteryzujące się swoistym składem gatunkowym roślin, złożonym głównie z drzew sadzonych w rozluźnionej więźbie (odległości) oraz

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania chroniące środowisko
	<p>krzewów. W wyniku czego przejście między różnymi ekosystemami odbywać się będzie w sposób płynny.</p> <ul style="list-style-type: none"><li data-bbox="475 286 1404 412">• Od rozpoznania siedliskowego, od planu zalesień i inwencji gospodarza zależy, czy zalesienia będą elementem stabilizującym krajobraz, chroniącym glebę i inne zasoby ochrony przyrody, czy staną się głównym instrumentem ochrony i wzbogacania różnorodności biologicznej.
Rekultywacja obszarów zdegradowanych	<p>Przed przystąpieniem do rekultywacji terenu wyrobiska należy przeprowadzić kontrolę obecności gatunków chronionych zwierząt i roślin. W przypadku stwierdzenia gatunków chronionych, jeżeli nie będzie to zagrażać zdrowiu i bezpieczeństwu publicznemu, miejsca takie winno się pozostawić bez prowadzenia rekultywacji. Jeżeli jednak realizacja rekultywacji terenu jest konieczna, prace winny być prowadzone w sposób niepowodujący łamania zakazów obowiązujących względem gatunków chronionych. Jeżeli nie będzie to możliwe, przed przystąpieniem do prac należy uzyskać zezwolenie na realizację czynności zakazanych w stosunku do gatunków chronionych, wydawane na podstawie art. 56 Ustawy o ochronie przyrody.</p>

Źródło: opracowanie własne

SPIS TABEL

Tabela 1. Alfabetyczny wykaz skrótów użytych w opracowaniu	4
Tabela 2. Infrastruktura gazowa oraz zużycie gazu ziemnego na terenie gminy	12
Tabela 3. Określona w POP konieczna do osiągnięcia do 2025 r. redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza z obszaru Gminy Gorzów Śląski wskutek realizacji działania naprawczego polegającego na ograniczeniu emisji z instalacji o małej mocy <1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych	15
Tabela 4. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego	15
Tabela 5. Analiza SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu	16
Tabela 6. Wyniki GPR przeprowadzonych na terenie Gminy Gorzów Śląski w 2010 i 2015 r.	17
Tabela 7. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem	18
Tabela 8. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem	18
Tabela 9. Wykaz wydanych pozwoleń radiowych obowiązujących dla stacji bazowych na terenie Gminy Gorzów Śląski ..	20
Tabela 10. Monitoring natężenia pola elektromagnetycznego	20
Tabela 11. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru pola elektromagnetyczne	21
Tabela 12. Analiza SWOT dla obszaru interwencji pola elektroenergetyczne	22
Tabela 13. Wykaz JCWP na terenie Gminy Gorzów Śląski	22
Tabela 14. Przynależność Gminy Gorzów Śląski do RZGW, Zarządów zlewni	23
Tabela 15. Stopień zagrożenia Gminy Gorzów Śląski poszczególnymi rodzajami suszy	26
Tabela 16. Klasyfikacja i ocena stanu JCWP położonych w granicach Gminy Gorzów Śląski	31
Tabela 17. Klasyfikacja i ocena stanu JCWP położonych w granicach Gminy Gorzów Śląski	31
Tabela 18. Jakość wód podziemnych w punktach monitoringowych zlokalizowanych na terenie powiatu oleskiego	32
Tabela 19. Stan jakościowych i ilościowych JCWPd 81 oraz JCWPd 97	32
Tabela 20. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami	33
Tabela 21. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami	33
Tabela 22. Charakterystyka wodociągowych ujęć wody na terenie Gminy Gorzów Śląski (dane za 2017 r.)	34
Tabela 23. Charakterystyka ujęć innych niż wodociągowe na terenie Gminy Gorzów Śląski	34
Tabela 24. Gospodarka wodna na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017	35
Tabela 25. Charakterystyka aglomeracji kanalizacyjnej Praszka (dane za 2016 r.)	36
Tabela 26. Punktowe źródła zrzutu ścieków na terenie Gminy Gorzów Śląski	37
Tabela 27. Gospodarka ściekowa na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017	37
Tabela 28. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa	38
Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarka wodno-ściekowa	39
Tabela 30. Złoża kopalin na terenie Gminy Gorzów Śląski	39
Tabela 31. Wydobyte kopalin w latach 2015 – 2017 ze złóż na terenie Gminy Gorzów Śląski	40
Tabela 32. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby geologiczne	43
Tabela 33. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zasoby geologiczne	43
Tabela 34. Struktura agronomiczna gleb	44
Tabela 35. Bonitacja gleb ornych na terenie Gminy Gorzów Śląski	45
Tabela 36. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gleby	46
Tabela 37. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gleby	47
Tabela 38. Masa odpadów komunalnych odebranych z obszaru gminy w 2017 r.	48
Tabela 39. Podmioty gospodarujące odpadami innymi niż komunalne	49
Tabela 40. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	52
Tabela 41. Analiza SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	52
Tabela 42. Liczba nasadzeń oraz ubytków drzew	53
Tabela 43. Powierzchnia gruntów leśnych oraz lasów na terenie Gminy Gorzów Śląski	55
Tabela 44. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze	59
Tabela 45. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze	60
Tabela 46. Zagadnienia horyzontalne dla obszaru interwencji	61
Tabela 47. Analiza SWOT dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami	61
Tabela 48. Spójność „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” z dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, wojewódzkiego, powiatowego i gminnego	62
Tabela 49. Przyjęte do realizacji cele, kierunki interwencji i zadania w ramach poszczególnych obszarów interwencji	72
Tabela 50. Harmonogram realizacji zadań własnych	83
Tabela 51. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych	86
Tabela 52. Źródła finansowania zadań realizowanych	90
Tabela 53. Rozwiązania chroniące środowisko przy realizacji poszczególnych inwestycji	96

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Wykres klimatyczny dla miejscowości Gorzów Śląski.....	11
Wykres 2. Liczba czynnych przyłączy gazowych do budynków na terenie gminy.....	12
Wykres 3. Zużycie gazu ziemnego na ogrzewanie mieszkań na terenie gminy.....	12
Wykres 4. Średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów na odcinkach dróg przebiegających przez Gminę Gorzów Śląski objętych GPR w 2015 r.....	17
Wykres 5. Procentowa zmiana natężenia ruchu pojazdów na odcinkach dróg przebiegających przez Gminę Gorzów Śląski objętych GPR w 2010 i 2015 r.....	17
Wykres 6. Średnie zużycie energii elektrycznej przez gospodarstwo domowe na terenie.....	19
Wykres 7. Długość sieci wodociągowej.....	35
Wykres 8. Zużycie wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	36
Wykres 9. Długość sieci kanalizacyjnej.....	37
Wykres 10. Liczba mieszkańców Gminy Gorzów Śląski korzystających z oczyszczalni ścieków w latach 2012-2017.....	38
Wykres 11. Wydobycie kopalin w latach 2015 – 2017 ze złóż na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	41
Wykres 12. Kategoria agronomiczna gleb na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	44
Wykres 13. Struktura bonitacyjna gleb ornych na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	45
Wykres 14. Udział poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych.....	48
Wykres 15. Powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2016 [ha].....	53
Wykres 16. Porównanie liczby nasadzeń i ubytków drzew.....	54
Wykres 17. Powierzchnia lasów na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017.....	55
Wykres 18. Pozyskanie drewna (grubizny) z lasów prywatnych i gminnych.....	56

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Gorzów Śląski na tle województwa opolskiego.....	7
Rysunek 2. Obszary przekroczeń poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu na terenie strefy opolskiej wyznaczone w 2017 r.....	14
Rysunek 3. Zasięg JCWP na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	23
Rysunek 4. Zasięg terytorialny JCWPd 81.....	24
Rysunek 5. Zasięg terytorialny JCWPd 97.....	25
Rysunek 6. Położenie Gminy Gorzów Śląski na tle GZWP.....	26
Rysunek 7. Zasięg podtopień na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	28
Rysunek 8. Obszary zagrożenia powodziowego w rejonie m. Gorzów Śląski, Krzyżanowice, Nędza oraz Ług.....	29
Rysunek 9. Lokalizacja złoża Krzyżanowice i Zdziechowice na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	40
Rysunek 10. Lokalizacja złoża Czerwone Osiedle na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	40
Rysunek 11. Obszary prognostyczne i perspektywiczne kopalin.....	41
Rysunek 12. Zinventaryzowane w latach 2008-2015 punkty niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	42
Rysunek 13. Zasięg terytorialny Nadleśnictwa Kluczbork.....	54
Rysunek 14. Korytarz ekologiczny na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	56
Rysunek 15. Lokalizacja użytku ekologicznego na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	57
Rysunek 16. Lokalizacja pomników przyrody na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	58

Tytuł opracowania:

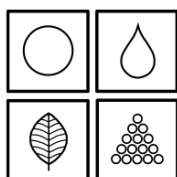
**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI
NA LATA 2018 – 2021
Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Zamawiający:

Gmina Gorzów Śląski
ul. Wojska Polskiego 15
46-310 Gorzów Śląskie

Wykonawca:

Dokumentacja Środowiskowa – Wojciech Pająk
Osiedle Leśne 7B/121
62-028 Koziegłowy (k. Poznania)
www.dokumentacja-srodowiskowa.pl
e-mail: poczta@dokumentacja-srodowiskowa.pl
tel.: 720-756-763

Data opracowania:

WRZESIEŃ 2018

SPIS TREŚCI

1. STRESZCZENIE	3
2. PODSTAWA PRAWNA I METODYCZNA ORAZ ZAKRES PROGNOZY	4
3. ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE OPRAZ POWIĄZANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTU	6
4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO ODDZIAŁYWANIEM	19
4.1. Powietrze atmosferyczne.....	19
4.2. Wody powierzchniowe i podziemne.....	19
4.3. Gospodarka wodno-ściekowa	21
4.4. Zagrożenia hałasem.....	22
4.5. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	23
4.6. Zasoby geologiczne.....	23
4.7. Gleby.....	24
4.8. Gospodarowanie odpadami	24
4.9. Poważne awarie.....	25
4.10. Zasoby przyrodnicze.....	25
4.11. Istniejące problemy ochrony środowiska.....	26
5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	28
6. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA.....	32
7. ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE.....	39
8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZANIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	39
9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE.....	43
10. ANALIZA SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	44
SPIS TABEL	45
ZAŁĄCZNIK – OŚWIADCZENIE AUTORA	46

1. STRESZCZENIE

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018 - 2021 z perspektywą do 2025 roku” wynika z art. 46, 47 i 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2017, poz. 1405 ze zm.).

Głównym celem niniejszego opracowania jest określenie, ocena i analiza przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko skutków realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018 - 2021 z perspektywą do 2025 roku”.

„Program ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” jest w pełni zgodny i realizuje zadania oraz cele określone w obowiązujących dokumentach strategicznych wyznaczających ramy i kierunki działań z zakresu ochrony środowiska na szczeblu krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zgodnie z analizą przeprowadzoną w prognozie brak realizacji zadań wyznaczonych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” wpłynie jednoznacznie negatywnie na środowisko poprzez pogorszenie stanu wszystkich jego komponentów – wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, gleb, zasobów geologicznych oraz zasobów przyrodniczych.

Działania nieinwestycyjne (kontrolne, administracyjne, edukacyjne) zaplanowane do realizacji w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” nie będą wywierały bezpośredniego oddziaływania środowiskowego. Ich realizacja wpłynie w sposób pośredni pozytywnie na wszystkie komponenty środowiska, a więc różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne.

Bezpośrednie oddziaływania środowiskowe wystąpią dla działań inwestycyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach POŚ. Wszystkie działania inwestycyjne uwzględnione w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” będą oddziaływać w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe. Jednak część działań takich jak:

- budowa/ modernizacja sieci i infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej;
- budowa/ przebudowa/ modernizacja i remonty dróg;
- modernizacja energetyczna budynków oraz montaż instalacji OZE na budynkach;
- rozwój i modernizacja sieci gazowniczej;
- konserwacja i naprawa urządzeń melioracyjnych;
- zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów;
- remonty budowli wodnych;
- budowa obiektów małej retencji;
- rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych;
- rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Krzyżanowicach;
- budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gorzowie Śląskim;
- systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest;

może oddziaływać negatywnie środowisko. Będą to jednak oddziaływania o charakterze chwilowym i krótkoterminowym występujące jedynie na etapie budowy/realizacji danego przedsięwzięcia.

Realizacja ustaleń „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” nie będzie powodować oddziaływań transgranicznych. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach POŚ ma charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg miejscowy.

Realizacja zaplanowanych zadań w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” wpłynie na poprawę jakości

i stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Jednak w fazie realizacji niektórych inwestycji może dojść do chwilowych i krótkotrwałych negatywnych oddziaływań przyrodniczych (dotyczy to głównie inwestycji o charakterze liniowym). Odpowiednie zaplanowanie i przeprowadzenie prac budowlanych pozwoli ograniczyć lub całkowicie wyeliminować negatywne oddziaływania środowiskowe.

Inwestycje uwzględnione w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” charakteryzują się dużym stopniem ogólności ze względu na to, iż większość zadań zaplanowanych do realizacji na terenie Gminy Gorzów Śląski nie ma opracowanej (dotychczas) szczegółowej dokumentacji technicznej. W związku z czym określenie alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych, konstrukcyjnych i organizacyjnych w ramach niniejszej prognozy jest niemożliwe. Szczegółowe rozwiązania alternatywne dotyczące lokalizacji, rozwiązań technologicznych i konstrukcyjnych przedstawione powinny być na etapie procedury wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację danego przedsięwzięcia. Pewnym natomiast jest, iż rozwiązanie alternatywne polegające na braku realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” wpłynie negatywnie na wszystkie komponenty środowiska, ponieważ jak wykazano w niniejszej prognozie, zadania zaplanowane do realizacji w ramach POŚ oddziaływać będą w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe (zaniechanie ich realizacji pogorszy stan środowiska na terenie gminy).

Aby realizacja zadań zawartych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania. Monitoring realizacji zadań będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie gminy (wskazane w Programie) oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w Programie. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji Programu a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

2. PODSTAWA PRAWNA I METODYCZNA ORAZ ZAKRES PROGNOZY

Zgodnie z art. 46, 47 i 51 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2017, poz. 1405 ze zm.) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko jest wymagane w ramach przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla następujących dokumentów:

- 1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego;
- 2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 3) polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli w uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska, organ opracowujący projekt dokumentu stwierdzi, że wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu pismem znak: WOOŚ.411.4.19.2018.ER z dnia 03.09.2018 r. kierując się zasadą przezorności stwierdził, że dla dokumentu pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018 - 2021 z perspektywą do 2025 roku”, istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem znak: NZ.9022.1.124.2018.BK z dnia 06.09.2018 r. nie wyraził zgody na odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018 - 2021 z perspektywą do 2025 roku”.

W związku z powyższym zaistniała konieczność sporządzenia niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko dla „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018 - 2021 z perspektywą do 2025 roku”.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2017, poz. 1405 ze zm.) prognoza:

1) zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74 a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;

2) określa, analizuje i ocenia:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne – z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

3) przedstawia:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo

wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018 - 2021 z perspektywą do 2025 roku” opracowane zostały stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem. W niniejszej prognozie uwzględniono informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już, dokumentów powiązanych z projektem dokumentu będącego przedmiotem postępowania.

3. ZAWARTOŚĆ, GŁÓWNE CELE OPRAZ POWIĄZANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTU

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2018, poz. 799 ze zm.) organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych.

W związku z powyższym podstawowym celem sporządzenia „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” jest realizacja przez Gminę Gorzów Śląski polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody obejmujące obszar Gminy Gorzów Śląski.

Ocena stanu środowiska na terenie Gminy Gorzów Śląski w projektowanym dokumencie uwzględnia dziesięć obszarów przyszłej interwencji: (1) ochronę klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarkę wodno-ściekową, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarkę odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami. W ramach każdego obszaru interwencji uwzględniono zagadnienia horyzontalne: (I) adaptację do zmian klimatu, (II) nadzwyczajne zagrożenia środowiska, (III) działania edukacyjne oraz (IV) monitoring środowiska.

Cele określone w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” dotyczą poprawy poszczególnych komponentów środowiska na terenie analizowanej jednostki, a mianowicie:

- zmniejszenia powierzchniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- zmniejszenia liniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- zmniejszenia punktowej emisji zanieczyszczeń do powietrza;
- ograniczenia emisji hałasu komunikacyjnego;
- ograniczenia emisji pól elektromagnetycznych;
- ograniczenia zasięgu i skutków powodzi i suszy;
- ograniczenia poboru i strat wody;
- ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód;
- ograniczenia presji związanej z wydobywaniem kopalin;
- ochrony gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa;
- ochrony gleb przed negatywnym oddziaływaniem innych sektorów gospodarki;
- racjonalnej gospodarki odpadami komunalnymi;
- racjonalnej gospodarki odpadami innymi niż komunalne;
- ochrony obszarów i gatunków cennych pod względem przyrodniczym;
- ochrony zasobów leśnych;

- ochrony walorów przyrodniczych obszarów zurbanizowanych;
- zmniejszenia zagrożenia oraz minimalizacji skutków w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

Wyznaczone do realizacji cele w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” są w pełni zgodne z następującymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko;
- Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020;
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku;
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030;
- Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2017;
- Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry;
- Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju;
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2022;
- Krajowy program ochrony powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030);
- Aktualizacja krajowego programu zwiększania lesistości 2014;
- Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020;
- Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.;
- Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020;
- Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM 10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM 2,5, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej;
- Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego;
- Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Kluczbork;
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Oleskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024;
- Strategia rozwoju Powiatu Oleskiego na lata 2016-2025;
- Strategia rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026;
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2015-2020;
- Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzów Śląski;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski.

W kolejnej tabeli przedstawiono sposób uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” celów i zadań z zakresu ochrony środowiska ustanowionych w obowiązujących dokumentach strategicznych.

Tabela 1. Cele i zadania z zakresu ochrony środowiska ustanowione w obowiązujących dokumentach strategicznych oraz sposób ich uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”

Dokument	Cele, kierunki interwencji oraz zadania z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących dokumentach strategicznych	Sposób uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
Poziom krajowy		
<p style="text-align: center;">Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)</p>	<p>Obszar wpływających na osiągnięcie celów Strategii – Środowisko.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kierunek interwencji - Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód. 2. Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania. 3. Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego (podniesienie skuteczności ochrony przestrzeni szczególnie cennej ze względów przyrodniczych i krajobrazowych). 4. Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją. 5. Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi (zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania złóż). 6. Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami. 7. Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych (zapewnienie odpowiednich poziomów ochrony przed skutkami oddziaływań pól elektromagnetycznych). 	<p>Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji m.in. następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej (sieci, ujęć, SUW). • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, przepompowni, oczyszczalni). • Realizacja programów rolno-środowiskowych w zakresie ochrony wód. • Budowa obiektów małej retencji. • Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi. • Termomodernizacja budynków (mieszkalnych, użyteczności publicznej). • Modernizacja przemysłowych źródeł ciepła. • Ustanawianie nowych form ochrony przyrody. • Monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarach cennych przyrodniczo oraz przeciwdziałanie pogorszeniu się tego stanu. • Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych. • Prowadzenie bieżącej kontroli w zakresie wydawanych koncesji oraz eliminacja nielegalnego ich wydobywania. • Zwiększanie osiąganych poziomów recyklingu odpadów papieru, tw. sztucznych, szkła, metalu. • Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony przed promieniowaniem elektro-magnetycznym. • Opracowywanie MPZP uwzględniających ochronę akustyczną terenów.
<p style="text-align: center;">Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalni. • Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody. • Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna. • Uporządkowanie zarządzania przestrzenią. • Poprawa efektywności energetycznej. • Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii. • Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne. • Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki. • Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych. • Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy. 	<p>Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynków (mieszkalnych, użyteczności publicznej). • Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi. • Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła). • Rozwój i modernizacja sieci gazowniczej (podłączanie nowych odbiorców). • Modernizacja przemysłowych źródeł ciepła. • Modernizacja systemów do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych. • Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych). • Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów. • Kontrola gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów. • Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznych systemów grzewczych w tym OZE.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Dokument	Cele, kierunki interwencji oraz zadania z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących dokumentach strategicznych	Sposób uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich. • Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich. • Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich. • Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich. • Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego. • Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom. • Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja niskoemisyjnych środków transportu. • Promocja niskoemisyjnych paliw oraz źródeł grzewczych. • Informowanie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów. <p>Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji m.in. następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stosowanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych. • Realizacja programów rolno-środowiskowych w zakresie ochrony gleb. • Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych. • Stosowanie technologii ograniczających degradację gleb. • Likwidacja dzikich wysypisk odpadów. • Monitorowanie gleb użytkowanych rolniczo. • Prowadzenie szkoleń przez PODR w zakresie zapobiegania degradacji gleb. • Zalesianie nowych terenów (w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych). • Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej. • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej (sieci, ujęć, SUW). • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, przepompowni, oczyszczalni).
Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności energetycznej. • Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego. • Zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii. • Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii. • Ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko. 	<p>Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynków (mieszkalnych, użyteczności publicznej). • Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi. • Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła). • Rozwój i modernizacja sieci gazowniczej (podłączanie nowych odbiorców). • Modernizacja przemysłowych źródeł ciepła. • Modernizacja systemów do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych. • Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych). • Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów. • Kontrola gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów. • Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznych systemów grzewczych w tym OZE. • Promocja niskoemisyjnych paliw oraz źródeł grzewczych. • Informowanie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów.
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska. • Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich. • Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu. 	Przy podsumowaniu każdego obszaru interwencji uwzględniono adaptację do zmian klimatu jako jedno z zagadnień horyzontalnych.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Dokument	Cele, kierunki interwencji oraz zadania z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących dokumentach strategicznych	Sposób uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030	<ul style="list-style-type: none"> • Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu. • Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. • Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. 	
Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – AKPOŚK 2017	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie wydajności oczyszczalni do odbioru 100 % ładunku zanieczyszczeń powstających w aglomeracji. • Zastosowanie odpowiednich technologii oczyszczania ścieków gwarantujących osiągnięcie wymaganych standardów oczyszczania ścieków. • Wyposażenia aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych umożliwiające spełnienie blisko 100 % poziomu obsługi. 	Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji następującego zadania: <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, przepompowni, oczyszczalni).
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry	<ul style="list-style-type: none"> • Badanie i monitorowanie środowiska wodnego. • Działania wynikające konieczności porządkowania systemu gospodarki ściekowej. • Kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw. • Kształtowanie naturalnych warunków hydrodynamicznych oraz ochrona zachowanie i ekosystemów różnorodności biologicznej. • Kształtowanie naturalnych warunków hydrologicznych oraz ochrona zachowanie i ekosystemów różnorodności biologicznej. • Ograniczenie odpływu biogenów z terenów rolniczych. • Ograniczenie rozprzestrzeniania zanieczyszczeń. • Optymalizacja zużycia wody. • Realizacja KPOŚK. • Realizacja zadań systemowych gospodarki odpadami zawartych w planach gospodarowania odpadami. • Przegląd pozwoleń wodnoprawnych. • Zapewnienie ciągłości potoków i rzek przez udrożnienie obiektów stanowiących przeszkodę dla migracji ryb. 	Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów. • Remonty budowli wodnych. • Budowa obiektów małej retencji. • Modernizacja i bieżące utrzymanie urządzeń melioracyjnych. • Realizacja „Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty”. • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej (sieci, ujęć, SUW). • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, przepompowni, oczyszczalni). • Realizacja „Programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych”. • Realizacja programów rolno-środowiskowych w zakresie ochrony wód. • Kontrola przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych (wraz z częstotliwością opróżniania). • Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych. • Udzielanie oraz weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych. • Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie oczyszczania i wprowadzania ścieków). • Realizacja szkoleń dotyczących prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach OSN. • Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami.
Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju	<ul style="list-style-type: none"> • Niepogarszanie stanu części wód. • Osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych. • Spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym m. in. narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie). 	

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Dokument	Cele, kierunki interwencji oraz zadania z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących dokumentach strategicznych	Sposób uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
Krajowy plan gospodarki odpadami 2022	<ul style="list-style-type: none"> • Zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji. • Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym. Zgodnie z założeniami KPGO, przede wszystkim należy zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami - a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele. 	<p>Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie osiąganych poziomów recyklingu odpadów papieru, tw. sztucznych, szkła, metalu. • Zwiększanie osiąganych poziomów recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych. • Osiągnięcie korzystniejszych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. • Systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest. • Zwiększenie ilości odpadów poddawanych procesowi odzysku i recyklingu. • Prowadzenie monitoringu składowiska odpadów. • Kontrola prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. • Kontrola instalacji przetwarzających odpady oraz podmiotów wytwarzających i gospodarujących odpadami. • Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych zachęcających do segregowania odpadów.
Krajowy program ochrony powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030)	<ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu wojewódzkim i lokalnym. • Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza. • Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza. • Rozwój i upowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza. • Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza. • Upowszechnianie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza. 	<p>Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynków (mieszkalnych, użyteczności publicznej). • Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi. • Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła). • Rozwój i modernizacja sieci gazowniczej (podłączanie nowych odbiorców). • Modernizacja przemysłowych źródeł ciepła. • Modernizacja systemów do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych. • Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych). • Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów. • Kontrola gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów. • Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznych systemów grzewczych w tym OZE. • Promocja niskoemisyjnych paliw oraz źródeł grzewczych. • Informowanie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów.
Aktualizacja krajowego programu zwiększania lesistości 2014	<ul style="list-style-type: none"> • Szczególną funkcją zalesień powinno być odpowiednie kształtowanie struktur przestrzennych zasobów przyrody, zwiększanie ich biologicznej aktywności i różnorodności, a także estetycznych walorów krajobrazu. 	<p>Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zalesianie nowych terenów (w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych).

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Dokument	Cele, kierunki interwencji oraz zadania z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących dokumentach strategicznych	Sposób uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
	<ul style="list-style-type: none"> Ważnym zadaniem programu zalesiania jest ochrona i wzmocnienie oraz łączenie najcenniejszych obszarów przyrodniczych we wspólny system. Bardzo istotnym problemem jest też racjonalne przestrzenne rozmieszczenie przyszłych zalesień. Rozmiar zadań, potrzeba systemowych rozwiązań w skali kraju i regionu, a przede wszystkim znaczenie zalesień dla ochrony środowiska, racjonalizacji struktury użytkowania ziemi i tworzenia ładu w gospodarce przestrzennej nadają temu problemowi wysoką rangę. 	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych. Renaturalizacja obszarów leśnych. Pielęgnowanie lasu, czyszczenia wczesne i późne, trzebieże. Prowadzenie zabiegów ochronnych przed zwierzyną, grzybami oraz szkodliwymi owadami. Monitorowanie oraz ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach. Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.
<p>Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> Podniesienie poziomu wiedzy oraz wzrost aktywności społeczeństwa w zakresie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej. Doskonalenie systemu ochrony przyrody. Zachowanie i przywracanie siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków. Utrzymanie i odbudowa funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka. Zwiększenie integracji działalności sektorów gospodarki z celami ochrony różnorodności biologicznej Ograniczanie zagrożeń wynikających ze zmian klimatu oraz presji ze strony gatunków inwazyjnych. 	<p>Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ustanawianie nowych form ochrony przyrody. Monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarach cennych przyrodniczo oraz przeciwdziałanie pogorszeniu się tego stanu. Zalesianie nowych terenów (w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych). Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych. Renaturalizacja obszarów leśnych. Pielęgnowanie lasu, czyszczenia wczesne i późne, trzebieże. Prowadzenie zabiegów ochronnych przed zwierzyną, grzybami oraz szkodliwymi owadami. Monitorowanie oraz ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach. Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. Tworzenie oraz bieżące utrzymanie terenów zieleni urządzonej (skwerów, parków, zieleńców). Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wycinki drzew. Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa.
Poziom wojewódzki		
<p>Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.</p>	<ul style="list-style-type: none"> CEL STRATEGICZNY 7. Wysoka jakość środowiska: <ul style="list-style-type: none"> Poprawa stanu środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej. Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki. Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych. Przeciwdziałanie i usuwanie skutków zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych. 	<p>Wszystkie zaplanowane do realizacji zadania przyczynią się do osiągnięcia wysokiej jakości środowiska, a więc CELU STRATEGICZNEGO 7 określonego w „Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.”</p>
<p>Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa stanu jakości powietrza na terenie województwa w stosunku do roku bazowego. Poprawa stanu klimatu akustycznego na terenie województwa. Wzmocnienie działań mających na celu zapobieganie sytuacjom konfliktowym w zakresie oddziaływania akustycznego. 	<p>Uwzględniono w pełnym zakresie - wszystkie wyznaczone obszary interwencji, cele, kierunki interwencji oraz zadania wpisują się w realizację „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”.</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Dokument	Cele, kierunki interwencji oraz zadania z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących dokumentach strategicznych	Sposób uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie poziomu PEM na obecnym poziomie. • Niepogarszanie stanu wód. • Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego. • Kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych. • Przeciwdziałanie skutkom suszy. • Uporządkowanie gospodarki ściekowej. • Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin w eksploatowanych złożach. • Poprawa dostosowania działań w zakresie planowania przestrzennego i lokalizacji inwestycji do potrzeb ochrony kopalin, również w obrębie złóż nieeksploatowanych. • Promowanie rolnictwa ekologicznego, wdrażanie programów działań proekologicznych oraz zwiększanie świadomości rolników w zakresie. • Ochrona gleb o najlepszych walorach użytkowych i wartościowych z punktu widzenia przyrody. • Ochrona gleb przed erozją wodną i wietrzną. • Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i remediacja zanieczyszczonych terenów przemysłowych. • Ochrona i wzmocnienie ochrony form ochrony przyrody, w tym przywrócenie lub utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków. • Obejmowanie ochroną nowych obszarów cennych przyrodniczo. • Prowadzenie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczych. • Zachowanie, odtwarzanie i polepszanie stanu zieleni parkowej i cennych układów zieleni urządzonej. • Zwiększanie lesistości województwa. • Poprawa zdrowotności i odporności drzewostanów. • Ochrona i renaturalizacja obszarów leśnych. • Wzmocnienie skuteczności działań służb reagujących w przypadku wystąpienia awarii. • Kształcenie i wymiana najnowszej wiedzy oraz wsparcie systemu edukacji w obszarze ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. 	
<p>Program ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM 10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy <1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych: <ul style="list-style-type: none"> • podłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej; • wykorzystanie OZE w postaci pomp ciepła; • wymiana na urządzenia gazowe, elektryczne, olejowe; • wymiana na kotły spełniające wymogi klasy 5 wg normy EN 303-5:2012; • możliwe jest również powiązanie działań z wykorzystaniem kolektorów słonecznych lub fotowoltaiki. • Likwidacja ogrzewania węglowego w budynkach użyteczności publicznej. • Termomodernizacja obiektów budowlanych. 	<p>Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynków (mieszkalnych, użyteczności publicznej). • Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi. • Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła). • Rozwój i modernizacja sieci gazowniczej (podłączanie nowych odbiorców). • Modernizacja przemysłowych źródeł ciepła. • Modernizacja systemów do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych. • Modernizacja oraz przebudowa nawierzchni dróg. • Budowa ścieżek i dróg rowerowych.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Dokument	Cele, kierunki interwencji oraz zadania z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących dokumentach strategicznych	Sposób uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
poziomów dopuszczalnych pyłu PM 2,5, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych i gazowych w celu podłączenia nowych odbiorców oraz likwidacji niskiej emisji. • Działania kontrolne pod kątem negatywnego oddziaływania na jakość powietrza. • Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego miejskiego i rozwój alternatywnych niemotoryzowanych form transportu oraz wdrożenie energooszczędnych i niskoemisyjnych rozwiązań z uwzględnieniem wszystkich uczestników ruchu. • Czyszczenie nawierzchni dróg na mokro. • Działania systemowe, ciągłe i wspomagające: <ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza, poprzez odpowiednie przygotowywanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem. • Wprowadzenie na terenie gmin nowych nasadzeń drzew i krzewów, powiększania obszarów zielonych, w szczególności na terenach zabudowanych. • Opracowanie i uchwalenie zaległych założeń do planów lub programów zaopatrzenia miast, gmin w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. • Wdrożenie systemu zarządzania realizacją Programu ochrony powietrza poprzez wyznaczenie koordynatorów gminnych odpowiedzialnych za realizację działań, opracowanie planów i harmonogramów realizacji działań oraz systemu przetwarzania informacji. • Spójna polityka planowania przestrzennego. • Opracowanie i wdrożenie Kampanii informacyjno-edukacyjnej. • Upowszechnianie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zakup niskoemisyjnego taboru (pojazdy służbowe, pojazdy OSP). • Budowa i remonty chodników. • Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych). • Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów. • Kontrola gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów. • Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznych systemów grzewczych w tym OZE. • Promocja niskoemisyjnych środków transportu. • Promocja niskoemisyjnych paliw oraz źródeł grzewczych. • Informowanie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów.
Plan gospodarki odpadami dla województwa opolskiego na lata 2016-2022 z uwzględnieniem lat 2023-2028	<ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnianie w przetargach publicznych, poprzez zapisy w specyfikacji istotnych warunków zamówienia, zakupów wyrobów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów; włączanie do procedur zamówień publicznych kryteriów, związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstawaniu odpadów, z pełnym uwzględnieniem obowiązującego prawodawstwa ochrony środowiska. • Monitoring gospodarki odpadami powstającymi w sektorze gospodarczym. • Sporządzanie analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. • Wdrażanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w tym selektywnego zbierania odpadów ulegających biodegradacji, opakowaniowych, budowlanych, niebezpiecznych, zużytych baterii i akumulatorów, sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych opon. • Dostosowanie systemów selektywnego zbierania do planowanej standaryzacji. 	<p>Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększanie osiągniętych poziomów recyklingu odpadów papieru, tw. sztucznych, szkła, metalu. • Zwiększanie osiągniętych poziomów recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych. • Osiągnięcie korzystniejszych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. • Systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest. • Zwiększenie ilości odpadów poddawanych procesowi odzysku i recyklingu. • Prowadzenie monitoringu składowiska odpadów. • Kontrola prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. • Kontrola instalacji przetwarzających odpady oraz podmiotów wytwarzających i gospodarujących odpadami. • Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych zachęcających do segregowania odpadów.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Dokument	Cele, kierunki interwencji oraz zadania z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących dokumentach strategicznych	Sposób uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
	<ul style="list-style-type: none"> • Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych zgodnie z wyznaczonymi w Planie regionami gospodarki odpadami komunalnymi. • Objęcie systemem odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych wszystkich nieruchomości niezamieszkałych (o ile uzasadnione). • Umieszczanie na listach przedsięwzięć priorytetowych zadań związanych z budową i modernizacją instalacji do zagospodarowania odpadów oraz zadań związanych z zamykaniem i rekultywacją składowisk odpadów komunalnych. • Doskonalenie i rozwój systemu (opartego o PSZOK-i) zbierania zużytych opon prowadzącego do utrzymania dotychczasowego poziomu ich odzysku. • Upowszechnienie systemu zbierania przeterminowanych leków z gospodarstw domowych. • Zadania związane z unieszkodliwianiem azbestu. • Udzielanie pomocy finansowej w formie dotacji na przedsięwzięcia zgodnie z gminnymi programami usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. • Organizowanie prelekcji i warsztatów z zakresu edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży szkolnej m.in. w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami, ochrony powietrza, ochrony przyrody itp. • Skuteczne egzekwowanie zakazu spalania odpadów poza instalacjami do tego przeznaczonymi. • Działania informacyjne i edukacyjne w zakresie propagowania właściwego postępowania z odpadami komunalnymi. 	
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Głównym celem polityki przestrzennej w zakresie ochrony środowiska jest kształtowanie przyrodniczych struktur przestrzennych oraz ochrona i poprawa jakości środowiska, przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. 	<p>Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji m.in. następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego. • Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych. • Uwzględnianie ochrony gleb w MPZP. • Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony przed promieniowaniem elektro-magnetycznym. • Opracowywanie MPZP uwzględniających ochronę akustyczną terenów. • Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznych systemów grzewczych w tym OZE.
Poziom powiatowy		
Program Ochrony Środowiska Powiatu Oleskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa stanu czystości powietrza na terenie powiatu w stosunku do roku bazowego. 2. Zapobieganie sytuacjom konfliktowym w zakresie oddziaływania akustycznego. 3. Utrzymanie poziomu PEM na obecnym poziomie. 4. Niepogarszanie stanu wód. 5. Niepogarszanie stanu zasobów geologicznych. 6. Okresowa kontrola chemizmu gleb ornych. 	<p>Uwzględniono w pełnym zakresie - wszystkie wyznaczone obszary interwencji, cele, kierunki interwencji oraz zadania wpisują się w realizację „Programu Ochrony Środowiska Powiatu Oleskiego na lata 2017-2020 z perspektywą na lata 2021-2024”.</p>

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Dokument	Cele, kierunki interwencji oraz zadania z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących dokumentach strategicznych	Sposób uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
	7. Doskonalenie systemu gospodarki odpadami. 8. Zasoby przyrodnicze. 9. Zmniejszenie ryzyka wystąpienia poważnej awarii. 10. Podnoszenie świadomości ekologicznej, zmiana zachowań społeczeństwa.	
Strategia rozwoju Powiatu Oleskiego na lata 2016-2025	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie kwalifikacji i wiedzy rolników. • Promocja oraz wspieranie inwestycji dotyczących odnawialnych źródeł energii (OZE). • Wsparcie zadań z zakresu małej retencji. • Wsparcie budowy ciągów pieszo -rowerowych. • Racjonalne gospodarowanie obszarami leśnymi. • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. • Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu. • Poprawa stanu technicznego dróg publicznych. • Organizacja transportu publicznego. 	Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji m.in. następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie szkoleń przez PODR w zakresie zapobiegania degradacji gleb. • Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła). • Budowa obiektów małej retencji. • Budowa ścieżek i dróg rowerowych. • Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych. • Renaturalizacja obszarów leśnych. • Pielęgnowanie lasu, czyszczenia wczesne i późne, trzebieże. • Prowadzenie zabiegów ochronnych przed zwierzyną, grzybami oraz szkodliwymi owadami. • Monitorowanie oraz ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach. • Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa. • Termomodernizacja budynków (mieszkalnych, użyteczności publicznej). • Promocja niskoemisyjnych paliw oraz źródeł grzewczych. • Modernizacja, przebudowa oraz utwardzanie nawierzchni dróg.
Poziom gminny		
Strategia rozwoju Gminy Gorzów Śląski na lata 2016-2026	Cel strategiczny 1. Ekologiczna, czysta, zadbane przestrzeń gminy. Cele operacyjne: 1. Wspierania rozwoju OZE, poprawa efektywności energetycznej oraz przeciwdziałania niskiej emisji. Zadania: <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju farm wiatrowych i fotowoltaicznych. • Budowa turbiny wodnej na nowopowstałym zbiorniku retencyjnym. • Dofinansowanie przez gminę zakupu kotłów niskoemisyjnych i przyłączy instalacji gazowej. • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej z wykorzystaniem OZE. 2. Ochrona środowiska oraz przyrody na obszarze gminy. Zadania: <ul style="list-style-type: none"> • Budowa własnej oczyszczalni ścieków. • Rozbudowa systemu kanalizacji. • Modernizacja sieci wodociągowej. • Prowadzenie edukacji ekologicznej, w tym edukacja i promocja właściwej segregacji odpadów i ich utylizacji. 	Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji m.in. następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynków (mieszkalnych, użyteczności publicznej). • Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi. • Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła). • Modernizacja infrastruktury wodociągowej (sieci, ujęć, SUW). • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, przepompowni, oczyszczalni). • Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych zachęcających do segregowania odpadów. • Ustanawianie nowych form ochrony przyrody. • Tworzenie oraz bieżące utrzymanie terenów zieleni urządzonej (skwerów, parków, zieleńców). • Dofinansowanie działalności OSP. • Modernizacja, przebudowa oraz utwardzanie nawierzchni dróg. • Budowa ścieżek i dróg rowerowych. • Budowa i remonty chodników.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Dokument	Cele, kierunki interwencji oraz zadania z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących dokumentach strategicznych	Sposób uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie lokalnego rezerwatu przyrody. • Działania na rzecz zachowania bioróżnorodności oraz ochrona przyrody. • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury usług bezpieczeństwa publicznego, w tym obiektów OSP. • Likwidacja i rekultywacja dzikich wysypisk śmieci. <p>Cel strategiczny 2. Gmina zintegrowana przestrzennie. Cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modernizacja i budowa dróg oraz infrastruktury komunikacyjnej, a także działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa w komunikacji. <ul style="list-style-type: none"> • Budowa obwodnicy Gorzowa Śląskiego. • Rozbudowa i modernizacja sieci dróg lokalnych w celu lepszego skomunikowania gminy. • Poprawa jakości dróg, obsługujących gospodarstwa rolne (poprawa nawierzchni, utwardzenie terenu dróg gruntowych, dojazdu do pól). • Budowa ścieżek rowerowych, w tym ścieżki Praszka-Gorzów Śląski-Olesno oraz na starym szlaku kolejowym. • Wyznaczenie szlaków pod rozbudowę ścieżek rowerowych. • Budowa lub modernizacja ścieżek pieszych (np. Więckowice). • Wprowadzenie zmian organizacji ruchu. 2. Kształtowanie wysokiej jakości usług komunikacji publicznej. <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie oferty transportu publicznego i jego dostosowanie do potrzeb mieszkańców, w tym zwiększenie częstotliwości kursów komunikacji przewozu osób. 	
Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2015-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie gminy Gorzów Śląski. • Wymiana kotłów w budynkach użyteczności publicznej. • Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej ujęciu wody w Gorzowie Śląskim. • Modernizacja infrastruktury drogowej na terenie gminy - przebudowa dróg gminnych. • Budowa ścieżki rowerowej przebiegającej przez teren gminy jako alternatywny środek transportu i promocja aktywności fizycznej wśród mieszkańców. • Wymiana taboru samochodów strażackich. • Wymiana pieców na paliwo stałe na ogrzewanie nowoczesne: stare węglowe na nowoczesne – niskoemisyjne. • Termomodernizacja wielorodzinnych budynków mieszkalnych. • Wymiana źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. • Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Gorzów Śląski. • Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wraz z inwentaryzacją emisji. 	<p>Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynków (mieszkalnych, użyteczności publicznej). • Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi. • Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła). • Rozwój i modernizacja sieci gazowniczej (podłączanie nowych odbiorców). • Modernizacja przemysłowych źródeł ciepła. • Modernizacja systemów do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych. • Modernizacja oraz przebudowa nawierzchni dróg. • Budowa ścieżek i dróg rowerowych. • Zakup niskoemisyjnego taboru (pojazdy służbowe, pojazdy OSP). • Budowa i remonty chodników. • Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych). • Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów.

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Dokument	Cele, kierunki interwencji oraz zadania z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących dokumentach strategicznych	Sposób uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”
	<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja i informacja o niskiej emisji. • Wdrożenie zasad zielonych zamówień publicznych w urzędzie gminy i jednostkach gminnych oraz w zakresie planowania przestrzennego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrola gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów. • Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznych systemów grzewczych w tym OZE. • Promocja niskoemisyjnych środków transportu • Promocja niskoemisyjnych paliw oraz źródeł grzewczych. • Informowanie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów.
Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Gorzów Śląski	<ul style="list-style-type: none"> • Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. • Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terenie gminy. • Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko. 	Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji następującego zadania: <ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzów Śląski	<ul style="list-style-type: none"> • Ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, w tym na terenach eksploatacji złóż kopalin i racjonalnego gospodarowania gruntami. • Uwzględnianie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż. • Uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej. • Zapewnienie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych. • Uwzględnianie potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom. • Uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi. • W ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w stosunku do obszarów i obiektów objętych formami ochrony należy brać pod uwagę zakazy określone w obowiązujących przepisach dotyczących ochrony przyrody. • Rozwój sieci kanalizacji sanitarnej - najważniejszymi inwestycjami z zakresu gospodarki ściekami będzie rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej w poszczególnych miejscowościach wraz z odcinkami rurociągów tłocznych. • Modernizacja źródeł ciepła oraz stopniowa ich wymiana na zasilane paliwem ekologicznym w celu ograniczenia szkodliwej emisji spalin. • Wykorzystywanie alternatywnych źródeł ciepła w postaci geotermiki ziemi, pomp ciepłych, a także kolektorów słonecznych. • Modernizacji infrastruktury elektroenergetycznej. 	Uwzględniono poprzez wyznaczenie do realizacji m.in. następujących zadań: <ul style="list-style-type: none"> • Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego. • Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych. • Uwzględnianie ochrony gleb w MPZP. • Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony przed promieniowaniem elektro-magnetycznym. • Opracowywanie MPZP uwzględniających ochronę akustyczną terenów. • Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznych systemów grzewczych w tym OZE. • Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi. • Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła). • Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej. • Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, przepompowni, oczyszczalni).

Źródło: Opracowanie własne.

Podsumowując „Program ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” jest w pełni zgodny i realizuje zadania oraz cele określone w obowiązujących dokumentach strategicznych wyznaczających ramy i kierunki działań z zakresu ochrony środowiska na szczeblu krajowym, regionalnymi oraz lokalnym.

4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA OBSZARU OBJĘTEGO ODDZIAŁYWANIEM

4.1. Powietrze atmosferyczne

Na terenie Gminy Gorzów Śląski brak jest zorganizowanego scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Funkcjonują tu głównie indywidualne źródła ciepła o niskich mocach oraz nieliczne kotłownie lokalne. Źródła te są przyczyną tzw. „niskiej emisji”. Spaliny emitowane przez kominy o wysokości około 10 m (budynki mieszkalne), rozprzestrzeniają się w przyziemnych warstwach atmosfery. Niska wysokość emitorów w powiązaniu z częstą w okresie zimowym inwersją temperatury, sprzyja kumulacji zanieczyszczeń (głównie pyłów zawieszonych PM 10 i PM 2,5). Zgodnie z „Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Gorzów Śląski” dominującą grupą paliw stosowanych w gospodarstwach domowych na terenie gminy na potrzeby ciepłe są paliwa stałe. Ponad 85 % energii końcowej pochodzi tutaj z różnego rodzaju odmian węgla kamiennego.

Według opracowania Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu pn. „Ocena jakości powietrza w województwie opolskim za rok 2017” na terenie Gminy Gorzów Śląski wyznaczono obszar przekroczeń poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu oraz poziomu celu długoterminowego dla ozonu (O₃) (obszar przekroczeń O₃ obejmuje cały teren województwa). Zgodnie z „Programem ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM2,5, ozonu i benzenu dla strefy opolskiej”, który przyjęty został Uchwałą Nr XXXVII/403/2018 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 30 stycznia 2018 r., powierzchnia wyznaczonego na terenie Gminy Gorzów Śląski obszaru przekroczeń stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu wynosi 99,23 km², który zamieszkuje 6 068 osób. Maksymalna wartość stężenia benzo(a)pirenu w granicach wyznaczonego obszaru wynosi 2,90 ng/m³.

4.2. Wody powierzchniowe i podziemne

Gmina Gorzów Śląski położona jest w obrębie 2 JCWPd – nr 81 i 97 oraz w obrębie 9 JCWP, z czego największą powierzchnię na terenie gminy zajmuje JCWP Prosna od Wyderki (około 50 % powierzchni jednostki). W kolejnej tabeli przedstawiono wykaz JCWP w obrębie których położona jest Gmina Gorzów Śląski.

Tabela 2. Wykaz JCWP na terenie Gminy Gorzów Śląski

Nazwa JCWP	Kod JCWP
Dopływ z Wojsławic	RW600016184154
Pratwa	RW600016184169
Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia	RW60001713231
Prosna do Wyderki	RW600017184129
Dopływ spod Ożarowa	RW6000171841329
Dopływ z Gołej	RW600017184134
Dopływ z Motyla	RW600017184136
Dopływ z Uszyc	RW600017184152
Prosna od Wyderki do Brzeźnicy	RW600019184311

Źródło: PGW Wody Polskie

Zgodnie z opracowanym przez dyrektora RZGW w Poznaniu „Planem przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty” obszar Gminy Gorzów Śląski zagrożony jest poszczególnymi rodzajami suszy w następującym stopniu:

- suszą atmosferyczną w stopniu umiarkowanym,
- suszą rolniczą w stopniu umiarkowanym,
- suszą hydrologiczną w stopniu umiarkowanym,
- suszą hydrogeologiczną w stopniu mało istotnym.

Według mapy podtopień opracowanej przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie gminy obszary podtopień występują wzdłuż doliny Proсны i obejmują m.in. obszar miasta Gorzów Śląski. W ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” (ISOK) realizowanym przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej PIB na terenie Gminy Gorzów Śląski wyznaczono obszary zagrożenia powodziowego oraz opracowano mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego (obszary zagrożone powodzią na terenie Gminy Gorzów Śląski stanowią głównie grunty orne).

Zgodnie z Rozporządzeniem Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć określa się cały obszar regionu wodnego jako obszar szczególnie narażony (OSN) na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do wód należy ograniczyć. Dodatkowo 3 JCWP, w obrębie których położona jest Gminy Gorzów Śląski zaliczono do wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych w regionie wodnym Warty:

- JCWP Pratwa;
- JCWP Prosna do Wyderki;
- JCWP Prosna od Wyderki do Brzeźnicy.

Spośród wszystkich JCWP znajdujących się na obszarze Gminy Gorzów Śląski monitoringiem w latach 2011-2016 objęte były dwie:

- RW600017184129 - Prosna do Wyderki;
- RW60001713231 - Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia.

Stan ekologiczny JCWP Prosna do Wyderki określony został jako umiarkowany, stan chemiczny jako poniżej dobrego w związku z czym ogólna ocena stanu wód określona została jako zła. Dodatkowo JCWP Prosna do Wyderki nie spełniała wymogów dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Potencjał ekologiczny JCWP Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia określony został jako dobry. Ze względu na brak badań stanu chemicznego nie można było ocenić stanu ogólnego wód tej JCWP. Dodatkowo JCWP Stobrawa od źródeł do Kluczborskiego Strumienia spełniała wymogi dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Na terenie Gminy Gorzów Śląski nie ma zlokalizowanych punktów pomiarowo-kontrolnych jakości wód podziemnych w ramach sieci krajowej. Na terenie powiatu oleskiego punkty takie zlokalizowane są w m. Borki Wielkie (gm. Olesno), m. Zębowice (gm. Zębowice) oraz m. Dobrodzień (gm. Dobrodzień).

W kolejnej tabeli przedstawiono wyniki badań jakości wód podziemnych w punktach monitoringowych zlokalizowanych na terenie powiatu.

Tabela 3. Jakość wód podziemnych w punktach monitoringowych zlokalizowanych na terenie powiatu oleskiego

Lokalizacja punktu	Rok badań	Wskaźniki w II klasie	Wskaźniki w III klasie	Wskaźniki w IV klasie	Wskaźniki w V klasie	Klasa surowa	Klasa końcowa
Borki Wielkie	2016	Fe, Mn	temp, O ₂	-	-	III	II*
Zębowice	2016	NO ₃ , SO ₄ , temp, HCO ₃ , Ca	O ₂	-	-	III	II**
Dobrodzień	2016	SO ₄ , temp, Mn, Ca	NO ₃	-	-	III	III

*tylko temperatura (parametr wrażliwy na warunki atmosferyczne) i O₂ (pomiar w zróżnicowanych warunkach środowiskowych) w III klasie jakości

**tylko O₂ w III klasie jakości (pomiar w zróżnicowanych warunkach środowiskowych)

Źródło: WIOŚ w Opolu

W kolejnej tabeli przedstawiono stan jakościowy oraz ilościowy dla całej JCWPd 81 oraz JCWPd 97 (w obrębie których położona jest Gmina Gorzów Śląski).

Tabela 4. Stan jakościowy i ilościowy JCWPd 81 oraz JCWPd 97

JCWPd	2012 r.		2016 r.	
	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Stan ilościowy
JCWPd 81	dobry	dobry	dobry	dobry
JCWPd 97	dobry	dobry	dobry	dobry

Źródło: WIOŚ w Opolu

4.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Według danych GUS (stan na 31.12.2016 r.) stopień zwodociągowania Gminy Gorzów Śląski wynosi 87,1 % (stopień zwodociągowania województwa opolskiego wynosi 96,8%, natomiast powiatu oleskiego 94,8 %), natomiast stopień skanalizowania 46,1 % (stopień skanalizowania województwa opolskiego wynosi 72,4%, natomiast powiatu oleskiego 46,8%).

Na terenie Gminy Gorzów Śląski znajdują się 3 wodociągowe ujęcia wody znajdujące się w miejscowościach Gorzów Śląski, Goła i Uszyce. Zarządcą tych wodociągów jest Zakład Usług Komunalnych w Gorzowie Śląskim ul. Wojska Polskiego 13A.

W kolejnej tabeli oraz na wykresach przedstawiono szczegółowe dane dotyczące kształtowania się gospodarki wodnej na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017.

Tabela 5. Gospodarka wodna na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017

Parametr	Jedn.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	112,6	112,6	113,0	113,6	113,9	114,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 435	1 449	1 475	1 492	1 505	1 494
awarie sieci wodociągowej	szt.	b.d.	b.d.	b.d.	22	0	5
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	174,2	173,4	172,3	201,3	188,2	184,9
zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	23,7	23,8	23,7	7,9	26,2	25,8

Źródło: GUS

Gmina Gorzów Śląski należy do aglomeracji kanalizacyjnej Praszka. W skład aglomeracji wchodzi następujące miejscowości:

- w Gminie Praszka: Gana, Praszka, Rozterk, Szyszków, Wygiełdów;
- w Gminie Gorzów Śląski: Gorzów Śląski, Jastrzygowice;
- w Gminie Rudniki: Dalachów.

Ścieki z obszaru aglomeracji odprowadzane są do Oczyszczalni Ścieków Praszka (oczyszczalnia biologiczna z podwyższonym usuwaniem związków azotu (N), fosforu (P), spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji $\geq 15\ 000\ \text{RLM} < 100\ 000\ \text{RLM}$).

W kolejnej tabeli przedstawiono dane dotyczące punktowych źródeł zrzutu ścieków znajdujących się na terenie Gminy Gorzów Śląski.

**Tabela 6. Punktowe źródła zrzutu ścieków na terenie Gminy Gorzów Śląski
(dane za 2016 r.)**

Użytkownik	Lokalizacja	Bezpośredni odbiornik ścieków	Teren obsługiwany	Roczna ilość oczyszczonych ścieków [dam ³ /rok]
CERPOL – KOZŁOWICE S.A.	Kozłowice	Rów R-525	Wody kopalniane	20,4
MHR-HBP Sp. z o.o. Zakład Uszyce	Uszyce	Prosna	Osiedle Uszyce	4,0
Zakład Usług Komunalnych	Prosna	Prosna	Stacja uzdatniania wody	4,60

Źródło: WIOŚ w Opolu

W kolejnej tabeli oraz na wykresach przedstawiono szczegółowe dane dotyczące kształtowania się gospodarki ściekowej na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017.

Tabela 7. Gospodarka ściekowa na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017

Parametr	Jedn.	2012 r.	2013 r.	2014 r.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	43,2	43,2	43,5	43,5	43,5	43,6
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	799	807	816	822	826	806
awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	b.d.	b.d.	b.d.	1	0	0
ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	b.d.	b.d.	b.d.	78,3	74,5	73,6
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich	os.	4 180	4 161	4 133	4 051	4 060	4 102

Źródło: GUS

4.4. Zagrożenia hałasem

Największe zagrożenie na terenie gminy stanowi hałas komunikacyjny (drogowy). Główną oś komunikacyjną gminy stanowią drogi krajowe nr 42 i 45 (stanowiące na terenie gminy jeden ciąg komunikacyjny) oraz droga wojewódzka nr 487. Uzupełnienie sieci drogowej stanowią drogi powiatowe oraz gminne. Najistotniejszy wpływ na emisję hałasu drogowego wywiera natężenie ruchu pojazdów. Na terenie kraju co 5 lat GDDKiA przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który obejmuje drogi krajowe oraz wojewódzkie. Ostatni GPR przeprowadzony został w roku 2015. Zgodnie z przeprowadzonym w 2015 r. GPR największe średnie dobowe natężenie ruchu pojazdów na terenie gminy występuje na drodze krajowej 42/45 odcinku Kluczbork – Gorzów Śląski i wynosi 7 631 poj./dobę. W związku z powyższym przez teren Gminy Gorzów Śląski nie przebiegają drogi o średnim natężeniu pojazdów silnikowych powyżej 3 000 000 poj./rok (tj. 8 200 poj./dobę), dla których istnieje obowiązek opracowywania map akustycznych. W porównaniu do GPR przeprowadzonego w 2010 r. średnie dobowe natężenie

ruchu pojazdów silnikowych na odcinkach drogi krajowej przebiegającej przez teren gminy wzrosło, natomiast na odcinkach drogi wojewódzkiej zmalało.

Ostatnie pomiary hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy Gorzów Śląski WIOŚ w Opolu przeprowadził w 2012 r. Punkty pomiarowe zlokalizowane były w Gorzowie Śląskim przy ul. Chopina (teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej) oraz ul. Byczyńskiej (teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej). W punkcie pomiarowym przy ul. Chopina nie odnotowano przekroczeń dopuszczalnego poziomu dźwięku, natomiast w punkcie przy ul. Byczyńskiej dla pory dnia odnotowano przekroczenie dopuszczalnego poziomu o 5,7 dB, natomiast dla pory nocy o 7,3 dB.

4.5. Promieniowanie elektromagnetyczne

W kolejnej tabeli przedstawiono wyniki badań natężenia pola elektromagnetycznego w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Gminy Gorzów Śląski.

Tabela 8. Monitoring natężenia pola elektromagnetycznego na terenie Gminy Gorzów Śląski

Rok	Lokalizacja punktów pomiarowych		
	Gorzów Śląski, Plac Wolności	Gorzów Śląski, ul. Piłsudskiego	Nowa Wieś
2014 r.	<0,3	-	-
2015 r.	-	<0,2	0,2
2016 r.	-	-	0,2
2017 r.	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Opolu

Zgodnie z danymi przedstawionymi w powyższej tabeli, WIOŚ w Opolu na terenie gminy prowadził pomiary natężenia pola elektromagnetycznego w 3 punktach pomiarowych w latach 2014-2016. W każdym punkcie odnotowane wartości natężenia pola elektromagnetycznego były znacznie poniżej dopuszczalnej normy wynoszącej 7 V/m.

4.6. Zasoby geologiczne

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie Gminy Gorzów Śląski zlokalizowane są 3 złoża kopalin, których szczegółową charakterystykę przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 9. Złoża kopalin na terenie Gminy Gorzów Śląski

Nazwa złoża	Kopalina	Użytkownik	Powierzchnia złoża [ha]	Średnia miąższość złoża [m]
Czerwone Osiedle	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	CERPOL – KOZŁOWICE S.A.	47,00	14,60
Krzyżanowice	Piaski i żwiry	PPUH AUTO-SAD	6,25	17,50
Zdziechowice	Kruszywa naturalne	EKOL - Kuźniar i Wspólnicy, Spółka Jawna	13,44	17,60

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego

W kolejnej tabeli oraz na wykresie przedstawiono wydobycie kopalin w latach 2015 – 2017 ze złóż zlokalizowanych na terenie Gminy Gorzów Śląski.

Tabela 10. Wydobycie kopalin w latach 2015 – 2017 ze złóż na terenie Gminy Gorzów Śląski

Złoże	Jedn.	2015 r.	2016 r.	2017 r.
Czerwone Osiedle	tys. m ³	73	85	66
Krzyżanowice	tys. t	29	57	137
Zdziechowice	tys. t	110	49	51

Źródło: „Bilans Zasobów Złóż Kopalin w Polsce” w latach 2015-2017

W ramach realizowanej przez PIG-PIB projektu „Mapa Geośrodowiskowa Polski w skali 1:50 000” wykonana została w latach 2008-2015 inwentaryzacja miejsc nielegalnej eksploatacji kopalin na terenie Polski. Rejestrowano wyrobiska i kamieniołomy o powierzchni powyżej 1 ara, ze śladami świeżej eksploatacji. Wszystkie punkty niekoncesjonowanej eksploatacji zostały zweryfikowane w terenie. W stworzonej bazie znajdują się dane o ponad 3 600 punktach niekoncesjonowanej eksploatacji. Na terenie Gminy Gorzów Śląski zinwentaryzowano 6 punktów niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin.

4.7. Gleby

Według „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gorzów Śląski” w strukturze przestrzennej gminy wydzielić można część północną, o warunkach glebowych mniej korzystnych dla rozwoju rolnictwa, z glebami wytworzonymi na glinach pyłowych oraz piaskach słabogłacjalnych, piaskach i żwirach, część południową z glebami wytworzonymi na glinach pyłowych, glinach zwałowych ciężkich oraz glinach i iłach oraz części południowo-wschodnią, z glebami wytworzonymi z piasków gliniastych lekkich i piasków słabogliniastych na piaskach lekkich i żwirach.

Zgodnie z danymi Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach (IUNG) na terenie Gminy Gorzów Śląski największy udział stanowią gleby średnie – 44,2 %, natomiast najmniejszy gleby bardzo lekkie – 5,7 %. Kategoria agronomiczna gleby wpływa na jej podatność na suszę - gleby bardzo lekkie (bardzo podatne), gleby lekkie (podatne), średnie (średnio podatne), ciężkie (mało podatne).

Według „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gorzów Śląski” na terenie Gminy Gorzów Śląski dominują gleby orne klasy IVa (średniej jakości lepsze), natomiast nie występują gleby klas I (najlepsze) i II (bardzo dobre).

4.8. Gospodarowanie odpadami

Zgodnie z „Analizą stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Gorzów Śląski” w 2017 r. z obszaru gminy odebrano 1 528,92 Mg odpadów komunalnych. Największy udział w łącznej masie odebranych odpadów komunalnych posiadały zmieszane odpady komunalne – 61,2 % (935,02 Mg). W 2017 r. Gmina Gorzów Śląski osiągnęła wszystkie wymagane ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomy:

- uzyskany poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania: **11,95 %** (przy dopuszczalnym poziomie 45 %);
- uzyskany poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła: **40,25 %** (przy wymaganym poziomie 20 %);
- recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych: **100,00%** (przy wymaganym poziomie 45 %).

Uzupełnieniem systemu odbioru i właściwego zagospodarowania odpadów, jest gospodarka odpadami innymi niż komunalne. Zgodnie z rejestrem podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami prowadzonym przez marszałków województw z obszaru Gminy Gorzów Śląski do rejestru wpisane są 4 podmioty.

Według Bazy Azbestowej prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju (dostęp na dzień 31.07.2018 r.) na terenie Gminy Gorzów Śląski zinwentaryzowano 751,255 Mg wyrobów azbestowych. Każdego roku z obszaru Gminy Gorzów Śląski usuwane są wyroby azbestowe. W roku 2016 r. usunięto 102,37 Mg wyrobów azbestowych, natomiast w roku 2017 – 46,18 Mg. Na demontaż i utylizację wyrobów azbestowych możliwe jest pozyskanie dotacji z WFOŚiGW. W latach 2016 – 2017 kwota przyznanych dotacji wyniosła 63 238,77 zł (liczba złożonych wniosków – 57 szt.).

Na terenie Gminy Gorzów Śląski w miejscowości Krzyżanowice zlokalizowane jest nieczynne składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Obiekt został zlokalizowany w wyeksploatowanej części wyrobiska piasku i był eksploatowany od 1997 r. do 01.07.2013 r. Kwaterna składowiska została wypełniona odpadami nierównomiernie na powierzchni ok. 7 800 m². Składowisko przyjmowało głównie odpady komunalne niesegregowane. Na terenie składowiska nie wydzielono części przeznaczonych do składowania odpadów kwalifikowanych jako niebezpieczne. Czasza składowiska jest uszczelnioną folią PEHD 1,5 mm wraz z drenażem odwadniającym. Obecnie kwaterna składowiska odpadów jest pokryta warstwą przykrywającą (mineralną). Składowisko posiada uszczelnienie wraz z drenażem odwadniającym, z którego odcieki przepływają do zamkniętego zbiornika odcieków. Odcieki są odbierane przy pomocy wozów asenizacyjnych. Prowadzony monitoring wód podziemnych wokół składowiska wskazuje na brak negatywnego wpływu nieczynnego składowiska na wody podziemne. W dniu 11.06.2018 r. Burmistrz Gorzowa Śląskiego wydał decyzję znak: IZS-IV.6220.1.2018 stwierdzającą o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na prowadzeniu działalności w zakresie przetwarzania odpadów w ramach rekultywacji składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Krzyżanowicach.

4.9. Poważne awarie

Zgodnie z rejestrem zakładów dużego (ZDR) i zwiększonego ryzyka (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, który prowadzony jest przez Opolskiego Komendanta Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej, na terenie Gminy Gorzów Śląski nie ma zlokalizowanych zakładów ZDR i ZZR.

4.10. Zasoby przyrodnicze

Istotną rolę w kontekście ochrony, kształtowania oraz wzrostu zasobów przyrodniczych, szczególnie na obszarach zurbanizowanych, pełni zieleń urządzona, która powinna być właściwie zaplanowana i pielęgnowana. Zgodnie z danymi GUS (stan na 31.12.2016 r.) powierzchnia parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej na terenie Gminy Gorzów Śląski wynosi 2,00 ha.

Bardzo istotną kwestią w zakresie ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych jest prowadzenie zrównoważonej polityki związanej z wycinką drzew. Po zgłoszeniu zamiaru usunięcia drzewa należy przeprowadzić szczegółowe oględziny terenowe na podstawie, których wydawana jest decyzja na wycinkę lub sprzeciw. W latach 2012-2016 na terenie Gminy Gorzów Śląski liczba ubytków drzew wyniosła 343 szt., natomiast liczba nasadzonych drzew wyniosła 665 szt.

Powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy wynosi 3 468,16 ha, natomiast powierzchnia lasów 3 392,63 ha. Lesistość jednostki wynosi 22,1 % i jest niższa niż średnia dla powiatu oleskiego, która wynosi 35,3 %. Na terenie Gminy Gorzów Śląski dominuje las mieszany świeży, który jest siedliskiem średnio żyznym, dość wilgotnym, będącym pod słabym wpływem wód opadowych i gruntowych. Lasy na terenie gminy są lasami ochronnymi ze względu na trwałe uszkodzenie na skutek działalności przemysłu (ochrona lasu dotyczy jego samego). Struktura gatunkowa drzewostanów gminy jest bardzo mało zróżnicowana. Zdecydowanie dominującym gatunkiem drzewa jest sosna, która zajmuje około 80 % powierzchni leśnej w gminie. Pozostała część powierzchni przypada głównie na: dęby, brzozy i buki. Na niewielkich

powierzchniach występują także: olchy, modrzewie, świerki, graby i topole. Pozyskanie drewna (grubizny) z lasów prywatnych i gminnych z terenu Gminy Gorzów Śląski w 2017 r. wyniosło 650 m i jest to zdecydowanie najwyższe wartość w analizowanym okresie 2012-2017 r.

Przez wschodnią i północną część Gminy Gorzów Śląski przebiega korytarz ekologiczny Stawy Milickie - Bory Stobrawskie GKPdC-14.

Zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody Prowadzonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska na terenie Gminy Gorzów Śląski znajduje się 11 pomników przyrody oraz użytek ekologiczny.

Użytek ekologiczny Starorzecze Proсны 1, który zajmuje 19,3 ha uznano za prawnie chroniony już w 1996 r. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie nr 0151/P/9/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. Użytek stanowią obszary bagienne, częściowo na glebach torfowych, z licznymi kępami drzew i krzewów oraz pozostałością starorzeczy, powołane dla ochrony pozostałości ekosystemów, które mają znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk.

Sześć spośród jedenastu pomników przyrody zlokalizowanych na terenie Gminy Gorzów Śląski ustanowiono w 2016 r. Uchwałą Nr XX/139/2016 Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego z dnia 25 maja 2016 r. Pomnikami przyrody ustanowiono następujące drzewa:

- dąb szypułkowy (*Quercus robur*), rosnący w Gorzowie Śląskim przy ul. Zielonej (teren cmentarza komunalnego) o obwodzie pnia 392 cm (mierzonym na wysokości 130 cm) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 882, obręb Gorzów Śląski;
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*), rosnący w Gorzowie Śląskim przy ul. Zielonej (teren cmentarza komunalnego) o obwodzie pnia 312 cm (mierzonym na wysokości 130 cm) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 882, obręb Gorzów Śląski;
- grusza pospolita (*Pyrus communis*), rosnąca w Gorzowie Śląskim przy ul. Krótkiej o obwodzie pnia 280 cm (mierzonym na wysokości 130 cm) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 100, obręb Gorzów Śląski;
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*), rosnący w Jamach o obwodzie pnia 420 cm (mierzonym na wysokości 130 cm) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 215/22, arkusz mapy 2, obręb Jamy;
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*), rosnący w Budzowie o obwodzie pnia 385 cm (mierzonym na wysokości 130 cm) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 121, arkusz mapy 1, obręb Budzów;
- dąb szypułkowy (*Quercus robur*), rosnący w Budzowie o obwodzie pnia 377 cm (mierzonym na wysokości 130 cm) na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym 121, arkusz mapy 1, obręb Budzów.

4.11. Istniejące problemy ochrony środowiska

W kolejnej tabeli przedstawiono zdiagnozowane problemy dla poszczególnych obszarów interwencji w ramach przeprowadzonej analizy SWOT w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”.

Tabela 11. Zdiagnozowane problemy dla poszczególnych obszarów interwencji w ramach przeprowadzonej analizy SWOT w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”

Obszar interwencji	Słabe strony (problemy)
Powietrze	<ul style="list-style-type: none"> • Brak uzasadnienia do budowy scentralizowanych systemów ciepłowniczych (ze względu na dominujący udział zabudowy rozproszonej). • Wyznaczenie na terenie gminy obszaru przekroczeń stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu. • Dominujący udział węgla kamiennego w produkcji ciepła na terenie gminy. • Brak stacji monitoringowej jakości powietrza na terenie gminy (w ramach PMŚ).

Obszar interwencji	Słabe strony (problemy)
Hałas	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost natężenia ruchu pojazdów na odcinku dróg krajowych przebiegających przez teren gminy. • Brak rozwiniętej infrastruktury rowerowej. • Ostatnie pomiary hałasu drogowego przeprowadzone przez WIOŚ na terenie gminy w 2012 r., które wykazały przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu.
PEM	<ul style="list-style-type: none"> • Przebieg przez teren gminy linii elektroenergetycznych 110 i 400 kV, stanowiących źródło PEM. • Odnotowany wzrost zużycia energii elektrycznej przez gospodarstwa domowe.
Wody powierzchniowe i podziemne	<ul style="list-style-type: none"> • Rolniczy charakter gminy – wpływ związków azotu i fosforu z pól uprawnych powodujących eutrofizację wód, na terenie gminy znajdują się JCWP wrażliwe na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych. • Zły stan wód JCWP Prosna od Wyderki. • Wyznaczone obszary podtopień i zagrożenia powodziowego na terenie gminy. • Znaczący stopień zagrożenia suszą następujących obszarów i sektorów na terenie gminy: rolnictwo, gospodarka stawowa, leśnictwo, środowisko i zasoby przyrodnicze. • Brak punktów monitoringowych jakości wód podziemnych na terenie gminy.
Gospodarka wodno-ściekowa	<ul style="list-style-type: none"> • Niska gęstość zaludnienia gminy ograniczająca możliwość rozbudowy sieci kanalizacyjnej, na obszarach dotychczas nieskanalizowanych. • Nieefektywne ekologicznie systemy gromadzenia ścieków sanitarnych na terenach nieskanalizowanych (nieszczelne zbiorniki bezodpływowe). • Wzrost średniego zużycia wody w przeliczeniu na 1 mieszkańca gminy.
Zasoby geologiczne	<ul style="list-style-type: none"> • Zinventaryzowane na terenie gminy punkty niekoncesjonowanej eksploatacji kopalin. • Przekształcenia powierzchni ziemi związane z eksploatacją surowców. • Znaczny wzrost wydobywania ze złoża Krzyżanowice (wzrost presji środowiskowej).
Gleby	<ul style="list-style-type: none"> • Brak na terenie gminy gleb ornych I i II klasy bonitacyjnej. • Obszar gminy intensywnie użytkowany rolniczo. • Brak punktu pomiarowo-kontrolnego badania jakości gleby na terenie gminy w ramach PMŚ. • Zmiany klimatyczne powodujące m.in. przesuszenie gruntów. • Presja urbanizacyjna.
Gospodarka odpadami	<ul style="list-style-type: none"> • Lokalizacja niezrekultywowanego składowiska odpadów. • Duża ilość azbestu pozostałego do usunięcia i unieszkodliwienia.
Zasoby przyrodnicze	<ul style="list-style-type: none"> • Brak ustanowionych na terenie gminy obszarów chronionych o wysokiej randze i znaczeniu tj. obszarów Natura 2000, parków narodowych czy rezerwatów przyrody. • Mało zróżnicowana struktura gatunkowa drzewostanów na terenie gminy (dominującym gatunkiem jest sosna, która zajmuje około 80 % powierzchni leśnej w gminie) – borowacenie siedlisk leśnych. • Niższa lesistość gminy niż średnia dla powiatu oleskiego. • Znaczny wzrost pozyskania drewna z lasów gminnych i prywatnych (wzrost presji gospodarczej).
Zagrożenia poważnymi awariami	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie stacji benzynowych. • Transport drogowy ładunków niebezpiecznych drogami, które przebiegają przez gminę.

Źródło: opracowanie własne

Najistotniejsze problemy środowiskowe na terenie Gminy Gorzów Śląski stanowią:

- **wyznaczenie na terenie gminy obszaru przekroczeń stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu.** Zgodnie z „Programem ochrony powietrza dla strefy opolskiej i miasta Opola ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM10 i poziomu docelowego benzo(a)pirenu oraz poziomów dopuszczalnych pyłu PM2,5, ozonu i benzenu

dla strefy opolskiej”, który przyjęty został Uchwałą Nr XXXVII/403/2018 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 30 stycznia 2018 r., powierzchnia wyznaczonego na terenie Gminy Gorzów Śląski obszaru przekroczeń stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu wynosi 99,23 km², który zamieszkuje 6 068 osób. Maksymalna wartość stężenia benzo(a)pirenu w granicach wyznaczonego obszaru wynosi 2,90 ng/m³ (przy poziomie dopuszczalnym 1,00 ng/m³). POP określa, iż w obszarach występowania przekroczeń stężeń pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz benzo(a)pirenu konieczne są do przeprowadzenia działania zmierzające do redukcji emisji ze źródeł sektora komunalno-bytowego. Związane jest to z likwidacją lub wymianą systemów grzewczych na niskoemisyjne, spełniające najlepsze dostępne normy jakości spalin. Działanie to przeprowadzane jest głównie poprzez stworzenie systemu zachęt finansowych do likwidacji lub wymiany indywidualnych systemów grzewczych na takie, które ograniczają znacząco emisję zanieczyszczeń do powietrza oraz poprzez zastosowanie odnawialnych źródeł energii, m.in. pompy ciepła, instalacje solarne. W celu zwiększenia efektu ekologicznego w zakresie ograniczenia emisji powierzchniowej wskazana jest wspólna realizacja zadania polegającego na likwidacji/ wymianie źródła ciepła oraz przeprowadzenia termomodernizacji.

- **Zły stan wód JCWP Prosna do Wyderki, która zajmuje około 50 % powierzchni gminy** - Stan ekologiczny JCWP Prosna do Wyderki określony został jako umiarkowany, stan chemiczny jako poniżej dobrego w związku z czym ogólna ocena stanu wód określona została jako zła. Dodatkowo JCWP Prosna do Wyderki nie spełniała wymogów dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

5. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

W kolejnej tabeli przedstawiono podstawowe i najważniejsze potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji zadań wyznaczonych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”.

Tabela 12. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji zadań wyznaczonych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”

Zadania	Potencjalna zmiana stanu środowiska w wyniku braku realizacji wyznaczonych zadań	Ocena zmiany
Termomodernizacja budynków (mieszkalnych, użyteczności publicznej).	Zwiększenie powierzchniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Wymiana przestarzałych źródeł grzewczych opalanych paliwami stałymi.	Zwiększenie powierzchniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła).	Zwiększenie powierzchniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Rozwój i modernizacja sieci gazowniczej (podłączanie nowych odbiorców).	Zwiększenie powierzchniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Modernizacja, przebudowa oraz utwardzanie nawierzchni dróg.	Zwiększenie liniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza. Dodatkowo pogorszenie klimatu akustycznego.	Negatywna

Zadania	Potencjalna zmiana stanu środowiska w wyniku braku realizacji wyznaczonych zadań	Ocena zmiany
Budowa ścieżek i dróg rowerowych.	Zwiększenie liniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza. Dodatkowo pogorszenie klimatu akustycznego.	Negatywna
Budowa i remonty chodników.	Zwiększenie liniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza. Dodatkowo pogorszenie klimatu akustycznego.	Negatywna
Zakup niskoemisyjnego taboru (pojazdy służbowe, pojazdy OSP).	Zwiększenie liniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Modernizacja przemysłowych źródeł ciepła.	Zwiększenie punktowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Modernizacja systemów do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych.	Zwiększenie punktowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych).	Zwiększenie punktowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów.	Zwiększenie punktowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Kontrola gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów.	Zwiększenie powierzchniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznych systemów grzewczych w tym OZE.	Zwiększenie powierzchniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Promocja niskoemisyjnych środków transportu.	Zwiększenie liniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Promocja niskoemisyjnych paliw oraz źródeł grzewczych.	Zwiększenie powierzchniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Informowanie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów.	Zwiększenie powierzchniowej emisji zanieczyszczeń do powietrza – w efekcie pogorszenie jakości powietrza.	Negatywna
Kontrola zakładów produkcyjno-przemysłowych w zakresie emitowanego hałasu.	Pogorszenie klimatu akustycznego.	Negatywna
Prowadzenie pomiarów natężenia ruchu (w ramach GPR).	Pogorszenie klimatu akustycznego.	Negatywna
Prowadzenie pomiarów emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy.	Pogorszenie klimatu akustycznego.	Negatywna
Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu.	Pogorszenie klimatu akustycznego.	Negatywna
Opracowywanie MPZP uwzględniających ochronę akustyczną terenów.	Pogorszenie klimatu akustycznego.	Negatywna
Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej.	Wzrost natężenia promieniowania elektromagnetycznego w środowisku.	Negatywna
Monitorowanie oraz ocena poziomów pól elektro-magnetycznych.	Wzrost natężenia promieniowania elektromagnetycznego w środowisku.	Negatywna

Zadania	Potencjalna zmiana stanu środowiska w wyniku braku realizacji wyznaczonych zadań	Ocena zmiany
Wnikliwe prowadzenie postępowań administracyjnych dotyczących nowych instalacji emitujących PEM.	Wzrost natężenia promieniowania elektromagnetycznego w środowisku.	Negatywna
Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym.	Wzrost natężenia promieniowania elektromagnetycznego w środowisku.	Negatywna
Zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów.	Wzrost zasięgu i skutków oddziaływania suszy i powodzi (brak adaptacji do zmian klimatycznych).	Negatywna
Remonty budowli wodnych.	Wzrost zasięgu i skutków oddziaływania suszy i powodzi (brak adaptacji do zmian klimatycznych).	Negatywna
Budowa obiektów małej retencji.	Wzrost zasięgu i skutków oddziaływania suszy i powodzi (brak adaptacji do zmian klimatycznych).	Negatywna
Modernizacja i bieżące utrzymanie urządzeń melioracyjnych.	Wzrost zasięgu i skutków oddziaływania suszy i powodzi (brak adaptacji do zmian klimatycznych).	Negatywna
Realizacja „Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty”.	Wzrost zasięgu i skutków oddziaływania suszy i powodzi (brak adaptacji do zmian klimatycznych).	Negatywna
Modernizacja i rozbudowa infrastruktury wodociągowej (sieci, ujęć, SUW).	Zwiększenie strat wody.	Negatywna
Modernizacja i rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej (sieci, przepompowni, oczyszczalni).	Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych wskutek przenikania do środowiska wodnego ścieków z sektora komunalnego.	Negatywna
Realizacja „Programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych”.	Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych wskutek przenikania do środowiska wodnego związków azotu pochodzenia rolniczego.	Negatywna
Realizacja programów rolno-środowiskowych w zakresie ochrony wód.	Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych wskutek przenikania do środowiska wodnego związków azotu pochodzenia rolniczego.	Negatywna
Kontrola przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych (wraz z częstotliwością opróżniania).	Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych wskutek przenikania do środowiska wodnego ścieków z sektora komunalnego.	Negatywna
Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych.	Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych.	Negatywna
Udzielanie oraz weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych.	Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych.	Negatywna
Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie oczyszczania i wprowadzania ścieków).	Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych.	Negatywna
Realizacja szkoleń dotyczących prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach OSN.	Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych wskutek przenikania do środowiska wodnego związków azotu pochodzenia rolniczego.	Negatywna
Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami.	Pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych wskutek przenikania do środowiska wodnego ścieków z sektora komunalnego. Zwiększenie strat wody.	Negatywna

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Zadania	Potencjalna zmiana stanu środowiska w wyniku braku realizacji wyznaczonych zadań	Ocena zmiany
Wykorzystywanie nowoczesnych technik wydobywczych.	Zwiększenie strat surowców mineralnych.	Negatywna
Prowadzenie bieżącej kontroli w zakresie wydawanych koncesji oraz eliminacja nielegalnego ich wydobywania.	Zwiększenie strat surowców mineralnych.	Negatywna
Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie wydobywania kopalin).	Zwiększenie strat surowców mineralnych.	Negatywna
Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego.	Zwiększenie strat surowców mineralnych.	Negatywna
Stosowanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.	Pogorszenie jakości gleb użytkowanych rolniczo.	Negatywna
Realizacja programów rolno-środowiskowych w zakresie ochrony gleb.	Pogorszenie jakości gleb użytkowanych rolniczo.	Negatywna
Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych.	Degradacja gleb.	Negatywna
Stosowanie technologii ograniczających degradację gleb.	Degradacja gleb.	Negatywna
Likwidacja dzikich wysypisk odpadów.	Degradacja gleb.	Negatywna
Monitorowanie gleb użytkowanych rolniczo.	Pogorszenie jakości gleb użytkowanych rolniczo.	Negatywna
Uwzględnianie osuwisk oraz obszarów narażonych na ruchy masowe w aktualizowanych dokumentach planistycznych.	Degradacja gleb.	Negatywna
Uwzględnianie ochrony gleb w MPZP.	Degradacja gleb.	Negatywna
Prowadzenie szkoleń przez PODR w zakresie zapobiegania degradacji gleb.	Pogorszenie jakości gleb użytkowanych rolniczo.	Negatywna
Zwiększanie osiągniętych poziomów recyklingu odpadów papieru, tw. sztucznych, szkła, metalu.	Wzrost zużycia surowców oraz zasobów naturalnych. Zwiększenie presji na środowisko. Powstawanie „dzikich wysypisk” odpadów.	Negatywna
Zwiększanie osiągniętych poziomów recyklingu odpadów budowlanych i rozbiórkowych.	Wzrost zużycia surowców oraz zasobów naturalnych. Zwiększenie presji na środowisko. Powstawanie „dzikich wysypisk” odpadów.	Negatywna
Osiąganie korzystniejszych poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.	Wzrost zużycia surowców oraz zasobów naturalnych. Zwiększenie presji na środowisko. Powstawanie „dzikich wysypisk” odpadów.	Negatywna
Systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.	Powstawanie „dzikich wysypisk” odpadów.	Negatywna
Prowadzenie monitoringu składowiska odpadów.	Możliwość zanieczyszczenia środowiska wodnego oraz gleb.	Negatywna
Kontrola prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.	Wzrost zużycia surowców oraz zasobów naturalnych. Zwiększenie presji na środowisko. Powstawanie „dzikich wysypisk” odpadów.	Negatywna
Kontrola instalacji przetwarzających odpady oraz podmiotów wytwarzających i gospodarujących odpadami.	Wzrost zużycia surowców oraz zasobów naturalnych. Zwiększenie presji na środowisko. Powstawanie „dzikich wysypisk” odpadów.	Negatywna

Zadania	Potencjalna zmiana stanu środowiska w wyniku braku realizacji wyznaczonych zadań	Ocena zmiany
Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych zachęcających do segregowania odpadów.	Wzrost zużycia surowców oraz zasobów naturalnych. Zwiększenie presji na środowisko. Powstawanie „dzikich wysypisk” odpadów.	Negatywna
Ustanawianie nowych form ochrony przyrody.	Utrata i degradacja cennych zasobów przyrodniczych (gatunków i siedlisk).	Negatywna
Monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarach cennych przyrodniczo oraz przeciwdziałanie pogorszeniu się tego stanu.	Utrata i degradacja cennych zasobów przyrodniczych (gatunków i siedlisk).	Negatywna
Zalesianie nowych terenów (w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych).	Zmniejszenie powierzchni lasów. Ubożenie zasobów leśnych.	Negatywna
Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych.	Pogorszenie stanu zdrowotnego (degradacja) obszarów leśnych.	Negatywna
Renaturalizacja obszarów leśnych.	Pogorszenie stanu zdrowotnego (degradacja) obszarów leśnych.	Negatywna
Pielęgnowanie lasu, czyszczenia wczesne i późne, trzebieże.	Pogorszenie stanu zdrowotnego (degradacja) obszarów leśnych.	Negatywna
Prowadzenie zabiegów ochronnych przed zwierzyną, grzybami oraz szkodliwymi owadami.	Pogorszenie stanu zdrowotnego (degradacja) obszarów leśnych.	Negatywna
Monitorowanie oraz ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach.	Zmniejszenie powierzchni lasów.	Negatywna
Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa.	Pogorszenie stanu zdrowotnego (degradacja) obszarów leśnych. Ubożenie zasobów leśnych.	Negatywna
Tworzenie oraz bieżące utrzymanie terenów zieleni urządzonej (skwerów, parków, zieleńców).	Zmniejszenie zasobów przyrodniczych obszarów zurbanizowanych.	Negatywna
Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wycinki drzew.	Zmniejszenie zasobów przyrodniczych obszarów zurbanizowanych.	Negatywna
Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa.	Wzrost presji antropogenicznej na zasoby przyrodnicze.	Negatywna

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z powyższej tabeli brak realizacji zadań wyznaczonych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” wpłynie jednoznacznie negatywnie na środowisko poprzez pogorszenie stanu wszystkich jego komponentów – wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, gleb, zasobów geologicznych oraz zasobów przyrodniczych.

6. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA

Działania nieinwestycyjnie (kontrolne, administracyjne, edukacyjne) zaplanowane do realizacji w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” czyli:

- Aktualizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej wraz z inwentaryzacją emisji - Świadoma energetycznie gmina;

- Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe gminy Gorzów Śląski;
- Edukacja i informacja o niskiej emisji -Świadoma energetycznie gmina;
- Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących stosowania ekologicznych systemów grzewczych w tym OZE;
- Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie emisji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych);
- Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wydawania pozwoleń na emisję gazów i pyłów;
- Kontrola gospodarstw domowych w zakresie spalania odpadów;
- Uwzględnianie w MPZP zapisów dotyczących ochrony akustycznej terenów;
- Prowadzenie pomiarów natężenia ruchu (w ramach GPR);
- Prowadzenie pomiarów emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy;
- Kontrola zakładów produkcyjno-przemysłowych w zakresie emitowanego hałasu;
- Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu;
- Wnikliwe prowadzenie postępowań administracyjnych dotyczących nowych instalacji emitujących PEM;
- Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym;
- Monitorowanie oraz ocena poziomów pól elektromagnetycznych;
- Kontrola przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych (wraz z częstotliwością opróżniania);
- Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych;
- Udzielanie oraz weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych;
- Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie oczyszczania i wprowadzania ścieków);
- Realizacja szkoleń przez PODR dotyczących prowadzenia produkcji rolniczej na obszarach OSN;
- Udzielanie oraz weryfikacja pozwoleń wodno-prawnych;
- Monitoring jakości wody przeznaczonej do spożycia;
- Prowadzenie monitoringu składowiska odpadów w m. Krzyżanowice;
- Prowadzenie akcji edukacyjno-informacyjnych z zakresu oszczędzania wody oraz prawidłowego postępowania ze ściekami;
- Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin;
- Prowadzenie bieżącej kontroli w zakresie wydawanych koncesji oraz eliminacja nielegalnego ich wydobywania;
- Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska (w zakresie wydobywania kopalin);
- Uwzględnianie w MPZP zapisów dot. ochrony gleb wysokich klas bonitacyjnych;
- Monitorowanie gleb użytkowanych rolniczo;
- Prowadzenie szkoleń przez PODR w zakresie zapobiegania degradacji gleb;
- Kontrola podmiotów i instalacji przetwarzających i wytwarzających odpady;
- Sporządzanie corocznych analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy;
- Dostosowywanie funkcjonowania gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi do zmieniających się warunków ekonomicznych i prawnych poprzez podejmowanie aktów prawa miejscowego;
- Prowadzenie kontroli nad gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (m.in. podmiotu odbierającego odpady, obowiązku selektywnego zbierania odpadów, należności z tytułu uiszczania opłaty za gospodarowania odpadami komunalnymi);
- Prowadzenie akcji edukacyjnych z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi;

- Uwzględnianie w MPZP zapisów uwzględniających odpowiedni udział terenów zieleni w przestrzeni publicznej;
- Wnikliwe prowadzenie postępowań dotyczących wycinki drzew;
- Ustanawianie nowych form ochrony przyrody;
- Prowadzenie akcji edukacyjnych dotyczących ochrony przyrody;
- Monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarach cennych przyrodniczo oraz przeciwdziałanie pogorszeniu się tego stanu;
- Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych;
- Monitorowanie zagrożenia pożarowego w lasach;
- Prowadzenie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa;
- Prowadzenie kontroli na terenach zakładów produkcyjno-przemysłowych w zakresie minimalizacji wystąpienia poważnej awarii;
- Organizowanie szkoleń w zakresie minimalizacji wystąpienia poważnej awarii;

nie będą wywierały bezpośredniego oddziaływania środowiskowego. Ich realizacja wpłynie w sposób pośredni pozytywnie na wszystkie komponenty środowiska, a więc różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki oraz dobra materialne.

Bezpośrednie oddziaływania środowiskowe wystąpią dla działań inwestycyjnych zaplanowanych do realizacji w ramach POŚ.

Identyfikację oddziaływań środowiskowych dla poszczególnych działań inwestycyjnych uwzględnionych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” określono w kolejnej tabeli.

Tabela 13. Identyfikacja oddziaływań środowiskowych dla poszczególnych działań inwestycyjnych uwzględnionych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”

Zadanie	Pozytywne	Negatywne
<p>Budowa/ modernizacja sieci i infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej w części południowo-zachodniej gminy dla zaopatrzenia i poprawy jakości wody w miejscowościach Pawłowice, Kozłowice, Jamy, Dębina, Budzów, Pakoszów i Kobyla Góra.</i> • <i>Zagospodarowanie studni głębinowej na ujęciu wody w Gorzowie Śląskim.</i> • <i>Budowa kanalizacji sanitarnej wsi Skrońsko.</i> • <i>Modernizacja wodociągu na terenie wsi Uszyce.</i> • <i>Rozbudowa sieci wodociągowej w miejscowości Goła.</i> • <i>Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Gorzowie Śląskim, ul. Chopina.</i> 	<p>Stale, długoterminowe, pośrednie/ bezpośrednie na wodę, ludzi, zwierzęta, rośliny, zasoby naturalne.</p>	<p>Chwilowe, krótkoterminowe, pośrednie/ bezpośrednie na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne (etap budowy/realizacji).</p>
<p>Budowa/ przebudowa/ modernizacja i remonty dróg (w tym dróg rowerowych):</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Przebudowa drogi gminnej w Gorzowie Śląskim, ul. Powstańców Śl.</i> • <i>Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Dębina.</i> • <i>Przebudowa drogi transportu rolnego w Jastrzygowicach.</i> • <i>Budowa drogi rowerowej po trasie byłej linii kolejowej Praszka-Olesno.</i> • <i>Bieżące utrzymanie dróg w dobrym stanie technicznym.</i> 	<p>Stale, długoterminowe, pośrednie/ bezpośrednie na powietrze, klimat, ludzi, zwierzęta, rośliny, zasoby naturalne.</p>	<p>Chwilowe, krótkoterminowe, pośrednie/ bezpośrednie na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne (etap budowy/realizacji).</p>
<p>Modernizacja energetyczna budynków oraz montaż instalacji OZE na budynkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.</i> • <i>Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej.</i> • <i>Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanego budynku Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Gorzowie Śląskim.</i> 	<p>Stale, długoterminowe, pośrednie/ bezpośrednie na powietrze, klimat, ludzi, zwierzęta, rośliny, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne.</p>	<p>Chwilowe, krótkoterminowe, pośrednie/ bezpośrednie na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, powietrze (etap budowy/realizacji).</p>

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025

Zadanie	Pozytywne	Negatywne
<ul style="list-style-type: none"> Wymiana pokrycia dachowego na budynku przedszkola w Pawłowicach. Wymiana pieców na paliwo stałe na ogrzewanie nowoczesne - pilotaż prowadzony w gospodarstwach domowych gminy - Unowocześnienie energetyczne gospodarstw domowych gminy. Wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii (np. kolektory słoneczne, pompy ciepła). 		
Rozwój i modernizacja sieci gazowniczej.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na powietrze, klimat, ludzi, zwierzęta, rośliny, zasoby naturalne.	Chwilowe, krótkoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne (etap budowy/realizacji) .
Wymiana taboru samochodów strażackich pod nazwą „Zakup samochodów ratowniczo-gaśniczych wraz z wyposażeniem dla OSP woj. opolskiego” - Ograniczenie emisyjności transportu.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na powietrze, wodę, klimat, ludzi, zwierzęta, rośliny, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne.	Brak
Konserwacja oświetlenia ulicznego.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na powietrze, klimat, ludzi, zasoby naturalne, krajobraz.	Brak
Modernizacja przemysłowych źródeł ciepła oraz modernizacja systemów do redukcji zanieczyszczeń.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na powietrze, klimat, ludzi, zwierzęta, rośliny, zasoby naturalne.	Brak
Modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na powietrze, klimat, ludzi, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne.	Brak
Konserwacja i naprawa urządzeń melioracyjnych.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na ludzi, dobra materialne, zasoby naturalne, wodę, powierzchnię ziemi.	Chwilowe, krótkoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny (etap budowy/realizacji) .
Zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na ludzi, dobra materialne, zasoby naturalne, wodę, powierzchnię ziemi, adaptację do zmian klimatu.	Chwilowe, krótkoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny (etap budowy/realizacji) .
Remonty budowli wodnych.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na ludzi, dobra materialne, zasoby naturalne, wodę, adaptację do zmian klimatu.	Chwilowe, krótkoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny (etap budowy/realizacji) .
Budowa obiektów małej retencji.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na ludzi, dobra materialne, zasoby naturalne, wodę, adaptację do zmian klimatu, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta.	Chwilowe, krótkoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny (etap budowy/realizacji) .

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025

Zadanie	Pozytywne	Negatywne
Realizacja „Programu działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych”.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na wodę, ludzi, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną, zasoby naturalne.	Brak
Realizacja „Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Warty”.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na wodę, ludzi, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną, zasoby naturalne, dobra materialne.	Brak
Realizacja zadań wskazanych w pakietach rolno-środowiskowo-klimatycznych. Stosowanie Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na wodę, ludzi, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne.	Brak
Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na wodę, ludzi, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne, dobra materialne, krajobraz.	Chwilowe, krótkoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, zasoby naturalne (etap budowy/realizacji) .
Wykorzystywanie nowoczesnych technik wydobywczych ograniczających straty zasobów.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na zasoby naturalne.	Brak
Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Krzyżanowicach.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na wodę, ludzi, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne, krajobraz.	Chwilowe, krótkoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na wodę, powietrze (etap budowy/realizacji) .
Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gorzowie Śląskim.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na ludzi, zwierzęta, rośliny, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne, krajobraz.	Chwilowe, krótkoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne (etap budowy/realizacji) .
Realizacja prawidłowego odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na ludzi, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczną, wodę, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne, krajobraz.	Brak
Systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na ludzi, powierzchnię ziemi, krajobraz, zabytki, dobra materialne.	Chwilowe, krótkoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, powietrze (etap budowy/realizacji) .
Utrzymanie i pielęgnacja zieleni urządzonej.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na powierzchnię ziemi, krajobraz, różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, ludzi, dobra materialne.	Brak
Bieżąca likwidacja dzikich wysypisk odpadów oraz utrzymanie czystości na terenach publicznych.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na powierzchnię ziemi, wodę, krajobraz, różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, ludzi, dobra materialne.	Brak

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY GORZÓW ŚLĄSKI NA LATA 2018-2021 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025**

Zadanie	Pozytywne	Negatywne
Zalesianie nowych terenów (w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych).	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na powierzchnię ziemi, wodę, krajobraz, różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, klimat, powietrze.	Brak
Renaturalizacja obszarów leśnych. Pielęgnowanie lasu, czyszczenia wczesne i późne, trzebieże. Prowadzenie zabiegów ochronnych przed zwierzyną, grzybami oraz szkodliwymi owadami.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na powierzchnię ziemi, wodę, krajobraz, różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny.	Brak
Bieżące utrzymanie i dofinansowanie zakupu wyposażenia jednostek OSP.	Stale, długoterminowe , pośrednie/ bezpośrednie na powietrze, wodę, klimat, ludzi, zwierzęta, rośliny, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne.	Brak

Źródło: opracowanie własne

Jak wynika z powyższej tabeli wszystkie działania inwestycyjne uwzględnione w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” będą oddziaływać w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe. Jednak część działań takich jak:

- Budowa/ modernizacja sieci i infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej.
- Budowa/ przebudowa/ modernizacja i remonty dróg.
- Modernizacja energetyczna budynków oraz montaż instalacji OZE na budynkach.
- Rozwój i modernizacja sieci gazowniczej.
- Konserwacja i naprawa urządzeń melioracyjnych.
- Zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów.
- Remonty budowli wodnych.
- Budowa obiektów małej retencji.
- Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych.
- Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Krzyżanowicach.
- Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gorzowie Śląskim.
- Systematyczne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest.

może oddziaływać negatywnie środowisko. Będą to jednak oddziaływania o charakterze chwilowym i krótkoterminowym występujące jedynie na etapie budowy/realizacji danego przedsięwzięcia.

7. ODDZIAŁYWANIE TRANSGRANICZNE

Realizacja ustaleń „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” nie będzie powodować oddziaływań transgranicznych. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach POŚ ma charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg miejscowy.

8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE I OGRANICZANIE NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Realizacja zaplanowanych zadań w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” wpłynie na poprawę jakości i stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Jednak w fazie realizacji niektórych inwestycji może dojść do chwilowych i krótkotrwałych negatywnych oddziaływań przyrodniczych (dotyczy to głównie inwestycji o charakterze liniowym).

Odpowiednie zaplanowanie i przeprowadzenie prac budowlanych pozwoli ograniczyć lub całkowicie wyeliminować negatywne oddziaływania środowiskowe. Podstawowe rozwiązania mające na celu ochronę poszczególnych komponentów środowiska jakie należy stosować na etapie prac budowlanych (realizacji przedsięwzięcia) przedstawiają się następująco:

- wyznaczenie dróg technologicznych/placu budowy w sposób zapewniający oszczędne korzystanie z terenu i minimalne przekształcanie jego powierzchni,
- przywrócenie terenu prac do stanu sprzed budowy,
- ograniczenie do minimum wycinki drzew, przenoszenie roślin w inne miejsca i realizowanie sadzeń kompensacyjnych,
- zabezpieczanie przed uszkodzeniem mechanicznym drzew, znajdujących się w strefie oddziaływania budowy,

- zaplecze budowy (magazyny, składy, bazy transportowe) w pierwszej kolejności należy lokalizować na terenach już zagospodarowanych i przekształconych, w miarę możliwości w oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej i terenów cennych przyrodniczo,
- ograniczenie do niezbędnego minimum zajmowania terenu na obszarach leśnych i podmokłych,
- transport materiałów niezbędnych do budowy powinien odbywać się przede wszystkim w obrębie wyznaczonego pasa drogowego/placu budowy,
- na odcinkach/obszarach, gdzie prace ziemne i budowlane są prowadzone w pobliżu zbiorników wodnych, należy wprowadzić rozwiązania zabezpieczające przed zanieczyszczeniem substancjami chemicznymi pochodzącymi z budowy,
- przywiązywanie szczególnej uwagi do zabezpieczania środowiska przed skażeniem produktami ropopochodnymi z pojazdów, maszyn i urządzeń budowlanych,
- przenoszenie na nowe stanowiska ptaków i gadów występujących na terenie planowanej inwestycji,
- monitorowanie budowy przez przyrodników m.in. ornitologów, ichtiologów, herpetologów, entomologów i botaników,
- zatrzymywanie robót budowlanych, w przypadku pojawienia się w strefie inwestycji zwierząt,
- harmonogram i cykl prowadzenia prac powinien być ściśle skorelowany z cyklem przyrodniczym,
- roboty budowlane w sąsiedztwie terenów objętych ochroną przed hałasem prowadzone powinny być wyłącznie w ciągu dnia,
- dążenie do tego, by wierzchnia warstwa ziemi (humus) wykorzystywana przy pracach wykończeniowych była pochodzenia lokalnego - pozwala to uniknąć wprowadzenia do danej biosfery gatunków inwazyjnych, szkodników czy patogenów,
- redukcja do minimum czasu pracy silników spalinowych urządzeń, maszyn i samochodów budowy na biegu jałowym,
- ograniczenie prędkości jazdy w obrębie placu budowy i w okolicy,
- przygotowanie placów budowy na nieprzewidziane sytuacje awaryjne i wyposażenie ich w niezbędny sprzęt potrzebny na wypadek skażeń.

W kolejnej tabeli przedstawiono przykładowe rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko jakie powinny być zastosowane w trakcie realizacji poszczególnych rodzajów inwestycji.

Tabela 14. Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych
Prace w obrębie budynków (termomodernizacja, montaż instalacji OZE, demontaż azbestowych pokryć dachowych)	Przy planowaniu prac w obrębie budynków należy mieć na uwadze, iż budynki mieszkalne i inne obiekty budowlane stanowią potencjalne siedliska gatunków chronionych, w szczególności ptaków i nietoperzy. Niewłaściwie prowadzone remonty i docieplenia budynków wykonywane bez uwzględnienia potrzeb biologicznych zwierząt je zasiedlających mogą naruszać przepisy ustawy o ochronie przyrody, a także istotnie przyczyniać się do zmniejszania populacji gatunków chronionych, takich jak jerzyk <i>Apus apus</i> , pustułka <i>Falco tinnunculus</i> , mroczek późny <i>Eptesicus serotinus</i> , i in. W celu uniknięcia nieumyślnego niszczenia siedlisk gatunków chronionych należy przed przystąpieniem do prac w obrębie budynków dokonać ich obserwacji pod kątem występowania gatunków chronionych. W sytuacji stwierdzenia ich występowania należy przeprowadzić termomodernizację z uwzględnieniem potrzeb biologicznych zwierząt (dostosowanie terminu termomodernizacji budynków do okresu lęgowego ptaków) oraz po uzyskaniu zezwolenia, o którym mowa w art. 56 ustawy o ochronie przyrody.
Modernizacja i bieżące utrzymanie	Rowy i kanały stanowią siedlisko dla wielu cennych gatunków. Prace utrzymaniowe związane z odmulaniem czy pogłębianiem prowadzą do trwałej zmiany warunków siedliskowych i zmiany składu gatunkowego ekosystemu.

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych
urządzeń melioracyjnych	Zadania te należy realizować tak, aby ograniczyć wycinkę drzew, czy usuwanie roślinności wodnej. Cenne gatunki należy przenieść w miejsca o takich samych bądź zbliżonych warunkach siedliskowych. Ważnym czynnikiem jest również termin prac, który nie powinien kolidować z okresem rozrodu lokalnych populacji.
Zapewnienie drożności koryt cieków i kanałów	Prace w korycie wiążą się z usuwaniem roślinności wodnej i nabrzeżnej, mogą także zmienić reżim hydrologiczny, co wiąże się ze zmianą warunków siedliskowych. W przypadku prac w korycie należy rzetelnie przeprowadzić ocenę oddziaływań przedsięwzięcia na obszary cenne przyrodniczo. Jeżeli w cieku występują gatunki chronione może być dodatkowo potrzebne zezwolenie odpowiedniego organu na odstępstwo od zakazów ochrony gatunkowej. Należy zachować występowanie naturalnych wysp i odsypisk, dla ochrony cennych siedlisk powinno się także zachować miejsca zastoiskowe. Linia brzegowa powinna się charakteryzować dużą różnorodnością i zmiennością. Zaleca się pozostawienie w cieku tzw. elementów siedliskowych (głazów, kamieni, pni drzew), które stanowią element niezbędny do życia gatunków zależnych od środowiska wodnego.
Budowa obiektów małej retencji	Przed przystąpieniem do prac projektowych i uszczegóławianiem rozwiązań technicznych należy zaproponować dokładną lokalizację obiektu małej retencji w oparciu o istniejące materiały fizjograficzne oraz o wizję terenową. Zalecane jest, aby niezależnie od formalnych wymogów zawsze przeprowadzić inwentaryzację przyrodniczą w miejscu lokalizacji obiektu i na jej podstawie zweryfikować zasadność realizacji obiektu, występujące ryzyka oddziaływania na środowisko przyrodnicze (np. na gatunki chronione lub na chronione siedliska przyrodnicze), ograniczenia i wymogi środowiskowe do uwzględnienia w projektowaniu. Najistotniejszym elementem fazy budowy jest właściwa kontrola i nadzór nad prowadzonymi pracami. Szczególnie ważne jest ograniczenie negatywnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, poprzez planowe prowadzenie robót. Generalnie roboty powinny być prowadzone przy niskim stanie wód powierzchniowych i podziemnych oraz poza okresem lęgowym ptaków/sezonem rozrodu płazów i gadów. Zagadnienia związane z organizacją placu budowy, np. dojazd sprzętu, powinny być przeanalizowane już na etapie weryfikacji uwarunkowań środowiskowych i oceny oddziaływania na środowisko. W przypadku prac polegających na regulacji wód oraz budowie wałów przeciwpowodziowych, a także robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych oraz innych robót ziemnych zmieniających stosunki wodne na terenach o szczególnych wartościach przyrodniczych, na których znajdują się skupienia roślinności o dużej wartości z punktu widzenia przyrodniczego, terenach o walorach krajobrazowych i ekologicznych, terenach masowych lęgów ptactwa, występowania skupień gatunków chronionych oraz tarlisk, zimowisk, przepławek i miejsc masowej migracji ryb i innych organizmów wodnych, szczególne warunki prowadzenia robót budowlanych mogą być nałożone decyzją regionalnego dyrektora ochrony środowiska wydawaną w trybie art. 118 ustawy o ochronie przyrody. Taka decyzja (lub postanowienie stwierdzające, że nie jest ona wymagana), powinna być uzyskana przed uzyskaniem pozwolenia na budowę.
Budowa, modernizacja, przebudowa infrastruktury sieciowej (dróg, gazociągów, wodociągów i kanalizacji)	W przypadku budowy (przebudowy) infrastruktury liniowej podstawowym środkiem ochronnym siedlisk i gatunków cennych przyrodniczo jest ich uwzględnianie w procesie planowania i projektowania. Budowa nowej oraz modernizacja już istniejącej infrastruktury liniowej nie powinna prowadzić do podziałów obszarów cennych przyrodniczo (defragmentacji siedlisk). W zakresie budowy nowych odcinków infrastruktury liniowej w przypadku zadrzewień i zakrzewień znajdujących się w zasięgu robót ziemnych należy stosować zasady określone w art. 87 a ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, a więc prace ziemne oraz inne prace wykonywane ręcznie z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, wykonywane w obrębie korzeni, pnia lub korony drzewa lub w obrębie korzeni lub pędów krzewu należy

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych
	<p>przeprowadzać w sposób najmniej szkodzący drzewom lub krzewom, zabezpieczając je przed:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uszkodzeniami mechanicznymi pni poprzez zastosowanie tymczasowych osłon, np. tkaniny jutowej, desek połączonych drutem lub grubych mat z trzciny lub słomy do wysokości minimalnej 2 m, • fizycznym uszkodzeniem krzewów poprzez wyгородzenie terenu ich występowania, • przesuszeniem odkrytych korzeni poprzez ograniczenie do niezbędnego minimum czasu prowadzenia głębokich wykopów oraz stosowanie słomianych mat zabezpieczających bryły korzeniowe przed przesuszeniem, • mechanicznym uszkodzeniem korzeni szkieletowych poprzez ręczne prowadzenie wykopów w strefie brył korzeniowych w obrębie rzutu korony bądź stosowanie metod bezwykopowych, przy czym prace odkrywkowe należy prowadzić w odległości minimum 1 m od pni drzew, a napotkane korzenie przyciąć na równi ze ścianą wykopu, • zanieczyszczeniem gruntu w obrębie brył korzeniowych poprzez lokalizację miejsc postoju maszyn i tymczasowego składowania materiałów budowlanych poza obrysem koron drzew, • mechanicznym uszkodzeniem gałęzi poprzez podwiązywanie gałęzi kolidujących z pracą pojazdów i maszyn wykorzystywanych w trakcie robót budowlanych. <p>W celu ograniczenia negatywnych oddziaływań w trakcie realizacji inwestycji związanych z infrastrukturą liniową należy również stosować następujące rozwiązania w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrony gleb: <ul style="list-style-type: none"> • oszczędnie gospodarować terenem, • ograniczyć do niezbędnego minimum zasięg wymiany gruntów, • zorganizować zaplecze budowy w sposób zabezpieczający podłoże przed zanieczyszczeniem, • sprzęt budowlany i transportowy używany w związku z budową powinien być w dobrym stanie technicznym (bez wycieków paliwa), który po zakończeniu pracy lub w przypadku awarii należy odprowadzić na miejsce postoju zapewniające ochronę powierzchni ziemi przed przedostaniem się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo-wodnego, • w przypadku niekontrolowanych wycieków substancji ropopochodnych wykonawca powinien dysponować środkami do ich neutralizacji, • należy odpowiednio zdeponować i zagospodarować glebę z obszarów zajętych pod inwestycję, • po zakończeniu prac budowlanych należy uporządkować teren budowy. 2. Ochrony wód podziemnych i powierzchniowych: <ul style="list-style-type: none"> • zachować szczególną ostrożności w czasie prowadzenia prac w korytach rowów melioracyjnych i w ich rejonie, • zachować wszelkie środki ostrożności zapobiegające przedostaniu się zanieczyszczeń, zwłaszcza węglowodorów ropopochodnych, do środowiska gruntowo-wodnego (wykonawca prac powinien dysponować sprzętem i środkami do neutralizacji ewentualnych zanieczyszczeń środowiska gruntowo-wodnego np. sypkie sorbenty hydrofobowe, hydrofobowe maty sorpcyjne w arkuszach lub rolkach, poduszki i rękawy sorpcyjne, biopreparaty, itp.), • powstające ścieki bytowe z zaplecza budowy powinny być odprowadzane do przewoźnych sanitariatów, a następnie wywożone do oczyszczalni. 3. Ochrony powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> • w miarę możliwości stosować materiały budowlane w postaci płynnej, • w okresie bezdeszczowym można podczas prowadzenia prac ziemnych zraszać powierzchnię terenu wodą w celu ograniczenia pylenia,

Rodzaj inwestycji	Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych
	<ul style="list-style-type: none"> • materiały sypkie transportować wywrotkami wyposażonymi w opony ograniczające pylenie, • wykorzystywać niskoemisyjne środki transportu oraz maszyny. <p>4. Ochrony klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonywać prace budowlane w godzinach 6:00 - 22:00, • stosować nowoczesne maszyny wyposażone w elementy zmniejszające emisję hałasu do środowiska, • w odpowiedni sposób usytuować maszyny na placu budowy.
Zalesianie gruntów	<ul style="list-style-type: none"> • Każde zalesienie terenu porolnego otwartego wymaga przeprowadzenia kompleksowego rozpoznania przyrodniczego, to znaczy wykonania inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej tego terenu i jego bezpośredniego otoczenia. • Zalesianie należy dostosować do lokalnych warunków siedliskowych i krajobrazowych, wykorzystując przy tym istniejące zadrzewienia i zakrzaczenia. Powinno się w tym procesie starać o pozostawienie oczek wodnych i bagienek oraz wykorzystywać wszelkie zróżnicowania mikrosiedliskowe w celu urozmaicenia składu gatunkowego zakładanych upraw leśnych. • Należy tworzyć wzdłuż granic: pole uprawne – las lub łąka – las ekotony, charakteryzujące się swoistym składem gatunkowym roślin, złożonym głównie z drzew sadzonych w rozluźnionej więźbie (odległości) oraz krzewów. W wyniku czego przejście między różnymi ekosystemami odbywać się będzie w sposób płynny. • Od rozpoznania siedliskowego, od planu zalesień i inwencji gospodarza zależy, czy zalesienia będą elementem stabilizującym krajobraz, chroniącym glebę i inne zasoby ochrony przyrody, czy staną się głównym instrumentem ochrony i wzbogacania różnorodności biologicznej.
Rekultywacja obszarów zdegradowanych	<p>Przed przystąpieniem do rekultywacji terenu wyrobiska należy przeprowadzić kontrolę obecności gatunków chronionych zwierząt i roślin. W przypadku stwierdzenia gatunków chronionych, jeżeli nie będzie to zagrażać zdrowiu i bezpieczeństwu publicznemu, miejsca takie winno się pozostawić bez prowadzenia rekultywacji. Jeżeli jednak realizacja rekultywacji terenu jest konieczna, prace winny być prowadzone w sposób niepowodujący łamania zakazów obowiązujących względem gatunków chronionych. Jeżeli nie będzie to możliwe, przed przystąpieniem do prac należy uzyskać zezwolenie na realizację czynności zakazanych w stosunku do gatunków chronionych, wydawane na podstawie art. 56 Ustawy o ochronie przyrody.</p>

Źródło: opracowanie własne

9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Przeprowadzając analizę wariantów poszczególnych przedsięwzięć można porównywać ze sobą następujące elementy inwestycyjne:

- warianty lokalizacji,
- warianty konstrukcyjne i technologiczne,
- warianty organizacyjne,
- wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”.

Inwestycje uwzględnione w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” charakteryzują się dużym stopniem ogólności ze względu na to, iż większość zadań zaplanowanych do realizacji na terenie Gminy Gorzów Śląski nie ma opracowanej (dotychczas) szczegółowej dokumentacji technicznej. W związku z czym określenie alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych, konstrukcyjnych i organizacyjnych w ramach niniejszej prognozy jest niemożliwe. Szczegółowe rozwiązania alternatywne dotyczące

lokalizacji, rozwiązań technologicznych i konstrukcyjnych przedstawione powinny być na etapie procedury wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację danego przedsięwzięcia.

Pewnym natomiast jest, iż rozwiązanie alternatywne polegające na braku realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” wpłynie negatywnie na wszystkie komponenty środowiska, ponieważ jak wykazano w niniejszej prognozie, zadania zaplanowane do realizacji w ramach POŚ oddziaływać będą w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe (zaniechanie ich realizacji pogorszy stan środowiska na terenie gminy).

10. ANALIZA SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Aby realizacja zadań zawartych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania.

Celem monitoringu jest ocena realizacji wskazanych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” zadań, w tym:

- określenie stopnia realizacji przyjętych celów;
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami a ich wykonaniem;
- analizę przyczyn rozbieżności.

Monitoring realizacji zadań będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie gminy (wskazane w Programie) oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w Programie. Jeżeli w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji Programu a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.

Burmistrz Gorzowa Śląskiego, zgodnie z art. 18 ust 2 i 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, będzie sporządzał co 2 lata raporty z wykonania „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”, które będą przedstawiane Radzie Miejskiej w Gorzowie Śląskim, a następnie przekazywane Zarządowi Powiatu w Oleśnie.

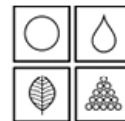
SPIS TABEL

Tabela 1. Cele i zadania z zakresu ochrony środowiska ustanowione w obowiązujących dokumentach strategicznych oraz sposób ich uwzględnienia w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”.....	8
Tabela 2. Wykaz JCWP na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	19
Tabela 3. Jakość wód podziemnych w punktach monitoringowych zlokalizowanych na terenie powiatu oleskiego.....	21
Tabela 4. Stan jakościowy i ilościowy JCWPd 81 oraz JCWPd 97.....	21
Tabela 5. Gospodarka wodna na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017.....	21
Tabela 6. Punktowe źródła zrzutu ścieków na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	22
Tabela 7. Gospodarka ściekowa na terenie Gminy Gorzów Śląski w latach 2012-2017.....	22
Tabela 8. Monitoring natężenia pola elektromagnetycznego.....	23
Tabela 9. Złoża kopalin na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	23
Tabela 10. Wydobycie kopalin w latach 2015 – 2017 ze złóż na terenie Gminy Gorzów Śląski.....	24
Tabela 11. Zdiagnozowane problemy dla poszczególnych obszarów interwencji w ramach przeprowadzonej analizy SWOT w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”.....	26
Tabela 12. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji zadań wyznaczonych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski.....	28
Tabela 13. Identyfikacja oddziaływań środowiskowych dla poszczególnych działań inwestycyjnych uwzględnionych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025”.....	35
Tabela 14. Rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań środowiskowych.....	40

ZAŁĄCZNIK – OŚWIADCZENIE AUTORA

Dokumentacja Środowiskowa - Wojciech Pająk
Osiedle Leśne 7B/121, 62-028 Koziegłowy (k. Poznania)
www.dokumentacja-srodowiskowa.pl
e-mail: poczta@dokumentacja-srodowiskowa.pl
Tel.: 720 756 763 NIP: 6722049970 REGON: 380412946

Koziegłowy, 24.09.2018 r.

Dokumentacja Środowiskowa
Wojciech Pająk
Os. Leśne 7B/121
62-028 Koziegłowy (k. Poznania)

Oświadczenie autora prognozy oddziaływania na środowisko

Oświadczam, iż jako autor prognozy oddziaływania na środowisko „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” spełniam wymagania określone w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2017, poz. 1405 ze zm.).

Z poważaniem
autor prognozy,

Dokumentacja Środowiskowa
Wojciech Pająk
Os. Leśne 7B/121, 62-028 Koziegłowy
NIP 6722049970
REGON 380412946

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr VIII/16/2018
Rady Miejskiej Gorzowa Śląskiego
z dnia 12 grudnia 2018 r.

Podsumowanie (na podstawie art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2017, poz. 1405 ze zm.))

Dla „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko zgodnie z ustalonym zakresem

i stopniem szczegółowości informacji uzgodnionym z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu pismem znak: WOOS.410.2.10.2018.MO

z dnia 15 października 2018 r. zaopiniował pozytywnie projekt „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Opolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem znak: NZ.9022.1.124.2018.BK

z dnia 25 października 2018r. zaopiniował bez uwag projekt „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

W trakcie konsultacji społecznych do projektu dokumentu nie wniesiono żadnych uwag oraz wniosków.

Rozwiązanie alternatywne polegające na braku przyjęcia i realizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” wpłynęłoby negatywnie na wszystkie komponenty środowiska na terenie gminy, ponieważ jak wykazano w prognozie oddziaływania na środowisko, zadania zaplanowane do realizacji w ramach POŚ oddziaływać będą w sposób pozytywny stały i długoterminowy na poszczególne komponenty środowiskowe (zaniechanie ich realizacji pogorszy stan środowiska na terenie gminy).

Realizacja ustaleń „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021

z perspektywą do roku 2025” nie będzie powodować oddziaływań transgranicznych. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach POŚ ma charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg miejscowy.

Realizacja zaplanowanych zadań w ramach „Programu ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” wpłynie na poprawę jakości i stanu poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego. Jednak w fazie realizacji niektórych inwestycji może dojść do chwilowych, krótkotrwałych i w pełni odwracalnych negatywnych oddziaływań środowiskowych (dotyczy to głównie inwestycji o charakterze liniowym). Jednak jak wykazano w prognozie odpowiednie zaplanowanie i przeprowadzenie prac budowlanych pozwoli ograniczyć lub całkowicie wyeliminować negatywne oddziaływania środowiskowe.

Aby realizacja zadań zawartych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gorzów Śląski

na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025” przebiegała zgodnie z założonym harmonogramem, niezbędne jest prowadzenie monitoringu oraz ewaluacji ich wykonania. Monitoring realizacji zadań będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie gminy (wskazane w Programie) oraz dane dotyczące stanu realizacji zadań ujętych w Programie. Jeżeli

w wyniku analizy okaże się, że istnieją rozbieżności pomiędzy stopniem realizacji Programu a jego założeniami, zostaną podjęte czynności mające na celu wyjaśnienie przyczyn rozbieżności oraz określenie działań korygujących.